

בית המשפט העליון

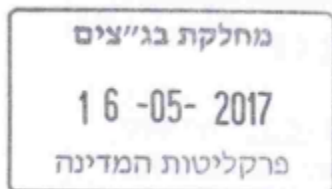
העותרים:

1. המועצה האזורית מגידו
2. בת שלמה
3. עמותה להגנת הסביבה כרמל-מנשה, ע.ר. 580570604
כולם ע"י ב"כ עוה"ד ד. נחליאלי ואח'
מרח' ביאליק 12, חיפה, 31047
טל': 04-8668860, פקס: 04-8677629

- נגד -

המשיבים:

1. המועצה הארצית לתכנון ולבנייה
2. משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים
3. רשות הרישוי למתקני גז
המשיבים 1-3 באמצעות פרקליטות המדינה
רח' צאלח א-דין 29, ירושלים 91010
טל': 02-6466590, פקס: 02-6467011
4. נובל אנרג'י
רח' אבא אבן 12, הרצליה, ת.ד 12890
5. איגוד ערים לשמירה על איכות הסביבה שרון-כרמל
רח' המסגר 3, חדרה
6. המועצה האזורית חוף כרמל
7. המועצה המקומית זכרון יעקב
המשיבות 6,7 ע"י בא כוחם, עוה"ד תומר מירז
מרחוב התמר 46, עין אילה, 30825
טל': 04-6392168, פקס': 077-4335740
מייל: tommermayraz@gmail.com

תגובה לעתירה מטעם המשיבות 6,7

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד (כבוד השופט יצחק עמית) מיום 4.4.2017, מתכבדות המשיבות 6,7 (להלן: "המשיבות") להגיש את תגובתן לעתירה שבכותרת.

המשיבות מצטרפות לבקשת העותרות למתן צווים למניעת המשך דיונים ו/או מתן היתרים ברשות רישוי הגז ככל שהדבר נוגע להקמת מיכל קונדנסט באתר חגית, (כחלק מתכנית פיתוח לוייתן) לאור פגם מהותי שנפל בתהליך האישור, בניגוד למתחייב מהוראות תמ"א 37ח', ובניגוד לפסיקת בית המשפט הנכבד בבג"ץ 7737/14, 8077/14 יקנעם ואח' נ' המועצה הארצית [להלן: "בג"ץ יקנעם"] מיום 22.12.2015. כמו גם בניגוד להבהרות המועצה הארצית עצמה בדיוניה לאחר שינוי הוראות התמ"א (בעקבות פסיקת בג"ץ), ולאור התנהלות בחוסר סבירות ובניגוד לכללי מינהל מתחייבים בדיון "מחטף" שנערך מהרגע להרגע ביום 16.12.16 ללא הצגת חומר מקדים, מפורט ומעודכן לחברי המועצה הארצית, וללא השתתפות בדיון של מכין ומציג תוכנית הפיתוח (חב' נובל אנרג'י), ותוך השתתפות אסורה בדיון הפנימי, והכל בניגוד לסדר, ולאיוון הנכון המתחייב בפעילות כזו מהמועצה הארצית, ובוודאי בתוכנית שבג"ץ קבע לגביה כבעלת ייחודיות ומורכבות טיכנונית לא רגילה, שכן מי שנכווה ברותחין ראוי שיזהר בצוננין.

ואלה טענות המשיבה 6:

1. נזכיר ברקע העתירה, כי המדובר בסיבוב שישי בו מובאת תמ"א 37 ח' לפתחו של בית המשפט הנכבד ובו מעורבות המשיבות 6,7 (בחלקן כעותרות ובחלקן כמשיבות). נציין כי באופן לא רגיל בעתירות כאלו, קבע בית המשפט הנכבד בשניים מהסיבובים הקודמים, בדיונים המהותיים: הראשון בשנת 2010 (בג"צ 2293/10), והרביעי בשנת 2015 (בג"ץ 8077/14 מיום 22.12.15), כי נפלו פגמים מהותיים בהליכי התכנון, וכי מוסד התכנון העליון – המועצה הארצית לתכנון ובניה (להלן: "המועצה הארצית") שגתה ולא צלחה את מהמורות הדרך התכנונית בהליכים תקינים. ובסיבוב השני בשנת 2012 (בג"ץ 5307/12 שם טענו המשיבות כעותרות על כך שחלופה לטיפול ימי מלא לא הוצגה ולא הועלתה להחלטה) ובסיבוב השלישי בשנת 2013 (בג"ץ 2269/13) נדחו העתירות כעתירות מוקדמות תוך השארת טענותיהן להמשך – כפי שארע. ואכן בסיבוב הרביעי בבג"ץ יוקנעם (3 עתירות שאוחדו) קיבל בית המשפט הנכבד את עתירת העותרות, המשיבות 6,7 ואחרים בסוגיות המהותית, קבע לתקן את התמ"א בעניין העדיפות למתקנים ימיים, ושינוי סעיף 6.2 בתכנית, והמליץ "בחום" על שינויים נוספים במסגרת דיון במועצה הארצית – המלצות לשינוי שהמועצה הארצית החליטה כי שלא לקבלן בדיון מחטף נוסף מיום 2.2.16.
2. יצויין כי העותרות בעתירה דגן הגישו עתירה בסיבוב החמישי (בג"ץ 8365/16 מיום 31.10.16) ובו טענו, ובצדק, כי בהחלטת המשיבה 1, המועצה הארצית לתכנון ובניה מיום 5.04.2016 לאישור תוכנית הפיתוח לשדה לוייתן, ואת תמהיל הטיפול בגז טבעי כמתחייב מהוראות סעיף 6.2 להוראות תמ"א 37ח – תמ"א ארצית ברמה מפורטת לחיבור קידוחי הגז הטבעי למערכת ההולכה הארצית (להלן: "התכנית") או "תמ"א 37ח"), ששונה בהנחיית בית המשפט הנכבד בפסה"ד בבג"ץ יקנעם לאחר שלוש עתירות של הרשויות הסמוכות ותושביהן (וביניהן העותרות והמשיבות 6,7 לעתירה זו), נפל פגם מהותי. וכי מיכל הקונדנסט בחגית שצץ לפתע ב"מסמך העקרוני" שהוצג ע"י המשיבה 4 לאישור ברשות רישוי הגז המחוזית, לא הוצג ולא אושר כמתחייב במועצה הארצית במסגרת הצגת ואישור תוכנית ותמהיל הפיתוח של שדה לוייתן במועצה הארצית באפריל 2016.
- יצויין כי עתירה זו התייתרה ונמחקה עקב דיון "מחטף" במועצה הארצית אותו יזמו רשויות המדינה מהרגע להרגע בדצמבר 2016. בדיון זה, שהתנהל ולווה בפגמים רבים בהם נעסוק בתגובה זו, אישרה המועצה הארצית את הקמתו של מיכל הקונדנסט בחגית כמיכל גיבוי לאיחסון. בעקבות זאת קבע כבוד השופט ניל הנדל ביום 8.3.17 כי "הסעדים המבוקשים בעתירה שינו את פניהם. בנסיבות אלו נכון להורות על מחיקת העתירה, תוך שמירת זכויות כל הצדדים, לרבות האפשרות להגיש עתירה חדשה".
3. עניינה של עתירה ספיציפית זו (השישית במספר) בג"ץ 2974/17 [להלן: "העתירה"] בהחלטת המשיבה 1, המועצה הארצית לתכנון ובניה, מיום 16.12.2016 שבה אישרה הוספת הקמת מיכל גיבוי לאיחסון קונדנסט באתר היבשתי בחגית במסגרת תוכנית הפיתוח ותמהיל הטיפול בגז טבעי משדה לוייתן כמתחייב מהוראות סעיף 6.2 להוראות תמ"א 37ח'.
4. בעתירה מוצג כי בג"ץ יקנעם קבע שבמסגרת תמ"א 37 ח' נדרשים להתקיים שלושה שלבי תכנון ורישוי מתחייבים לאור מורכבות התמ"א: בשלב הראשון אישור המועצה הארצית לתוכנית הפיתוח ותמהיל הטיפול בגז טבעי "יים-יבשה"; בשלב השני אישור "המסמך העקרוני" ע"י המשיבות 1, 2. ובשלב השלישי הצגות והיתרים ברשות הרישוי לגז טבעי. וכי הקונדנסט כמו גם איחסונו הוא תוצר לוואי מרכזי בתהליך הטיפול בגז טבעי, ועל כן הוא חלק אינטגרלי מתמהיל הטיפול בגז, אשר צריך להיות מוצג ומאושר במועצה הארצית לתכנון ובניה בהיות מוסד התכנון העליון, וכפוף לעקרון שבכל מתקן

שמעוניינים להקים ביבשה יש לבחון תחילה חלופה ימית לאור הוראת התמ"א "ליתן עדיפות מירבית לטיפול בים", ורק במקרים חריגים לסטות מעקרון תכנוני זה, תוך מעבר בדרך האישורים המתחייבת.

5. עוד מצויין בעתירה כי "למיטב ידיעתם של העותרים מלכתחילה לא היתה כוונה להקמת מיכל גיבוי לאחסון בשעת חירום באתר חגית, ובנוסחים הראשונים לא הייתה קיימת כלל חלופה זו. אלא שחלופה זו הוספה לבקשת משרד האנרגיה. התנהלות זו מעלה חשש כבד כי הוספת החלופה נעשתה משיקולים לא ענייניים של משרד האנרגיה (ומכאן החשש הכבד למדרון חלקלק וזליגה של תעשיה כבדה לשטח פתוח) ולא משיקולים תכנוניים." (סעיף 32 לעתירה)

6. כן נטען כי על המועצה הארצית היה "לישם את ברירת המחדל כפי שנקבע ע"י בג"ץ כפי שנקבע בהוראות התמ"א.... ולקבוע כי גיבוי האחסון יעשה בים" (סעיף 46).

7. וכי "ככל שביקשה המועצה הארצית להפעיל את "החריג לכלל" ולעשות שימוש בנפח אחסון ביבשה, היה עליה להצטייד בנימוקים כבדי משקל וחריגים ביותר על מנת להראות כי מתקיימים התנאים להפעלת החריג לכלל. לצורך כך היה על המועצה הארצית לבחון הנושא בחוות דעת עדכניות, לבחון מודלים עדכניים ורלבנטים, להציג תשתית עובדתית ומחקרית נכונה ולבצע בדיקה וחקירה מקיפה ורצינית לסוגיה. אלא, כל הליך התנהלות המשיבות (1,2) היה פגום מיסודו ומשורשו. המדובר בהליך למראית עין בלבד, שנעשה במסגרת "מחטף" מהרגע להרגע, בו החץ ננעץ והמטרה סומנה סביבו. לחברי המועצה הארצית לא הועבר מידע רלבנטי, לא הופעל במסגרתו שום שיקול דעת והמועצה הארצית תפקדה כ"חותמת גומי", משכך החלטת המועצה הארצית לאשר הקמת מיכל גיבוי לשעת חירום באתר חגית פגומה מהיסוד ויש להורות על ביטולה" (כך במקור, סעיפים 47-49 לעתירה, הדגשות שלי ת.מ).

8. ובהמשך העתירה נטען כי לצורך הפעלת "החריג לכלל" יש לבחון תחילה את נחיצות אחסון הגיבוי ולמה הוא נועד, בהמשך לבחון ולהציג עדיפות בחלופות ימיות מתאימות, ורק בסוף, וכשאינן כל ברירה, לעבור לחלופות יבשתיות במידת הצורך.

9. כלומר לטענת העותרות, קיום דיון המחטף במועצה הארצית תוך התעלמות אסורה מדיון מחויב המבוסס על מסמכים וחוו"ד עדכניות העוסקות בשאלות אלו ובשאלת העדיפות המחוייבת מהוראת סעיף 6.2(א) לתמ"א לאחסון הקונדנסט בים לעומת היבשה, הוא דיון פסול. וכל עוד לא התקיים הדיון כדיון, הרי האישור להקמת מיכל אחסון גיבוי לקונדנסט באתר יבשתי בחגית לא התקבל כדיון ברמת המועצה הארצית, והוא בהכרח בטל מעיקרו.

10. הצדק, לטעמנו, עם העותרות ואנו מצטרפים לדרישתן הממוקדת והמאוזנת לביטולה של החלטת המועצה הארצית, המשיבה 1, לאשר את הקמתו של מיכל אחסון גיבוי לקונדנסט באתר היבשתי חגית בלבד, ולחילופין לקבוע כי אחסון גיבוי בחירום יעשה דרך הים (ובהתאם לשיטות וגישות שיאושרו במסודר) או לחילופי חילופין לקבוע כי אחסון גיבוי חירום לקונדנסט ינותב למיכל דלקים קיים אחר בדרך, שהרי מדובר בפתרון המיועד כגיבוי שלישי ולמצב חירום, ולסט תרחישים ייחודי, זמני, שהסבירות להפעלתו קלושה ביותר (מה שלא הוצג למועצה הארצית, לא בחומר מקדים ולא בדיון).

11. נטעים ונוסיף כי העותרות ביקשו סעד ממוקד ומאוזן אל מול הפגם המנהלי שנפל בטיפול מוסדות התכנון בעניין דנן, ואין הן מבקשות לפסול או לעצור את כל הפעילות כולה, אלא ממקדות אותו אך ורק לגבי סוגיית מיכל הקונדנסט באתר חגית, ודורשות כי עניין זה יבחן כנדרש תוך הצגת תרחישי הסיכון, תרחישי הפיתרון ותוך התייחסו למתחייב על פי הוראות התמ"א. **ונרחיב על הפגמים בתהליך:**

רקע עובדתי בקליפת אגוז, כבסיס לתגובת המשיבות 6, 7 :

12. נזכיר כי פסה"ד בבג"ץ יוקנעם בעניין תמ"א 37ח' מיום **22.12.15** קבע כי המועצה הארצית צריכה לאשר את תמהיל הפיתוח, וכי יש לעגן בהוראות התמ"א את העדיפות לטיפול מירבי בים כאמור:

"בהינתן אמת המידה לביקורת השיפוטית על החלטות מוסדות התכנון והמועצה הארצית בפרט מצאנו כי תמ"א 37ח' צלחה את מרבית המשוכות המשפטיות שביקשו העותרים להציב בדרכה **למעט בשני עניינים: הצורך באישור המועצה הארצית לתמהיל הפיתוח ואי עיגונה של החלטת המועצה הארצית ליתן עדיפות לטיפול מרבי בים בהוראות התכנית**" (עמ' 89, סעיף 126 לפסה"ד)

12.1. כך הורה בית משפט הנכבד להחזיר למועצה הארצית את התכנית לדיון ותיקון במס' סוגיות:

12.1.1. **שינוי מעמד המועצה הארצית ממליצה למחליטה על מנת למסד את מעמד ההחלטה, כאמור:**

"ודוקו: לא מצאנו כל פגם בקביעת המועצה הארצית כי עליה להידרש לשאלת התמהיל, אולם להשקפתנו עליה להפעיל את סמכותה כרשות מוסמכת ולא כגורם מיעץ בלבד. .. במתווה של אישור חלף ייעוץ, אין משום פגיעה בשיקולי גמישות ויעילות שעליהם עמדה המדינה, שכן אין שינוי במתכונת הדיון אותו נדרשת המועצה הארצית לקיים. **השוני הוא במעמד הנורמטיבי של ההחלטה שתקבל כרשות מוסמכת להבדיל ממתן ייעוץ גרידא**" [הדגשות שלי ת.מ.]

12.1.2. **הוספת קביעה והנחיה פוזיטיבית בהוראות התכנית כי יש עדיפות לטיפול בים:**

"ראינו כי בהחלטתה מיום 10.6.2014 בדבר אישור התכנית ביקשה המועצה הארצית לעגן מדיניות ברורה של מתן עדיפות לטיפול מרבי בים והרחבת תשתיות קיימות. **דרך המלך לעיגונה של מדיניות זו הייתה אפוא הכללת הוראה מתאימה בהוראות התכנית שתתאשר על ידי הממשלה ותהיה בעלת מעמד מחייב**....., **עדיפותם העקרונית של המתקנים הימיים הייתה הנחה תכנונית שעברה כחוט השני**..... עד להחלטתה הסופית של המועצה מיום 10.6.2014. הנחה זו, אשר אין חולק על חשיבותה ועל הצורך ליישמה, מצאה ביטוי בהחלטה האמורה, ובהעדר הוראה אחרת של המועצה הארצית הייתה אמורה למצוא את דרכה גם אל הוראותיה המחייבות של התכנית שהתאשרו על ידי הממשלה. **לא היה אפוא מקום להשמטת הוראה זו מהתכנית כפי שאושרה על ידי הממשלה**." (עמ' 81, סעיף 115, הדגשות שלי ת.מ.)

12.2. כמו כן הורה בית המשפט הנכבד להידרש במסגרת דינוי המועצה הארצית לעודד שני נושאים:

12.2.1. **רמת הפירוט במתחמים הימיים** כאמור: "במצב הקיים – שבו מתייחסת התכנית למתחמים הימיים בצורה כללית בלבד, שאלה היא אם מידת הפירוט הקיימת בתכנית איננה מספקת. מאחר שהתכנית תחזור ממילא אל שולחנה של המועצה הארצית, כפי שיפורט בהמשך, אנו מורים כי זו תשוב ותידרש גם לכך, בשים לב לאמור בפסק דינונו זה" (עמ' 59, סעיף 81 לפסה"ד, הדגשות שלי ת.מ.)

12.2.2. **לשקול להרחיב את שיתוף הציבור בשלב התנ"ס** לזמן קצוב ובשל מכלול נסיבות מורכבות וייחודיותה של תמ"א 37ח', כאמור: "בצד האמור, מצאנו לנכון להציע כי המועצה הארצית תשקול את האפשרות להרחיב את מנגנון שיתוף הציבור גם להליך אישור התנ"ס. על פי התכנית, עם אישורה תהפוך התנ"ס לחלק מחייב מהיתר הבניה ויהיה על היזם להעמידה לעיון הציבור. ואולם, עיון הציבור לחוד ושיתוף הציבור לחוד. יש להביא בחשבון כי מדובר

בתכנית ייחודית מבחינת חדשנותה, היקפה והשלכותיה הסביבתיות. בעת שתיערך התנ"ס יצטבר מידע איכותי ומדויק יותר על השלכותיה, בין היתר עקב חלוף הזמן והתפתחויות טכנולוגיות שתחולנה בינתיים. מידע זה בכללותו ישפר את מידת הדיוק של אמצעי ההגנה הסביבתיים שיינקטו, אשר על חשיבותם המיוחדת במקרה זה אין צורך להכביר מילים. לפיכך, ראוי שתישקל האפשרות כי בשלב התנ"ס תינתן לציבור הזדמנות נוספת, מוגבלת בזמן, להגיב להסדרים המוצעים בתנ"ס במסגרת זמן מוגדרת, זאת בשלב שבו תועבר התנ"ס לבחינת הצוות המקצועי (ראו להלן בפסקה 106) ובלא שהדבר יחייב חריגה ממסגרת הזמן שתקבע לבדיקת צוות זה. עם זאת, אנו סבורים כי סוגיה זו צריכה להיבחן על ידי המועצה הארצית ולהיות מסורה בנסיבות העניין לשיקול דעתה, בין השאר בשים לב למידע שיהיה לפניה באותה עת." (עמ' 66-67, סעיף 91 לפסה"ד, הדגשות שלי ת.מ)

13. כלומר המועצה הארצית נדרשה על ידי בית המשפט הנכבד לדון ולתקן את התכנית בעניין חובת אישור תמהיל הפיתוח של שדות הגז, כמו גם לעגן את העדיפות לטיפול מרבי בגז במתקנים הימים בהוראות תמ"א 37'. כך גם נדרשה בחינה נוספת של המועצה הארצית, בהתייחס לפירוט המתחמים הימיים, ולגבי "שיתוף ציבור בתנ"ס". ולכל אלה ניתנו 18 חודשים לתיקון התכנית, שאם לא כן התמ"א תבוטל. וכל זאת מתוך הנחה כי נדרשת פעילות תכנון ע"מ להכין את הדרוש לתיקון הוראות התמ"א בהתאם לפסיקת בג"ץ, ואח"כ להעלות ולאשר במועצה הארצית, ובהמשך לקבל את אישור הממשלה כנדרש בדין.

14. דא עקא, עוד לא יבשה הדיו על פסק הדין, ותוך זמן קצר ביותר ביום 2.2.16 התקיים דיון פנימי סגור במועצה הארצית לגבי פסק הדין והמתחייב בו. ובדיון זה החליטה המועצה הארצית להוסיף עדיפות הקמת מתקנים בים, ואישור במועצה הארצית לתמהיל הפיתוח יוכללו בהוראות תמ"א 37', ככתוב:

9
א. בסעיף 6.2 (תמהיל הפיתוח בים וביבשה) יתווסף: "תכנית הפיתוח תיתן עדיפות לטיפול מרבי בים".
ב. בסעיף 6.2 (א) במקום "להתייעצות עם המועצה הארצית" יכתב: "לאישור המועצה הארצית".
ג. בסעיף 6.2 (ב) יכתב: "שינוי לתכנית פיתוח שאושרה, באופן שמשנה את התמהיל שאושר על ידי המועצה הארצית והכולל מתקני טיפול נוספים ביבשה, יועבר אף הוא לאישור המועצה הארצית".

כמו כן בהמשך להנחיית בג"ץ יקנעם, אך מבלי לקיים הליך תכנון ודיונים מקדימים (המתחייבים לטעמנו), הוגדר פירוט כלשהו למתחמים הימיים, וגם הוחלט כי לא יהיה שיתוף ציבור בשלב אישור תכנית הניטור הסביבתית (התנ"ס) על אף המלצת פסה"ד בבג"ץ יקנעם, ועל אף בקשת המשיבה 6 והמלצת האירגונים הירוקים.

העתק ההחלטה מדיון המועצה הארצית מס' 591 מיום 2.2.2016 מצורף לתגובה בנספח "ת/1"

15. למען הוספת העובדות הכרונולוגיות נוסף ונציין כי המשיבה 6 הציגה את הפגמים שנפלו בדיון מיום 2.2.16 במכתב שכותרתו "בקשת חוף כרמל לדיון נוסף" שנשלח ע"י הח"מ אל יו"ר המועצה הארצית ביום 28.02.16. במכתב זה פורטו מכלול הפגמים המנהליים אשר התקיימו, לטעמנו, בדיון המועצה הארצית הסגור מיום 2.2.16, ומדוע מועלית בקשה לדיון חוזר ליו"ר המועצה הארצית.

16. לאור "אי בהירויות" שונות לקראת אישור פרוטוקול דיון המועצה הארצית מיום 2.2.16, הועלה נושא תמ"א 37 גם בפתח דיון המועצה הארצית ביום 1.03.2016 להסבר לחברי המועצה לגבי ההחלטה. חשוב לעניינו לציין את שנאמר בתמליל דיון זה בעמ' 3 ע"י ראש מנהל התכנון, והיועצת המשפטית:

16.1. וכך נאמר ע"י ראש מנהל התכנון הגברת בינת שוורץ לגבי "תכנית הפיתוח" וכך אמרה: "ורצינו עכשיו מה שיושב הראש הקריא, הבהרה לגבי ההחלטה הראשונה שלנו, שאומרת שכאשר אנחנו קבעו, המועצה קבעה שתכנית לפיתוח תבוא לאישור המועצה היח התכונה לשני היבטים שלה – להיבטי תמהיל ים – יבשה ולהיבטי המינוי (צ"ל בינוי) העיקריים. ההיבטים הפיזיים של המתקנים, כן? ההיבטים הפיזיים של המתקנים. אני רק אסביר ואציין שערכנו התייעצות עם משרד המשפטים וקיבלנו פרשנות ברורה כתובה של אנשי היועץ המשפטי לממשלה והוא הבהיר שאישור המועצה אינו לתכנית פיתוח כמשמעותה בתשתיות, על כל מכלול הוראותיה אלא להיבטים התכנוניים הפיזיים של המתקנים" (הדגשות שלי ת.מ.)

16.2. וכך הוסיפה בהמשך היועמה"ש למועצה הארצית, גבי אפרת דון יחיא, כהסבר נוסף: "בעצם מה שהמועצה החליטה זה שאותו תהליך במנגנון של התייעצות במקור שאנחנו בעקבות פסיקה העברנו אותה לאישור, שמופיע בסעיף 6.2 התכנית שאושרה על ידי הממשלה, לא יחול רק על המתקנים ביבשה, מתקני טיפול ביבשה, אלא גם על מתקני טיפול בים. כשסעיף 6.2 מאוד ברור ומבהיר מה היא תכנית הפיתוח. כלומר לפני אישור תכנית הפיתוח מה יבוא לאישור המועצה הארצית. המיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים, ההצדקה לפריסתם בים וביבשה. תוך התייחסות בין היתר לנושאים הבאים שזה אמינות, אקולוגיה והיקף תשתיות. אותו הסדר, אותו נוהל שחל ביחס למתקנים ביקשה צריכה המועצה הארצית לאמץ לא התייעצות אלא אישור, שיחול גם ביחס למתקנים בים" (הדגשות שלי ת.מ.)

16.3. נשאל כבר כאן – האם להקמת מיכל גדול לאחסון קונדנסט (10,000 מ"ק) ביבשה אין השפעה תכנונית פיזית כפי שנאמר בדיון? והאם לא נדרש כי יוצג במסגרת תכנית הפיתוח כמתחייב, כלומר הצדקה להקמתו, מדוע באזור זה ולא באחרים וכיו"ב? ועוד נציין כי על אף שנאמר ע"י היועמה"ש למועצה הארצית בדיון שהתמ"א אושרה ע"י הממשלה – דבר זה אינו מדויק, וחשוב להמשך ולעובדה כי המועצה הארצית, בעניין תמ"א 37 אינה יכולה לחסות תחת "חוקת תקינות המעשה המנהלי"

העתק עמ' 3 בתמליל הדיון של המועצה הארצית מיום 1.3.2016 מצורף לתגובה בנספח "2/ת"

17. בין לבין נציין כי ביום 22.03.16 נשלחה תשובה מנציג המועצה הארצית למכתב המשיבה 6 מיום 28.02.16. נוסח התשובה מלמד על כך שהטענות המפורטות במכתב לבקשה לדיון נוסף לא נבחנו לעומק, ואף לא נשקלו (אפילו למען הזהירות). ואת זאת נראה גם במכתב "ארגון הגג" של האירגונים הירוקים בהמשך.

העתק תשובה יו"ר המועצה הארצית לבקשת חוף כרמל לדיון נוסף מצורף לתגובה בנספח "3/ת"

18. בתחילת אפריל 2016 – מספר ימים בודד לפני הדיון במועצה הארצית המתוכנן ליום 5.4.16, הועבר מסמך אב כרס " מאגר לויתן – הצגת תמהיל הפיתוח למועצה הארצית לתכנון ובניה ", מטעם משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים (מאפריל 2016) אל חברי המועצה הארצית. ראוי שנדגיש ונציג מספר נקודות ממסמך מהותי זה, שעבר לאישור המועצה הארצית בדיונה ביום 5.4.16:

18.1. בפרק הרקע, בעמ' 1 למסמך נכתב ומובהר כי הכנת תכנית הפיתוח נעשתה ע"י חב' נובל אנרג'י:

"בחודש פברואר 2016 הוגשה תכנית הפיתוח לשדה לווייתן לממונה על הנפט במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים" (הדגשה שלי ת.מ), וכמופיע כהאי לישנא :

בהתאם לסעיף 6.2 בתמ"א 37/ח, הממונה על ענייני הנפט, טרם קבלת החלטה, יעביר את התמהיל המוצע (ים-יבשה) לאישור המועצה הארצית, ויכלול את המיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים וההצדקה לפריסתם בים וביבשה, תוך התייחסות בין היתר לנושאים הבאים :

- זמינות ואספקה
- אקולוגיה וסביבה
- היקף התגליות והרכב הגז

נציין ונדגיש כי **במסמך זה לא מופיעה הוראת סעיף 6.2(א) שנקבעה על ידי המועצה הארצית (2.2.16)** כי: " 6.2 (א) תכנית הפיתוח תיתן עדיפות לטיפול מירבי בים"

18.2. בהמשך בפרק הרקע, כתקציר מנהלים ועמדת משרד האנרגיה, מופיע כך :

מצורף בואת מסמך המציג את הדרך בה יועבר הגז מקידוחי ההפקה המרוחקים כ - 125 ק"מ מקו החוף, דרך אסדת טיפול והפקה ימית אל מערכת ההולכה הארצית, תוך התייחסות להוראות התמ"א. אסדת הטיפול וההפקה תמוקם כ- 10 ק"מ מקו החוף ובעומק ים של כ- 86 מ', בחלקו המערבי של המיליון הצפוני שהוגדר כמתחם ימי לתחנות קבלה וטיפול בגז טבעי בתמ"א 37/ח.

משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים, רואה בתוכנית המוצעת את היתרונות הבאים :

- ✓ התוכנית כוללת טיפול בגז הטבעי בים כפי שהנחתה התמ"א.
- ✓ טיפול בכל הנזלים המופרדים של הגז בים.
- ✓ העברת הגז הטבעי לתחנה קיימת של נתג'ז - תחנת דור הסמוכה למטי"ש מעיין צבי.
- ✓ מתן מענה לתרחישי מנעד (swing) ביקושי הגז הטבעי בישראל.
- ✓ שימוש ככל הניתן בצינורות קיימים לצורך העברת הקונדנסט.
- ✓ ככל ויש להוסיף צנרת היא בהתאם לתוכניות מאושרות ובצמוד ובמקביל לצנרת קיימת.

18.3. בעמ' 10, סעיף 2.2.6, נכתב לגבי הקונדנסט בצורה ברורה כי ייוצב על גבי האסדה ויוזרם אל בית הזיקוק ישירות ללא הצגה של "אחסון ביניים" או "אחסון גיבוי" כולשהו, במיכל יבשתי ככתוב :

הקונדנסט הנלווה להפקת הגז מהמאגר, ייוצב על האסדה באופן העונה על דרישות מפרטי האספקה ויוזרם לבית הזיקוק באמצעות צנרת ייעודית ותוך ניצול מרבית של צנרת הולכת הדלקים הקיימת.

18.4. וכך גם בעמ' 17 בסעיף 2.5.1 למסמך שהועלה לאישור לא מופיעה כל הצגה של הקמת מיכל או מתקן חדש כחלק מהובלת הקונדנסט למערכת דלקים קיימת, אלא דווקא, נכתב כי " הזרמת הקונדנסט ואחסונו יתבצעו תוך שימוש במערכות תשתית דלק קיימות או בצנרת ייעודית מקבילה לצנרת דלקים או גז טבעי קיימת או מאושרת" (הדגשה שלי ת.מ), ככתוב :

2.5.1 הובלת הקונדנסט למערכת דלקים קיימת
הקונדנסט כאמור יופרד ויטופל על גבי האסדה בים. מהאסדה יוזרם הקונדנסט המטופל בצנרת ייעודית עד לנקודת חיבור למערכת צנרת דלקים קיימת באזור מחצבת עין איילה.
הזרמת הקונדנסט ואחסונו יתבצעו תוך שימוש במערכות תשתית דלק קיימות או בצנרת ייעודית מקבילה לצנרת דלקים או גז טבעי קיימת או מאושרת.

כלומר, הובלת הקונדנסט תעשה תוך שימוש במערכת תשתית קיימת או בצנרת ייעודית חדשה. ואין כל אמירה לגבי מיכל איחסון בדרך במיקום כולשהו.

18.5. **ודוק – "תוכנית פיתוח שדה לויטן" שהועלתה לאישור המועצה הארצית באפריל 2016 כמתחייב מפסיקת בג"ץ לא מכילה אפילו ברמז הקמת מיכל אחסון קונדנסט יבשתי, אלא דווקא מבהירה כי כל הובלת תוצרי הטיפול בגז טבעי הנעשות על אסדה ימית יעשו תוך שימוש בתשתית קיימת או בצנרת ייעודית מקבילה.**

העתק עמ' רלבנטים מהמסמך שהועלה לאישור המועצה הארצית "מאגר לויטן-הצגת תמהיל הפיתוח למועצה הארצית לתכנון ובניה" (עמ' 1, 10, 17) מצורפים לתגובה זו **בנספח "4/ת"**

19. סעיף 6.2 להוראות התמ"א, ששונה בהתאם לפסיקת כבוד בית משפט זה בבג"ץ יקנעם אושר במועצה הארצית בדיון מס' 592 מיום **2.2.16**, ואושר בממשלה ביום **14.4.16** קובע כך: להלן העתק הוראות סעיף 6.2 ששונתה לגבי "תמהיל הפיתוח בים וביבשה", וכפי שהוספה בדיעבד להוראות התמ"א:

תמהיל הפיתוח בים וביבשה	6.2
<p>א. תכנית הפיתוח תיתן עדיפות לטיפול מרבי בים.</p> <p>ב. בתכנית פיתוח הכוללת מתקני טיפול, הממונה על ענייני הנפט, טרם קבלת החלטה, יעביר את התמהיל המוצע (ים - יבשה) לאישור המועצה הארצית, ויכלול את המיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים ואת ההצדקה לפריסתם בים וביבשה, תוך התייחסות בין היתר לנושאים הבאים:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. זמינות אספקה 2. אקולוגיה וסביבה 3. היקף התגליות והרכב הגז <p>ג. שינוי לתכנית פיתוח שאושרה באופן שמשנה את התמהיל שאושר על ידי המועצה הארצית, והכולל מתקני טיפול נוספים, יועבר אף הוא לאישור המועצה הארצית.</p> <p>ד. המועצה הארצית תהיה רשאית במסגרת דיון לפי סעיפים ב, ו-ג לעיל, לקבוע הנחיות נוספות לתנ"ס ביחס למתקני הטיפול באתר הספציפי בו היא דנה.</p>	

20. נדגיש לטובת הטיעונים בהמשך שתי נקודות עובדתיות חשובות:

20.1. הראשונה היא שניתן ללמוד מלוחות הזמנים שהמועצה הארצית החליטה על אישור תכנית פיתוח לויטן ותמהיל הטיפול בטרם אושר שינוי התמ"א לסעיף 6.2 ע"י הממשלה כמתחייב בדיון, שכן הדיון במועצה הארצית התקיים ביום **5.04.16** וזאת כאשר אישור הממשלה לתיקון והוראות התמ"א המעודכנות ניתן רק ביום **14.4.16** כמופיע בהחלטת הממשלה מס' **1406**, וכמסומן בהוראות התמ"א המעודכנות (ראה את האישור המסומן לגבי אישור ממשלה בהעתק סעיף 6.2 בסעיף הקודם)

20.2. השנייה היא שסעיף 6.2 (ג) לתמ"א המאושרת שעודכנה קובע בנוסחו כי "**שינוי לתכנית הפיתוח באופן שמשנה את התמהיל שאושר על ידי המועצה הארצית, והכולל מתקני טיפול נוספים, יועבר אף הוא לאישור המועצה הארצית**". כלומר, **כל שינוי של תכנית הפיתוח מחייב עיזכון ואישור מסודר**, מרמת המסמך, ועד רמת האישור במועצה הארצית, ובכך נרחיב גם בהמשך.

21. עוד יצויין כי לא רק העותרות והמשיבה 6 טענו לפגמים בתהליך התכנון לאחר פירסומו של פסה"ד בבג"ץ יוקנעם בסוף דצמבר 2015, שכן ארגון הגג של האירגונים הירוקים שלח ביום **20.04.16** מכתב ליו"ר המועצה הארצית לתכנון ובניה ובו בקשה לדיון חוזר בתמהיל הפיתוח ובמסמך העקרוני, בשל פגמים שנפלו בחומר, קיום דיון לפני אישור ממשלה את הוראותיה המתוקנות של התמ"א, ופגמים בדיון עצמו

ובחריגה מהנחיית ו"המלצות חמות" (כאמור במכתב זה) של בית המשפט הנכבד למועצה הארצית לגבי עיסוק לעומק בתכנון המתחמים הימיים, ולשקול בחיוב מתן זכות לציבור להביע עמדתו לגבי התהליכים הייחודים שנעשים בתמ"א זו – התנ"ס ולפני אישור, שכן כדברי בית המשפט הנכבד בבג"ץ יקנעם "עיון הציבור לחוד ושיתוף הציבור לחוד". אך גם מכתב זה לא קיבל כל תגובה ואו התייחסות.

העתק מכתב ארגון הגג ובו בקשה לדיון חוזר במועצה הארצית מצורף **בנספח "ת/5"**

22. וכך, **הפעם הראשונה** בה הופיע וסומן מיכל גדול לאחסון קונדנסט באתר חגית הוא **"מסמך העקרוני-תחנות קבלה"** שהועבר ע"י נציגי המשיבה 4 לאישור רשות רישוי הגז המחוזית חיפה:
- 22.1. כך בפרק 2, סעיף 2.1 " **מרכיבי המערכת העיקריים** " בעמ' 6-7 למסמך העקרוני מופיע בין מרכיבי המערכת העיקריים גם **"מיכל גיבוי לאחסון קונדנסט במתחם תחנת הקבלה בחגית"**.
- 22.2. בעמ' 13, בפסקה 2.3 "מערכת הקונדנסט", בסעיף 2.3.4 (מרכיבי מערכת הקונדנסט) בעמ' 14 נכתב כי **"המערכת כוללת בניית מיכל אחסון קונדנסט בגודל של כ-10,000 מ"ק במתחם תחנת הקבלה בחגית"**. מיכל זה יאפשר גיבוי למספר שבועות בעיות בהם לא יהיה ניתן להזרים הקונדנסט בצנרת לבית הזיקוק" ומצורף תרשים **מס' 13 "תרשים סכמטי מערכת פינוי קונדנסט"** לעניין זה.
- 22.3. כך בפסקה 3.2 הדנה "במכלול היבשתי" נכתב בעמ' 24 למסמך העקרוני כי: "תוכנית הפיתוח של לווייתן כוללת שימוש מצומצם במתחם תחנת הקבלה היבשתית בחגית. שימוש זה הנו במסגרת מערכת פינוי הקונדנסט. מדובר במתחם של כ-10 דונם שישמשו לצורכי אחסון קונדנסט כחלק ממערך הגיבוי לשמירת רציפות ההזרמה של הקונדנסט מהאסדה.", ובסעיף 3.2.1 מתואר מתקן תשתית זה כמכיל: מיכל איחסון ל-10,000 מ"ק, מערכת צנרת ומשאבות, מתקן מילוי מכליות כביש, מערכות פיקוד וכיו"ב כמפורט בנספח.
- 22.4. כך מכיל המסמך העקרוני, שאושר ברשות רישוי הגז המחוזית בישיבה מס' 2016003 מיום 15.06.16, שרטוטים להצגת המתחם היבשתי לאחסון הקונדנסט בעמ' 25, 26.

העתק העמ' הרלבנטיים **"מסמך העקרוני-תחנות קבלה"** שהוצג לאישור רשות רישוי הגז המחוזית חיפה (עמ' 6-7, 14, 24-26) מצורפים לתגובה זו **בנספח "ת/6"**

23. ביום 31.10.16 הוגשה עתירת העותרות, בג"ץ 8365/16 מוא"ז מגידו נ' המועצה הארצית לתכנון ובניה כמפורט בעתירת העותרות. והנה ממש בטרם נדרשה המדינה להשיב לעתירה, היא ביקשה וקיבלה דחיה ראשונה, כאשר לקראת תאריך היעד השני ביקשה המדינה דחיה נוספת עקב הודעה מיום 1.12.16 "בדבר הכוונה לערוך דיון בטענות העותרים בישיבת הוועדה הארצית לתכנון ובניה, שתערך בימים הקרובים".
24. יצויין ויודגש כי לוי"ז זה מלמד כי ההחלטה על קיום דיון במועצה הארצית ביום 6.12.16 התקבלה מהרגע להרגע. וכל הקורא צריך לשאול עצמו – האם סיפק זמן זה להכין את שנדרש ומתחייב לדיון, כולל עידכון אותו מסמך אב כרס שהוגש לחברי המועצה לפני הדיון באפריל 2016, ולכל הפחות להציג מה אושר במסגרת תכנית ותמהיל הפיתוח באפריל 2016, ומדוע מבקשים לשנותו. והכל על בסיס חומר ומסמכים מקצועיים ומתועדים המלמדים זאת. **וכפי שלא הוצג לקראת הדיון, כך גם לא הוצג בדיון.**

25. וכפי שנכתב בעתירה עצמה הזימון לדיון היה בחטף, וכי לדיון זה חובר חצי דף קצרצר ובו נכתב:

בהתאם לכך, אושר בישיבת המועצה הארצית, מיום 5.4.2016, תמהיל הפיתוח של מאגר לווייתן. בהמשך לאישור המועצה כאמור, הוגשה עתירה לבג"צ (בג"צ 8365/16) כנגד אי אישור אחסון הקונדנסיט במסגרת התמהיל. לאור זאת, מבקש משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים להציג עדכון של תמהיל הפיתוח שאושר על ידי המועצה הארצית. התמהיל המעודכן מציע כי בתא שטח 202 בגיליון 4 של תמ"א 37/ ח יוקם מיכל אחסון של קונדנסיט לגיבוי במקרה חירום, זאת בהתאם לדרישת הממונה על ענייני הנפט במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים. הקמתו של מיכל האחסון בתא השטח המוקצה לו בתמ"א 37/ ח ביבשה הינו בהתאם לחוות הדעת של המשרד להגנת הסביבה, ביחס לתסקיר ההשפעה על הסביבה שנערך לתמ"א 37/ח, אשר קבעה כי בניגוד למתקני הטיפול בגז הטבעי, ישנה עדיפות לאחסון קונדנסיט ביבשה. מטרת הדיון: עדכון תמהיל הפיתוח של מאגר לווייתן, לפי סעיף 6.2 לתמ"א 37/ ח.

העתק העמ' צורף כנספח 9' בעתירת העותרות

26. ביום 6.12.17 התקיים דיון במועצה הארצית מהרגע להרגע, דיון בו נציגי היזם מקים הפרוייקט ומבקש האישור לתכנית הפיתוח **נובל אנרג'י כלל אינס נמצאים**, בו הוצג בתחילה את הרקע לדיון ובו נאמר:

"יוקם מיכל אחסון לגיבוי במקרה חירום של קונדנסיט **לדרישת הממונה על ענייני הנפט במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים** והצנרת אליו מיכל האחסון הינו לצורך אחסון במקרה בו לא ניתן יהיה להעביר את הקונדנסיט בצנרת הייעודית לבתי הזיקוק. אי אפשרות העברת הקונדנסיט באופן רציף מאסדת הטיפול בים תוביל להפסקת אספקת הגז הטבעי למערכת הארצית לפגיעה בזמינות האספקה. בעת פעילות סדירה של המערכת מיכל האחסון יהיה ריק ולא יתבצע בו אחסון היקף האחסון במיכל לשעת חירום הינו כ- 10,000 קוב קונדנסיט, אשר מהווה גיבוי לכ- 30 ימי פעילות של המערכת."

העתק פרוטוקול הדיון במועצה הארצית מיום 6.12.16 מצורף כנספח 8/ת

27. היועמה"ש למועצה הארצית (עו"ד אפרת דון יחיא) הציגה את הרקע לדיון – סוגיית העתירה בעמ' 3 לתמליל כך במקור: "במהלך אפריל 2016 קיימנו פה דיון בתמהיל תכנית הפיתוח בהתאם לסעיף 6.2 בתמ"א 37/ ח שאושרה מקודם לכן. במהלך השנה הוגשה עתירה שתקפה את העובדה שבמסגרת התמהיל שאשרנו לא אשרנו גם מתקני אחסון לקונדנסט (צ"ל קונדנסט ת.מ). אנחנו במקור לא ראינו את מתקני האחסון כחלק ממתקני הטיפול שסעיף 6.2 מחייב אותנו לקיים בו אישור ביחס לתמהיל ים - יבשה. **אבל משהוגשה העתירה** אנחנו סברנו שלמען הסר הספק נכון להביא בפני פורום של המועצה הארצית גם את אתר האחסון המוצע, אתר האחסון לחירום לאישור לפי סעי 6.2. אהמ, אז כמו שתארתי במסגרת העתירה, עלתה הטענה שאנחנו לא התייחסנו לאתר האחסון. במסגרת העתירה גם במהלך הדיון היום אנחנו נתמודד גם עם הטענות שאומר שגם לאתרי קונדנסט צריך לעמוד על העיקרון שנקבע בתמ"א שתכנית הפיתוח תיתן עדיפות לטיפול מרבי בים. במהלך הדיון אנחנו נשמע את הגורמים **המקצועיים** ביחס לאפשרות למקם את האחסון דווקא ביבשה. כמו שאנחנו מבינים את התסקיר שנעשה אגב אישור תמ"א 37/ ח" [כך במקור, הדגשות שלי ת.מ] העתק תמליל הדיון צורף לעתירת העותרות ומסומן **כנספח 10" לעתירתן**.

28. בדין הציג מנכ"ל משרד האנרגיה מצגת קצרה (שצורפה לתגובת המדינה לבית המשפט הנכבד בבג"ץ 8365/16). לעניין זה נתמקד בשתי נקודות שהציג בדין המועצה הארצית מיום 6.12.16:

28.1. ככתוב בתמליל הדיון, במסגרת הצגת המצגת, אומר מנכ"ל משרד האנרגיה, בין היתר, בעמ' 4, כך במקור: "..... כמו שאמרתי, בלי פתרון אהמ, של קונדנסט, אין אספקה של גז טבעי ולכן גם היתירות. היתירות בקונדנסט בעצם צריכה להיות בשני מובנים. אחד בצנרת עצמה. אנחנו לא יכולים להיות מחוברים בצינור אחד. כי אם משהו קורה בצינור הזה, בצינור אני מזכיר לכם זה צינור אם תרצו, זה צינור ק.צ.א.א, זה צינור שמעביר נפט וצריך לטפל בו לפעמים ולסגור אותו ולתקן אותו. הוא גם לא צינור כל - כך צעיר. אז יש לו הרבה מאוד טיפולים. זה לא צינור שיוודע לתת יתירות. ולכן צריך עוד חלופה. אנחנו בעצם נסמכים על שתי חלופות כדי שכשבאחת מטפלים השנייה תוכל להזרים. והדבר השני זה נושא הפסקת בתי הזיקוק. אנחנו נמצאים במדינת ישראל..... אבל אנחנו מחויבים להתכונן לתרחישים שבהם בתי הזיקוק לא יודעים לפעול. ולא יודעים לפעול, צריך לאחסן לתקופה ממושכת את הקונדנסט במקום כל שהוא, כדי לאפשר הזרמה של גז במהלך הימים שבהם בית הזיקוק לא עובד. הוא יכול גם כמובן לא לעבוד מסיבות של סתם סיבות תפעוליות, עין ערך מה שקרה לנו עם הסיפור שהיה לאחרונה עם כהול. אבל גם מסיבות של תרחישי חירום ומלחמה שונים ומשונים., בעצם יהיה מיכל קונדנסט שנמצא בתוך האיתור שנתנה תמ"א 37/ ח למיכלים..... כמו שאמרתי, הדבר הזה מאפשר לנו גם יתירות בצנרת וגם יתירות בעת הפסקת פעילות בית הזיקוק." [הדגשות שלי ת.מ.] ואולם לא הוצג בדין או לפני הדיון היכן מתחבר הפתרון של מיכל גיבוי לאיחסון בחגית כאשר יש תקלה בצנרת (ובאיזו צנרת?), ו/או כאשר יש תקלה בבית הזיקוק?

28.2. ממשיך מנכ"ל משי האנרגיה (שאול מרידור) בעמ' 5 ומונה את הסיבות בעטיין נפסלה החלופה הימית, ובין היתר, הוא אומר: "..... הבעיות או הסיבות שאנחנו בחרנו לדחות את החלופה הזו הן - 3. כשיש לנו סערות ומי שמכיר את נושא הים, מכיר את זה טוב. אין מיכליות. אלה החיים. הן לא יכולות לאגור בצמוד לאסדה שנמצאת בים הפתוח..... והדבר השלישי הוא השיקולים הסביבתיים. לשים נמל דלק על אסדה, זו המשמעות של לשים קונדנסט על אסדה, כי אנחנו צריכים לחבר ולפרק מיכליות דחופות. החשש מדליפות בין טעינה ופריקה של המיכליות האלה לאסדה, הוא חשש אמיתי. עוד פעם, צריך להבין את המשמעות של זה על הים."

חשוב להדגיש גם כאן כי מדובר בהצגה בעייתית, מגמתית, חלקית וחסרה של הדברים שכן:
28.2.1. בעולם קיימים מיזמים דומים רבים בהם מצויות מיכליות אגירה ליד מתקני טיפול ואפילו במרחק מהם ויש לכך דוגמאות רבות כפי שהוצגו בתסקיר הסביבתי הימי עצמו משנת 2013 (!!).

העתק הדוגמאות מהתסקיר הסביבתי הימי פרקים ג-ה מצורף בנספח 9/ת

28.2.2. לראיה, ומניסיונו של משרד האנרגיה עצמו, אוניית הגטי"ן (יבוא גז טבעי נוזלי) העוגנת על מצוף הגטי"ן 11 ק"מ מערבית לחדרה, נמצאת כל העת בים הפתוח - ולא מושפעת יתר על המידה ממז"א כולל מז"א קשה פרט לסערות על, ובמיוחד כאשר אנו מדברים כאן על חלופה שלישית שנועדה לחירום כגיבוי לאיחסון.

28.2.3. אך החשוב ביותר הוא שהרי איחסון במיכל או חלופה לו היא בבחינת גיבוי שלישית של שינוע הקונדנסט ממתקן הטיפול בו הוא מופרד ומיוצב (אסדת הטיפול) ועד בית הזיקוק. וזאת כאשר לא מוצגת התמונה כולה לחברי המועצה הארצית- מה הוצג בדין הקודם באפריל לגבי מערכת פינוי הקונדנסט ומה ההבדלים, ומכך העובדות לא הוצגו נכונה לחברי המועצה הארצית.

28.3. נציין ונדגיש כי אם לקונדנסט מוצגים כבר בהליכים אלו גיבוי שלישית הן לדרכי שינוע והן לאיחסון לאחר הטיפול, הרי למרכיב העיקרי בתהליך - הגז הטבעי, יש רק דרך אחת לחיבור למערכת הארצית ואין בילתה, ואין כל גיבוי על אף כל חשיבותו ומרכזיותו (בתכנון זה) !!

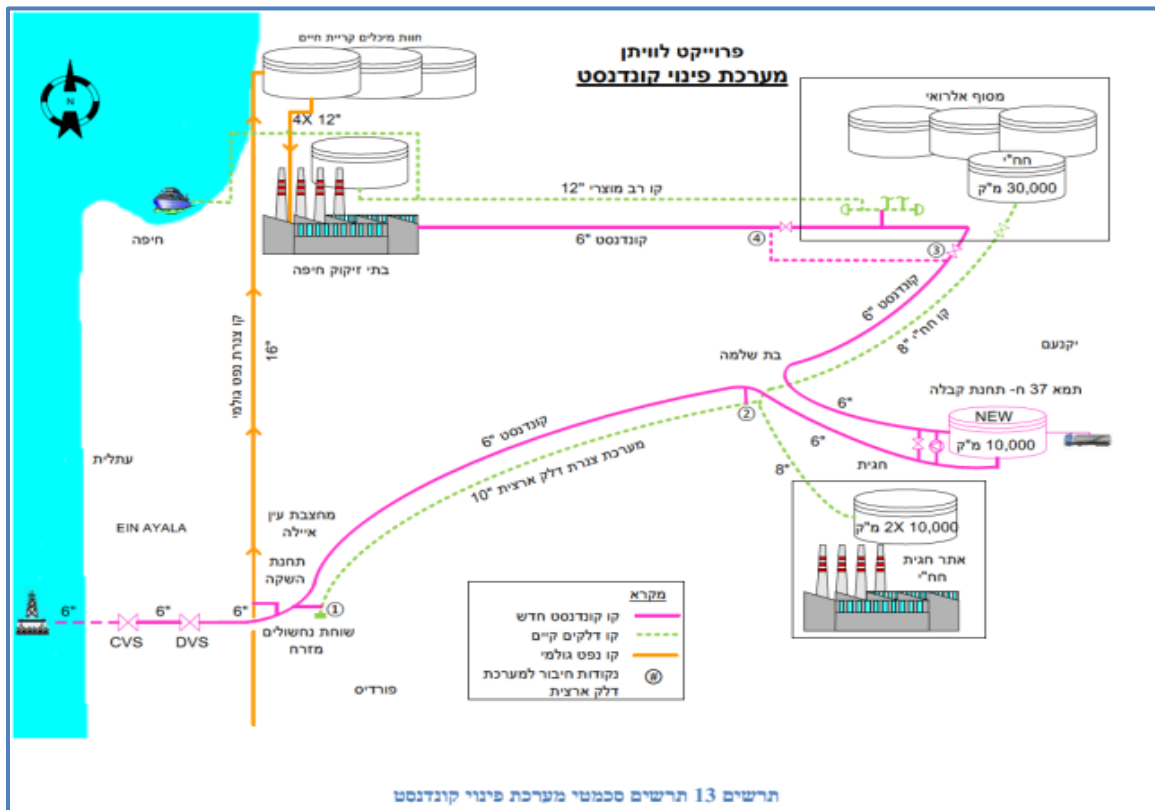
29. על מנת להסביר את המגמתיות בה הוצגו הדברים למועצה הארצית, חשוב שנחזור לפרטים שהוצגו מול רשות הרישוי ב"מסמך העקרוני" (ראה עמ' נבחרים **בנספח ת/6**), כי:

29.1. היזם (המשיבה 4), הציג במסגרת "המסמך העקרוני" ו"מערכת פינוי הקונדנסט" שני תוואים לגיבוי הזרמת קונדנסט שוטפת לבית הזיקוק: תוואי ראשי ותוואי משני בזמן תחזוקה/תקלות בראשי.

29.1.1. **דרך הראשית** – חיבור הקונדנסט אל קו תשתיות נפט העובר בצמוד לכביש 4, תוך התערבות ומהילת הקונדנסט בנפט הגולמי המוזרם בו ישירות לאיחסון **בחוות המיכלים בקרית חיים**, ומשם כחלק מתהליך הפעילות הרגיל של בית הזיקוק הנפט מועבר לזיקוק. תוואי זה אמור לפעול כל ימות השנה פרט לזמני תחזוקות צנרת הנפט הגולמי.

29.1.2. **תוואי משני, כגיבוי** - מעבר הקונדנסט בצנרת 6 אינץ' בלחץ גבוה בתוואי העובר מערבית לחגית בואכה יוקנעם בתוואי צנרת ארוך מאד של כ-40 ק"מ, ישירות לבית הזיקוק. וקיימת אפשרות (ראו בשרטוט), לחבר את צינור הקונדנסט גם בתוואי המשני דרך **חוות המיכלים במסוף הדלק אלרואי** ו/או להתחבר "לקו רב מוצרי" המגיע מחוות אלרואי **למיכלי איחסון** בבית הזיקוק או להגיע לחוות המיכלים של קרית חיים בטרם יגיע לבית הזיקוק. כלומר- גיבוי משני זה יכול לאפשר איחסון זמני של הקונדנסט בכמה אופנים לפני בית הזיקוק. עוד יודגש כי התוואי המשני יופעל מספר מועט של ימים בשנה, ורק כאשר התוואי הראשי לא פעיל מסיבות תחזוקה ו/או תקלה.

29.2. ניתן לראות תוואים ואפשרויות שינוע ואיחסון לקונדנסט תוצר הטיפול בלוינתן, ובעיקר חיבורו ומהילתו במיכלי נפט קיימים ורגילים בשירטוט שהוצג במסגרת "המסמך העקרוני": יודגש כי **שרטוט ברור זה, לא הוצג במצגת שהציג מנכ"ל משרד האנרגיה** במועצה הארצית, **וככל הנראה שלא במקרה.**

- 29.3. **שרטוט זה ותהליך זה לא הוצגו מול חברי המועצה הארצית** – שכן העובדה שהקונדנסט מגיע לחוות המיכלים בקרית חיים ונכנס למיכלי דלק קיימים ונמהל בהם (לא למיכל קונדנסט נפרד), ועובר ליד חוות מיכלי הדלק באלרואי, ויכול להתחבר גם שם בטרם יועבר לטיפול בבית הזיקוק עצמו (דרך אותן צנרות 12 אינץ' מחוות המיכלים בקרית חיים), היא סוגיה חשובה ומהותית כחלק מהשאלה הבסיסית **מדוע נדרש כלל מיכל גיבוי נוסף יבשתי לאיחסון זה?**
- והאם נדרש כמקרה חירום ותקלה מסדר שלישי או רביעי מדוע דווקא להציע את הפתרון המורכב והבעייתי הזה, והאם אין פתרונות פשוטים יותר למצבי חירום (כפי שנתבקש מלכתחילה)?
- 29.4. בהסתכלות על תוואי הצנרת הגיבוים לקונדנסט ניתן לראות את הפתרון לתקלות צפויות:
- 29.4.1. **חיבור הקונדנסט בקו הראשי של צנרת תש"ן** מגיע לחוות המיכלים בקרית חיים.
- 29.4.2. **החיבור בקו ראשי זה יגבה גם תקלה בבית הזיקוק.** הדלק/נפט (והקונדנסט המהול בו באחוזים מאד נמוכים 1-3%) יוכלו להמתין בחוות המיכלים היכולה להכיל כמויות גדולות מאד של דלקים, והרבה מעבר למיכל הגיבוי לאיחסון של 10,000 קו"ב שאישרו בדיון זה בחגית. כך גם במצב של תקלה ארוכת זמן בבית הזיקוק, ניתן לשנע את הקונדנסט לצד השני – אל בית הזיקוק באשדוד דרך קו תשתיות ראשי זה.
- 29.4.3. **חיבור המשני בתוואי 6 אינץ' יגבה במקרה תקלה או אחזקה של צנרת הקו הראשי** (צפוי מס' ימים בשנה בלבד).
- 29.4.4. **חיבור משני זה יוכל לגבות גם תקלה בבית הזיקוק ללא צורך במיכל איחסון בחגית**- בהתאם לשירטוט גם בעת תקלה בבית הזיקוק, מקו משני זה ניתן ליצור אפשרות התחברות הן לחוות המיכלים – "מסוף אלרואי", והן למיכלים בבית הזיקוק, וגם להגיע לחוות המיכלים קריית חיים. כלומר **גם בקו משני זה יש אופציית גיבוי זמני לתקלה בבית הזיקוק.**
- 29.5. מכל אלה ניתן ללמוד **כי קיים גיבוי כפול** הן לתקלות בצנרת השינוע של הקונדנסט אל בית הזיקוק, וכן אופצית גיבוי למצבים בו בית הזיקוק לא פעיל מסיבה כזו או אחרת, ויש חלופות לאיחסון זמני בחוות המיכלים הקיימות מבלי להידרש לאיחסון במיכל גיבוי יעודי לקונדנסט שיוקם בחגית.
- 29.6. **ולכן מכל אלה ניתן להבין כי מיכל הגיבוי לאיחסון בחגית** ידרש להיות מופעל רק במצב חירום בו תקלה כפולה ומורכבת: הקו הראשי, קו תש"ן תקול + הקו המשני, מחגית ועד החיבור האפשרי למסוף הדלק באלרואי תקול. כלומר תקלה כפולה. שכן אין כל צורך בפעילותו בתקלות אחרות.
- 29.7. **כמו כן ברור מהשרטוט שמיכל הגיבוי לאיחסון חירום בחגית לא יוכל לסייע כלל בתקלות הבאות:**
- 29.7.1. תקלה בצנרת הקונדנסט מאסדת הטיפול ועד הפיצול/חיבור במחצבת עין אילה [קו של 16 ק"מ]
- 29.7.2. תקלה בצנרת הקונדנסט בין האסדה ועד האתר היבשתי בחגית – קו צנרת של 27 ק"מ.
- 29.7.3. כאשר בית הזיקוק בחיפה מושבת לזמן רב ותוצרי הזיקוק נדרשים, ועל כן נדרש להעביר את כל הדלקים לבית הזיקוק השני בישראל – בית הזיקוק באשדוד.
- 29.8. ואולם פתרון אחר, פתרון ימי כמו מקשר דלק רגיל, **יוכל לגבות בחירום כל תקלה יבשתית ו/או ימית אחרי הטיפול וייצוב הקונדנסט באסדת הטיפול בים שהוזכרה לעיל**, כולל האופציה לשנע את הקונדנסט לבית הזיקוק באשדוד, או לבית זיקוק קרוב אחר בים התיכון. יש להדגיש כי המדובר בפתרון הנדרש רק בזמן חירום ובעת תקלות משולבות ומורכבות, ולכן פתרון זה הוא פשוט יותר, אפשרי וקיים בעולם ובישראל, ויוכל להסתמך על התחברות למקשר דלק זה של דוברות דלק ו/או מיכליות דלק קטנות/בינוניות הקיימות במדינת ישראל ופועלות באזורי הנמלים (חיפה, חדרה ואשדוד) ליד מקשרי הדלק, ובכל ימות השנה ובכל מז"א.

30. יודגש כי מטרת הפירוט בסעיף 29 דלעיל היא ללמדנו כי לחברי המועצה הארצית ובדיון במועצה הארצית הוצג מידע חלקי וחסר, כך גם הוצגה מצגת מגמתית לא על ידי מתכנן ויוזם תכנית הפיתוח (נובל אנרג'י, המשיבה 4), שאינה מלמדת בצורה סדורה לא על מנעד תקלות צפויות ולמולן פתרונות אפשריים. כלומר לא הוצג, כמקובל, תרשים זרימה של "עץ תרחישים" עם פתרונות בצידן. כמו גם לא הוצג כי הפתרון לדרישת הממונה על ענייני הנפט במשרד האנרגיה בדמותו של מיכל איחסון גיבוי בחירום הוא אך ורק לחלק קטן ממצבי התקלות האפשריות (בניגוד למצופה). וכי לו התקלות אל מול הפתרונות האופציונאליים (כולל התייחסות לעדיפויות שהוגדרו בתמ"א) היו מוצגות מול חברי המועצה הארצית, והיו מוצגות ומבוארות ע"י הגורם המממש, אשר הוא אשר יידרש לספק פתרונות על מנת לאפשר המשך אספקה סדיר של גז טבעי למערכת – נובל אנרג'י, ברור כי היו מוצגים פתרונות אחרים – מתאימים, פשוטים וניתנים להפעלה תוך שעות. וכל זאת מבלי להקים בשטח הפתוח מיכל איחסון, שאין בו צורך אמיתי במיקומו זה, המשמש רק לגיבוי ורק ב-2 מצבי קצה הדורשים תקלה כפולה בכל אחד מהתהליכים בלבד. וכל זאת עוד מבלי להתייחס למשמעויות הקמת מיכל איחסון גדול לגיבוי בלב שטח פתוח – כגון דרישות שוטפות (תקינות, אבטחה ועוד), כמו גם התייחסות לסיכונים ממיקל קונדנסט שברובו יהיה ריק כל ימות השנה, אך עם אדי קונדנסט שנשארו בו מהפעלתו לבדיקת תקינות מעת לעת.

31. כאן גם נציין את אמירותיו המטרידות של הממונה על ענייני הנפט, מר יוסי וירצבורגר, אשר גם שאלת השתתפותו בדיון הפנימי של חברי המועצה היא עניין בעייתי שעוד נדון בו. וכך בדיון הפנימי עצמו הציג על המשיבה 4, נובל אנרג'י, בעמ' 28-29 אמירות בעייתיות מאד, במיוחד כאשר נובל אנרג'י בכוונה תחילה לא זומנו לדיון ולא נשמעו. וכה אמר, כך במקור :

" **מר יוסי** : לא סתם בתמ"א 37/נכתב שמי שמגיש את ה(לא ברור), ולא נובל. נובל זה חברה עיסקית. היא לא (לא ברור), בשם נובל כמה כבר היו? אמרו שלא צריך איחסון, בסדר. אם לא יהיה גז בישראל בשעת חרום אז נובל תחליט כמה כסף בזמן הזה. אנחנו לא יכולים להרשות את זה. אני בשעת חירום שצריך שהמשק הישראלי יהיו לו גז, אני חייב את האיחסון הזה. נובל יכולים לעשות חודש הולד על הכסף שלהם. אני לא יכול. **הדבר השני שהמיכל הזה גם עולה להם כסף, אז עוד יותר הם לא אוהבים אותו.** הדבר השלישי, **ביום, אי אפשר ביום.** אמרו פה שאפשר לעשות איחסון בצנרת. אין אחסון בצנרת. הגז נשאר טיפה בצנרת. קונדנסט אי אפשר. זה דברים שנאמרו פה מבחינת הנדסה. אנחנו בונים את הגיבוי ל 30 יום, כי זה מה שמערכת הביטחון אומרת לנו שאנחנו צריכים לעשות את זה. אנחנו צריכים 30 יום. ביום, **אי אפשר להקים את זה ביום.** אמרו מה ש(לא ברור) ציין, ההחלטה של משרד האנרגיה. כן, היה (לא ברור), הכל יהיה ביבשה. המיכלית - , **מתי אנחנו צריכים את המיכלית גיבוי הזה? בשעת חירום, מלחמה. בשעת חירום מלחמה אנחנו לא יודעים להגן על כל מקום חוץ ממה שעכשיו כבר - ,** אני לא אגיד איך מגנים עכשיו על מה שקיים. לעשות את מה שעכשיו קיים סטטי. לעשות את זה על אוניה שבכלל לא נמצאת פה, בלתי אפשרי. ולכן אנחנו חייבים את הגיבוי. נובל אולי לא צריכה גיבוי. אנחנו כמדינה צריכים גיבוי, והגיבוי צריך להיות רק ביבשה" (הדגשות שלי ת.מ)

31.1. זה המקום לציין כי בניגוד למה שהצטייר מדברי הממונה על ענייני הנפט, הוא שכח (ככל הנראה) כי אך ורק בעקבות בג"ץ המשיבה 6 (חוף כרמל) ב-2010 הועבר היזום לתכנון התמ"א מנובל אנרג'י למשרד התשתיות, והוא עוד שכח כי מי שהציג בהליך ההתנגדויות לתמ"א 37' שהוא מעדיף טיפול ביום, והציג הצעה לתוכנית פיתוח – היא נובל אנרג'י (אז הוצג פתרון FPSO בעומק היס), ומי שהכין את תמהיל הטיפול ותוכנית הפיתוח שאושר אצלו היא שוב – נובל אנרג'י. כלומר – לנובל אנרג'י הרצון, יכולת וכוונה שמתקן הטיפול יהיה פעיל כל הזמן ובמלוא התפוקה, ועלות של הקמת מיכל האיחסון לא רלבנטית בעלות הפרוייקט המוצגת בכל פורום – ולכן אין לה משמעות, פרט לשאלת הצורך המקצועי.

- 31.2. עוד נציין כי בניגוד לנאמר ע"י הממונה על ענייני הנפט, הרי מיכליות דלק רבות פוקדות את כל נמלי הדלק בארץ, ובכל מצב מ"א, וגם במצבי חירום (שכן חלקן הן בדגל ובבעלות ישראלית). פרט לעובדה שכמות האיחסון של 10,000 קו"ב היא אחוז קטן מנפח האיחסון של מיכלית רגילה וכלי שיט נוספים הקיימים באופן שוטף בנמלי הארץ [במרחק שיט של בין שעה (מחיפה) ועד מס' שעות (מאשדוד)]
- 31.3. אנו סמוכים ובטוחים כי לו חברי המועצה הארצית היו שומעים את נציגי נובל אנרג'י, שבידיה המפתח להקמת המיזם המורכב והגדול במדינה לפיתוח מאגר לווייתן, הקמת אסדה לטיפול ימי מלא בגז טבעי וחיבור התוצרים למערכות הארציות – מערכת הגז הארצית ומערך הדלק הארצי, הרי היו שומעים דברים אחרים על "הצורך" ו"הנחיצות" במיכל איחסון לגיבוי בחגית. כמו גם על מחויבותם לפעילות רצופה ומתמשכת של אסדת הטיפול מסיבות רבות, וכמו גם על פתרונות וחלופות מתאימים יותר, מורכבים פחות, בעלי פגיעה מינימלית בסביבה והכל מהרעיון הבסיסי להשתמש במכלולים קיימים על מנת שלא להוסיף מה שלא נדרש.
32. ומעבר לכך, אומר יו"ר המועצה הארצית בעמ' 17, ו-24 לתמליל הדיון, בצורה המלמדת כי דעתו קובעה הרבה לפני הדיון, ולצדדי בטיעונים שיש לנו מחלוקת איתם מהבחינה העובדתית:
- "מר אביגדור יצחקי - יושב ראש הועדה: אני רוצה להגיד לך, כל עוד אני יושב ראש המועצה הארצית, לא יהיה בים. זה לא יעזור כלום". (עמ' 17), ובעמ' 24 אביגדור יצחקי ממשיך ואומר: "... צריך לעשות באמת את הדברים בצורה מפוקחת. ואני חושב שצדק לתושבים במקרה של דליפה - , אם אין דליפה אין נזק לאף אחד. באמת שאין נזק לאף אחד. אבל אם תהיה דליפה, הנזק לתושבים עכשיו, הנזק לתושבים כתוצאה מזה שהחומר הזה יגיע לחוף בלי שליטה ובלי שום דבר, הוא הרבה יותר גדול בעיני כל מי שהתעייפתי (צ"ל התייעצתי) איתו. אני לא מקבל את החוות דעת, אני גם מתייעץ. ואני אומר לכם, במקרה הזה שבו תהיה דליפה בים החומר הזה יתפזר לכל אורך החופים שלנו. ואז לך תשתלט עליו, ולך תסגור את כל החופים האלה. לעומת מצב שיש דליפה שאתה רואה אותה, אז זה לא הולך למים." (כך במקור, הדגשה שלי ת.מ.)**
33. גם כאן אנו רואים בעיות בחלק מהעובדות ובמה שהוצג ליו"ר המועצה הארצית בשלבי התייעצותו:
- 33.1. בניגוד לדליפה ביבשה, שיכולה להתרחש בצורת קבורה תת קרקעית ואלו רוב הדליפות ולא במיכל עצמו המצוי בתוך מאצרה, ותתגלה רק לאחר זמן, וגם עלולה לזהם את מי התיחום מתחתם, **דליפה בים תיראה מיד, ובכל מקום שבו תתרחש (שכן הדלק/קונדנסט צף על פני המים).**
- 33.2. תוצרי דליפה ימית יראו מיד, וגם יופעלו כנגדה אמצעים לסגור להפריד את שטח הדליפה על מנת למנוע המשך התפשטות ולטפל בה, בעוד בדליפה יבשתית, שגם תתגלה מאוחר מידי – הדרך לטיפול היא מורכבת ובעייתית, שכן נוצר זיהום קרקע על השלכותיו (כולל הצורך בהחלפת קרקע מזוהמת)
- 33.3. האם יו"ר המועצה הארצית היה מודע כי על האסדה עצמה קיים מיכל איחסון קונדנסט בן 2000 קו"ב ? במידה ותארע דליפה בו או בדרך אליו או אחריו בים <= ראה ס' 33.2 דלעיל.
- 33.4. מכיוון שבמסגרת הפעילות הימית קיים צוות כוננות באסדה עצמה ולידה ספינת שירות גדולה, ובהתאם לתוכנית מפעלית למניעת זיהום ים – הרי דליפה, אם ותארע חס וחלילה, תתחיל להיות מטופלת מהר ככל הניתן, ובאמצעים הקיימים באסדה עצמה ועל ספינת השירות, וזאת לפני הגעת/הזנקת צוותי ניקוי נוספים.
- 33.5. וכך, אישור מיכל הקונדנסט בחגית מייצר אפשרויות נוספות לתקלות ודליפות, ולא להיפך.

34. נדגיש גם כאן, כי לו היו מעלים טיעונים וטענות אלו מול יוזם ומקים הפרוייקט, נובל אנרג'י, סבורני כי היו מקבלים תשובות כמות אלו שבסעיף הקודם, המציגות את העניין, שכן יו"ר המועצה הארצית ככל הנראה לא עודכן כי נובל אנרג'י מחוייבת (והיא גם תחת פיקוח ובקרה) לתוכנית למניעת דליפות ברמה המפעלית – **ובים** !! תוכנית זו בנויה על רמת דליפות גדולה בהרבה מיכולת היצור היומית של הקונדנסט באסדה, והיא אמורה לטפל בכל תקלה באזור, על מנת שכל דליפה תטופל עוד בים ולא תגיע לחופים. מעבר לכך, בכל מקרה על האסדה מצוי מיכל יומי בין 2,000 קו"ב קונדנסט בכל דקה + קונדנסט היוצא בלחץ בצנרת הקונדנסט אל החוף. תוכנית המניעה והמוכנות לדליפות, שמאפשרת ע"י המשרד להגנת הסביבה, עוסקת גם בתרחישים אלו. ולכן האמירה של יו"ר המועצה הארצית, היא אמירה בעייתית ולא מדוייקת. מה עוד שלאור הניסיון הימי – נובל אנרג'י תהיה מחוייבת לטיפול מיידי עם כמות אמצעים רבה, שכן כל עצירה של הפעילות באסדת הטיפול, ומכל סיבה שהיא, תגרום בראש ובראשונה לה נזקים גדולים. ולכן הם יעשו כל שנדרש טכנית, מקצועית על מנת למנוע מצב כזה.

ואולם, כאשר מגיש ומכין תכנית הפיתוח, והממש – נובל אנרג'י, כלל לא נמצא בדיון זה (ונראה כי הימנעות זו איננה במקרה ומקורה במחלוקת לגבי הצורך במיכל האיחסון לגיבוי בחגית), וזאת בניגוד לדיון על תוכנית הפיתוח מאפריל 2016 שם השתתפו 4 נציגים של המשיבה 4, נשמעות טענות וטיעונים רבים כשאין הגורם המקצועי הממש שיכול לאזן, לענות לשאלות ולהציג את הדברים קצת אחרת.

35. כך לדוגמא במסמך הקודם שהוכן לקראת הדיון במועצה הארצית בעניין "תמהיל הפיתוח" שהוצג באפריל 2016 הוצגו תרחישים ספציפים שבחנו את כמויות הקונדנסט שיהיו בפעילות, ולא לפי תסקיר הסביבתי משנת 2012 שבחן כמויות שונות לגמרי.

35.1. לפי עמ' 25-26 התרחישים מלמדים על כמויות קונדנסט קטנות ומכאן גם כל תרחשי אירועי דליפה פוטנציאליים ומה התגובות לגביהם.

35.2. בדיון בדצמבר 2016 לא הוצג ולא הוכנו נתונים לגבי תרחישי הדליפה הפוטנציאליים.

35.3. לגבי דליפה יבשתית – לא הוצגו הסיכונים והצורך במיכל איחסון כגיבוי לחירום. כמו גם לשאלה הפשוטה האם לגז הטבעי יש שלושה גיבויי חירום? והתשובה שלילית, כי כנראה לא נדרש.

35.4. כך גם הוצג במסמך המפורט דאז את מוכנות המשיבה 4, נובל אנרג'י, לציוד על האסדה ועל ידי קבלנים לטיפול בתקלות ובשפך בעמ' 26 :

ציוד להתמודדות עם ארוע שפך
חברת נובל אנרג'י מחזיקה בחיפה, ציוד ייעודי להתמודדות עם ארוע שפך ברמה המקומית. ציוד זה עובר תחזוקה תקופתית ונפרס בים במסגרת תרגילי החירום התקופתיים, שהחברה מבצעת בתאום עם המשרד להגנת הסביבה ובהתאם להנחיותיו.
ספקים\ קבלנים מקומיים
נובל אנרג'י התקשרה עם קבלן מקומי, לצורך מתן שירותי תגובה מיידיים במקרים של שפך לים. הקבלן הממוקם בנמל אשדוד, הינו בעל יכולות תגובה לארוע שפך ברמה המקומית והוא מחוייב לזמן תגובה של 3 שעות. במסגרת התקשרות זו, הקבלן לוקח חלק בתרגילי החירום התקופתיים, שמבוצעים ע"י החברה. מטרת תרגילים אלו הינה לבחון את יכולות ההתמודדות עם ארועי שפך שמן לים ואת יכולות התאום הרב מערכתי

36. הרחבנו במעט ברקע העובדתי, שכן רקע זה הוא הראיה הברורה לרצף תהליכי להתנהלות בעייתית המלמדת שלאורך תהליך תכנון ואישורי תמ"א 37ח' (הישנה והחדשה), המועצה הארצית לתכנון ובניה,

פעלה במספר סוגיות בניגוד למתחייב בדיון ובניגוד להמלצת בית משפט הנכבד בבג"ץ משנת 2010, והן בבג"ץ יקנעם מדצמבר 2015, והן בפעילויות ברורות מבחינת לוחות זמנים שנראה בהן שהמועצה הארצית לא התייחסה כנדרש אף להמלצות בג"ץ כפי שהמועצה הארצית אישרה את תוכנית פיתוח לווייתן לפני שהסעיף אושר ותוקן בממשלה כנדרש בדיון.

37. התנהלות בעייתית בתמ"א 37 ח' לאורך השנים צריכה ללמד כי המועצה הארצית לא יכולה לכסות תחת "חזקת תקינות המעשה המינהלי" כאשר מדובר בהתנהלותה בעניין תמ"א 37 ח', וכי כל פעילות הקשורה לתמ"א זו צריכה להיעשות תוך הקפדה קלה כבחמורה ומעבר לכך. ולכן גם כל תהליך פגום מנהלית ולקוי שנעשה בהקשר לתמ"א זו, צריך להביא לבטלות ההליך הספציפי על מנת לעשותו במסגרת כל דיקדוקי הדיון מחדש ובאופן תקין, ובעניין דגן בתהליך להביא לאישור סוגיה לא הוצגו ולא הועלו כל הדברים המתחייבים לצורך החלטה שקולה ומאוזנת המתחייבת ממוסד תיכנון בתוכנית מורכבת ובעלת השלכות רחבות היקף על המדינה.

הטיעון המשפטי –

טענותינו בתווך המשפטי נוגעות לשני מישורים:

האחד – עניינו דרך קבלת ההחלטה, מי השתתף בדיון (כולל השתתפות אסורה בדיון הפנימי) ומי נעדר ממנו, והיעדר תשתית עובדתית הולמת ומתחייבת לצורך קבלת ההחלטה; שכן לא עמדה בפני הוועדה תשתית עובדתית מספקת לקבלת החלטה (בדיוק כפי שטענו בדיון נציג המועצות האזוריות עמיר ריטוב, ומ"מ נציגת הגופים הירוקים – ענת הורוביץ הראל)

השני – עניינו ההחלטה עצמה וחוסר הסבירות הנובע ממנה, שכן ההחלטה איננה פתרון מלא ומתאים לבעיה למולה היא הוצגה וכוונה. ואולם משעה שלא הוצגו מול המועצה הארצית כל הנתונים, התרחישים והפתרונות כנהוג בתוכניות אחרות, ועל ידי מציג ויוזם תוכנית הפיתוח, ובהם מהו התהליך הראשי לשינוע הקונדנסט לבית הזיקוק, מהו הגיבוי, והאם יש הצדקה למיכל גיבוי לאיחסון חירום והיכן, כולל דיון מתקדם בחלופת גיבוי ימית – הרי מדובר בהחלטה שנתקבלה על סמך מידע חלקי וחסר, ולכן היא בלתי סבירה ודינה בטלות.

(א) **פרשנותה של המועצה הארצית את התיקונים להוראות תמ"א 37 ח' והתוספות לסעיף 6.2 בדבר "תמהיל הפיתוח", מחייבים לדון בסוגיית מיכל הקונדנסט, ובהתאם לעקרונות התמ"א, בטרם מתקן זה יעבור לאישור מוסדות ברמה המחוזית.**

38. כפי שהוצג ברקע העובדתי בסעיף 16 לעיל, ראש מנהל התכנון והיועמה"ש למועצה הארצית, הדגישו את העובדה כי מטרתו של הדיון לאישור תוכנית הפיתוח ותמהיל הטיפול במועצה הארצית היא לקיים את תפקידו וסמכותו מבחינה תכנונית.

39. עוד נציין ונזכיר גם כי הדיון בהוספת מתקן יבשתי חורג מהחלטותיה וכוונותיה של המועצה הארצית עצמה עת החליטה על עדיפות המתקנים הימיים.

39.1. עיון בתמליל דיון המועצה הארצית מיום 10.6.2014 – בו קבעה המועצה הארצית את העדיפות להקמת מתקנים ימיים, ילמדנו כי לאחר בקשות להבהרה בנושא ענה יושב ראש המועצה הארצית דאז, מר שוקי עמרני כדלקמן:

"אני יכול לומר בצורה הפשוטה והברורה ביותר ככל שניתן לתת מענה במסגרת החלק הימי...החלק היבשתי נועד למקרה ויהיה בו צורך. זה יודגש כאן על ידינו שהחלק היבשתי הוא רק לתגליות החדשות, יודגש שזה רק למקרה ויהיה צורך בו."

העתק העמ' הרלבנטי מתמלול הדיון מיום 10.6.2014, מצ"ב ומסומן **כנספח ת/10**.

39.2. ללמדנו, כי לאחר תקופה ארוכה של לימוד בהליך התכנון, עמדו חברי המועצה הארצית על טעותם והבינו כי ככל הנראה מתקני הטיפול יוקמו בים, וכי החשש בעצם קביעת המתחמים היבשתיים המסומנים בתמ"א 37' תביא למצב בו ישתמשו באתרים היבשתיים גם אם אין צורך מהותי עליהם גם עלה, ויו"ר המועצה הארצית ומינהל התכנון "הרגיעו" את השומעים בכך שאמרו – **כי השימוש באתרים היבשתיים יהא "רק לתגליות החדשות" וגם אז "רק למקרה ויהיה צורך בו"**.

39.3. כלומר – כוונתה של המועצה הארצית, כפי הובעה כבר בהחלטה, וכפי שגובתה בהכנסת סעיף ברור להוראות התמ"א (לאחר "דחיפת העותרות" והחלטת בג"ץ), היתה ברורה, ונדרשת הצדקה וצורך מהותי – שיוצג ויאושר במועצה הארצית כדיון, **והליך הוספת מיכל קונדנסט כאן חורגת ממנו**.

40. **ומהי תכנית הפיתוח ותמהיל הפיתוח ?**

40.1. בהתאם להגדרות תמ"א 37' בסעיף 1.9 נקבע כי :

תכנית פיתוח	כמשמעותה בשטר החזקה אשר ניתן לבעל רשיון ע"י הממונה על ענייני הנפט מכח חוק הנפט
-------------	--

40.2. בהתאם ל"שטר החזקה של לוינתן צפון" מיום 27.03.2014 **נקבע כי תוכנית הפיתוח תציג באופן מפורט את הדברים**. מופיע בפרק ה' לשטר החזקה, סעיפים 12-17, בעמ' 9-12 :

13 מרכיבי תכנית פיתוח
13.1 תכנית הפיתוח תכלול את כל הפעולות והתהליכים הנדרשים לפיתוח שדה לווינתן, ובכללם אלה הנוגעים להנדסת מאגרים והנדסת הפקה, הקמת תשתיות, תכנון וביצוע קידוחים והשלמתם, הקמת מערכת ההפקה ומערכת ההולכה לספק, בים וביבשה, הגנה על הסביבה, ניתוח נתוני הגיאולוגיה והגיאופיסיקה של השדה, ונתונים כלכליים הקשורים לפיתוח ולהפקה.

וכמו כן בין היתר :

13.2.11 תכנית הנדסית של מערכת ההפקה ומערכת ההולכה לספק הכוללת מיתקנים תת-ימיים, אסדות ומיתקנים צפים, צנרת, מיתקנים יבשתיים, וכל מיתקן אחר אשר יוקם במהלך פיתוח השדה ;

מי שמכין את תמהיל הטיפול ומציג לממונה הוא בעל החזקה (נובל אנרג'י) ולא משרד התשתיות ו/או הממונה על ענייני הנפט :

14.1 בעל החזקה יגיש לממונה, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מחודשיים מיום מתן החזקה, ויתאם עימו מסמך המפרט את התמהיל הראשוני הצפוי של המיתקנים בים וביבשה, הכולל את המיקום העקרוני של המיתקנים העיקריים ואת הסיבות לפריסה זו, בהתייחס, בין היתר, לזמינות אספקה, לאקולוגיה וסביבה, להיקף התגלית ולהרכב הגז.

וכל זאת נועד על מנת להציג את חשיבותו של בעל החזקה ומממש התכנית בדיון מול המועצה הארצית, שהרי לאחר אישור התמהיל מול המועצה הארצית יאושר התמהיל, בהתאם להוראות שטר החזקה מול הממונה על ענייני הנפט.

- 40.3. כלומר : **תוכנית הפיתוח שצריכה להיות מוצגת לאישור היא תוכנית מפורטת הכוללת את המרכיבים התכנוניים המחייבים - אילו מתקנים, מיקום המתקנים, ההצדקה והסיבות לפריסתם, כמו גם בחינת השפעות סביבתיות לתוכנית הספציפית והצגתן.**
- ולכן המסמך שהוכן והועבר לחברי המועצה הארצית טרם הדיון באפריל 2016 היה מסמך מפורט ומסביר לגבי מה מתוכנן, מדוע מתוכנן, מה הנגזרות ומדוע נבחרו כך. אין כל ספק כי הדיון בדצמבר 2016 התנהל "כמחטף" בלי חומר מקדים ומסביר שהוצג לקראת הדיון, ומבלי להכין ולהציג מה הוצג באפריל 2016, מה לא הוצג, ומה מוצג עכשיו (בדיון בדצמבר 2016), ומה השתנה המצריך את בקשת השינוי. העתק העמ' הרלבנטיים מ"שטר חזקה לויתן צפון" מצורפים **כנספח ת/ 11** לתגובה זו.
41. המדינה עצמה בתשובתה לבג"ץ יקנעם טענה כי כלל מתקנים שיוקמו בתמ"א 37ח', כולל הקונדנסט הם תחת התכנית ותחת חוק משק הגז. ראו לענין זה את הכתוב בפסקה 119 לפסה"ד בבג"ץ יקנעם כאמור : "תמ"א 37ח' היא כולה תכנית למתקן גז כמשמעותה בחוק משק הגז הטבעי וכזאת, כלל המתקנים שיוקמו מכוחה הם מתקני גז כמשמעם בחוק, לרבות המתקנים הנלווים והצנרת שבה יובלו הקונדנסייט ומי המוצר" [הדגשות שלי ת.מ.]
42. וכך גם בפרשנות ופסיקת בג"ץ יקנעם בסעיף 120 כאמור : "על פי ההגדרות האמורות, מתקן הקבלה הוא בוודאי מתקן גז כמשמעותו בחוק משק הגז הטבעי. ואולם, גם המבנים, האביזרים והצינורות הנדרשים לשם אחסנה והובלה של תוצרי הלואי של הגז הטבעי "קשורים" למתקן זה ומהווים חלק בלתי נפרד ממנו." (הדגשה שלי ת.מ.)
43. ובית משפט הנכבד קבע כי הוא לא יוכל להסכים לכך שמרכיב תכנוני דומיננטי לא יהיה בשליטת ובאישור המועצה הארצית. כך נכתב בבג"ץ יקנעם בפסקה 110 :
- "הקושי נעוץ בכך שתמהיל הפיתוח יצטרך לזכות רק לאישורו של הממונה על ענייני הנפט, בעוד שמקומה של המועצה הארצית בשלב זה מוגבל במתן עצה לממונה. לשון אחר – בשאלה שיש בה מרכיב תכנוני דומיננטי (ואף המועצה הארצית גילתה דעתה כי אלה הם פני הדברים בקבעה מנגנון המחייב התייעצות עמה) לא נדרש אישור של מוסד תכנון מוסמך."
- ולכן שינה בג"ץ יקנעם את המצב וקבע כי למועצה הארצית מחויבת לאשר את תמהיל הפיתוח וכל מרכיב תכנוני בה !!
44. וכדבריה הברורים של ראש מנהל התכנון באישור בדיון המועצה מיום 1.3.16, המצורפים **כנספח ת/ 2** :
- "המועצה קבעה שתכנית לפיתוח תבוא לאישור המועצה היא התכנונה לשני היבטים שלה – להיבטי תמהיל ים – יבשה ולהיבטי המינורי (צ"ל בינוי) העיקריים. **ההיבטים הפיזיים של המתקנים**, כן? ההיבטים הפיזיים של המתקנים. אני רק אסביר ואציין שערכנו התייעצות עם משרד המשפטים וקיבלנו פרשנות ברורה כתובה של אנשי היועץ המשפטי לממשלה והוא הבהיר שאישור המועצה איננו לתכנית פיתוח כמשמעותה בתשתיות, על כל מכלול הראותיה **אלא להיבטים התכנוניים הפיזיים של המתקנים**" (הדגשות שלי ת.מ.)
45. כמו כן, ניתן לראות בבירור בדברי ההסבר לתמ"א 37ח', שתוקנו/שונו בהתאם לפסק בבג"ץ יקנעם, ואישורה המחודש של המועצה הארצית מיום 2.2.16. ושם נאמר כדלהלן :

" בהמשך להחלטת בג"צ בשלוש העתירות שהוגשו כנגד אישור התכנית, החליטה המועצה הארצית להמליץ לממשלה על תיקון סעיפים 4.9.2, 6.2 ו-6.6 בהוראות התכנית, כך שתיקבע בהוראות **עדיפות לטיפול בים** וכן תעוגן **חובת אישור המועצה הארצית לתמהיל ים-יבשה והמיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים, וזאת לכל תכנית פיתוח, בהיבטי המיקום העקרוני ופרישת המתקנים**, כך שאותו חלק הקבוע בתכנית ביחס למתקני הטיפול ביבשה, יחול גם על מתקני הטיפול בים, במטרה להבטיח את מעורבותה של המועצה הארצית בפיתוח המתקנים.....בהתאם להבהרה שניתנה בדיון המועצה הארצית ביום 1.3.16, אישור המועצה הארצית עפ"י סעיף 6.2 כאמור, יהיה להיבטים התכנוניים-פיסיים של מתקני הטיפול העיקריים ולתמהיל הטיפול ים-יבשה (המיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים וההצדקה לפריסתם) " (הדגשות שלי ת.מ)

46. דומה כי אין ספק שמיכל איחסון הקונדנסט של 10,000 מ"ק הינו מתקן תשתית גבוה בעל מופע פיזי סביבתי לא קטן כלל וכלל והשפעות סביבתיות ובריאותיות גדולות, ועל כן אין כל ספק שמנהל התכנון והיועצים למועצה הארצית עצמה צריכים היו לוודא כי נושא זה יבוא ויעמוד למולה על פי פרשנותם הם. כך גם במידה ובהמשך הדרך מחודש אפריל 2016 ועד העת הזו יודעו בבעיה/שאלה שעלתה בסוגיה זו.

47. **ואף מעבר לכך**, בתוכנית הפיתוח שהוצגה למועצה הארצית, קיים מיכל קונדנסט קטן לאיחסון באסדת הטיפול עצמה בים, ומשם חומר צפוי להיות משונע דרך צנרת שתתחבר אל תשתית צנרת דלק קיימת באזור מחצבת עין אילה וממנה ישירות אל בית הזיקוק. וכל זאת כאשר גם במתחם יבשתי אליבא תמ"א 37ח' (תמ"א מפורטת) **מיכלי הקונדנסט שתוכננו** (למורת רוחנו) **אינם "מיכלי גיבוי" אלא "מיכלי איחסון עיקריים" במתקן קבלה יבשתי** – בדומה למיכל המתוכנן על אסדת הטיפול הימית שאושרה בדיון.

רוצה לומר – לטענתנו, **הוספת מיכל גיבוי יבשתי לתכנית או תוספת למימוש הקמת "מתחם קבלה ימי" חייבים להידון בפני המועצה הארצית** – הן מכיוון שהם בבחינת **מתקן תשתית חדש שלא הוצג כחלק מהתמ"א** עצמה לעת אישורה, והן מפאת החשש הכבד שמיכלי גיבוי יבשתיים למתחם ומתקני טיפול ימיים אינם מקיימים **תכנונית** את הוראת 6.2(א) **בתמ"א 37** למתן עדיפות למתקנים ימיים, והן מפאת הלשון הברורה של **סעיף 6.2(ג) לתמ"א** הקובע מפורשות כי כל שינוי לתכנית הפיתוח שאושרה, באופן המשנה את התמהיל שאושר על ידי המועצה הארצית, והכולל מתקני טיפול נוספים יועבר לאישור המועצה הארצית, ככתוב:

ג. שינוי לתכנית פיתוח שאושרה באופן שמשנה את התמהיל שאושר על ידי המועצה הארצית, והכולל מתקני טיפול נוספים, יועבר אף הוא לאישור המועצה הארצית.

(ב) **הוספת מיכל הקונדנסט היבשתי ל"מסמך העקרוני" שאושר ברמת רשות הרישוי המחוזית חיפה לפני האישור במסגרת הרמה הממונה באישור "תוכנית הפיתוח" במועצה הארצית, הינו בחריגה מסמכות, ועל כן יש לבטלו כל עוד לא אושר כדיון:**

48. סמכות רשות הרישוי המחוזית חיפה לאשר את "המסמך העקרוני" תלויה בהסמכה שניתנה לה באישור המועצה הארצית לתכנון ובניה את תוכנית הפיתוח וזאת בהתאם למוגדר בתמ"א 37ח. והרי כלל מנהלי ידוע הוא שאין המוסמך לפעולה רשאי לעקוף את גדר וגבול הסמכות שניתנה לו מידי המסמך, וכך גם הוראה מסמיכה גודרת את גבולות המגרש לבאים תחתיה לממשה.

49. כבי' השופטת פרופ' דפנה ברק-ארז בספרה "משפט מינהלי" כרך א', מעמוד 97 ואילך מציינת לעניין זה:
"הפעולה המינהלית חייבת להיות מבוססת על הסמכה בחוק (או מכוחו), וכן שאסור לפעולה זו לחרוג מן הגבולות שנקבעו להסמכה. כלומר, העיקרון טומן בחובו הן את האיסור על פעולה בחוסר סמכות והן את האיסור על פעולה בחריגה מסמכות."

50. באנלוגיה למגרש משחקים הרי ברמה הראשונית גדרו את גבולות "מגרש המשחקים" של תוכנית הפיתוח הכוללת את כל המכלולים התכנוניים העיקריים ואף מפרטת מה יהיה תמהיל הפיתוח – מה בים ומה ביבשה. הוסבר במועצה הארצית עצמה את המשמעות של הבחינה התכנונית אותה על המועצה הארצית לבצע כחלק מתהליך אישור תוכנית זו, ותכנית פיתוח זו אושרה מול הרמה הנדרשת במועצה הארצית, ועל כן רק בתוך גדרות "מגרש המשחקים" שאושר ניתן "לשחק" ולהמשיך ולעסוק. משעה שנדרש, מכל סיבה שהיא, להוסיף מתקן תשתית חדש ל"מגרש המשחקים" שלא הופיע בתהליך האישור הראשוני – מדובר על שינוי המחייב עדכון ואישור ברמת הממונה – ובעניינו ברמת המועצה הארצית, ואחריו עדכון ברמה דלמטה בהתאם.

51. גזירה שווה ניתן לגזור **מסעיף 6.2(ג) לתמ"א** הקובע מפורשות כי כל שינוי לתכנית הפיתוח שאושרה, באופן המשנה את התמהיל שאושר על ידי המועצה הארצית, והכולל מתקני טיפול נוספים יועבר לאישור המועצה הארצית, ככתוב:

ג. שינוי לתכנית פיתוח שאושרה באופן שמשנה את התמהיל שאושר על ידי המועצה הארצית, והכולל מתקני טיפול נוספים, יועבר אף הוא לאישור המועצה הארצית.

ומשעה שתוקן התמהיל המאושר במועצה הארצית, שומה לבצע אישורים בשרשור המדרג דלמטה.

52. בעניינו, תוכנית הפיתוח שהוצגה למועצה הארצית היא תוכנית לטיפול מלא בים, כאשר **בתוכנית הפיתוח כל שנכתב הוא שהקונדנסט יועבר אל בית הזיקוק על בסיס צנרת ותשתיות קיימות** כמפורט **בנספח ת/4** ופסקה 18 לעיל. כלומר, תכנון והוספת מיכל גיבוי הקונדנסט בן 10,000 מ"ק כתוספת במרחב יבשתי היא בבחינת שינוי לתמהיל הפיתוח. שינוי הנדרש לאישור מלמעלה, כמו גם מדובר במתקן תשתית נוסף בעל השפעות תכנוניות מהותיות. כלומר שינוי המחייב את אישורה של המועצה הארצית, כאשר לאחר הדיון ברמת המועצה הרצית מתחייב דיון מחודש ברמה דלמטה, כמו שלא התקיים בעניין דן ברשות הרישוי המחוזית, שהרי "המסמך העקרוני" לא אושר מחדש מאז יוני 2016.

53. אף האיזון המוגדר בסעיף 6.2(ג) הוא בעל לוגיקה ברורה, שכן כל שינוי/תוספת מחייבת לשכנע את המועצה הארצית בנחיצות המתקן הנוסף, ובמיקומו הנדרש – כלומר להצדיק את היותו ביבשה, את המופע הנופי והסביבתי שלו והשפעותיו, בעוד קיימת עדיפות לים.

(ג) **התהליך הלקוי לקבלת ההחלטה - בניגוד להליך התכנון ולחומר הרב שהועבר במועצה הארצית כשהוגש לאישור "תמהיל הטיפול" באפריל 2016, הרי שהחומר שהוכן והוצג בדיון המועצה בדצמבר 2016 לא היה מפורט כלל, ולא עמד בהליך תיכנוני תקין:**

54. **בכל אחד משלביו של ההליך תכנוני, ככל הליך מנהלי תקין, נדרש הליך של איסוף כל הנתונים העובדתיים העשויים להשפיע על ההחלטה והתמודדות עם בצורה עניינית ומפורטת.** חלק מהנתונים העובדתיים הם נתונים עדכניים ולא הסתמכות על חוות דעת של המשרד להגנת הסביבה מלפני שנים – שהתייחסה למצב עובדתי שונה. ראה לעניין זה בג"ץ 987/94 יורונט קווי זהב (1992) בע"מ נ' שרת התקשורת, פ"ד מח(5) 412, 423-426; ע"א 1711/02 עיריית חולון נ' ארגון הקבלנים והבונים חולון, פ"ד נח(5) 933, 943; עע"מ 1975/01 הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה כרמיאל נ' רובינשטיין, פ"ד נו(6) 638, 647-648.

55. ההקפדה על הפעלת הסמכות המנהלית על יסוד תשתית מבוססת ובדוקה, אינה מסתכמת בהכרת כל העובדות הנוגעות לפתרון שנבחר על ידי הרשות המנהלית. איסוף העובדות והצגתן צריך שישתרע גם על אפשרויות פעולה חלופיות וחוו"ד נגדיות העומדות בפני הרשות המינהלית ונשקלות על ידה, כפי שפסק השופט שמגר (כתוארו אז) בבג"ץ 297/82 **ברגר נ' שר הפנים**, פ"ז לז(3) 29, 49 (להלן: "**בג"ץ ברגר**"):

"תהליך קבלת החלטה על ידי מי שהוקנתה לו סמכות על פי חוק מן הראוי שיהיה מורכב, בדרך כלל, ממספר שלבים בסיסיים חיוניים, אשר הם הביטוי המוחשי להפעלת הסמכות המשפטית תוך התייחסות לנושא מוגדר, ואלו הם: איסוף וסיכום הנתונים (לרבות חוות הדעת המקצועיות הנוגדות, אם ישנן כאלה), בדיקת המשמעויות של הנתונים (דבר הכולל, במקרה של תיזות חלופות, גם את בדיקת מעלותיהן ומגרעותיהן של התיזות הנוגדות) ולבסוף, סיכום החלטה המנומקת. תהליך כגון זה מבטיח, כי כל השיקולים הענייניים יובאו בחשבון, כי תיעשה בחינה הוגנת של כל טענה, וכי תגובש החלטה, אותה ניתן להעביר בשבט הביקורת המשפטית והציבורית."

56. בניגוד לתהליך התכנון ולחומר הרב שהועמד מול חברי המועצה הארצית לפני ובעת שהוגש לאישור "תמהיל הטיפול" באפריל 2016, ונבחנה "תכנית הטיפול", הרי אין כל ספק שהדיון בדצמבר 2016 כלו נועד על מנת לשמוט את הקרקע תחת העתירה המוצדקת שהוגשה ע"י העותרות (בג"ץ מגידו 1). אלא שהחומר שהוכן לדיון והוצג בדיון לא היה מפורט כלל ולא כלל סוגיות בסיסיות מחייבות.

57. לא הוצג, לא במסמך מקדים לדיון, ולא בדיון עצמו מה השתנה בין אישור תמהיל הטיפול באפריל 2016, שלא כלל מיכל גיבוי לאיחסון באתר חגית אל מול הדיון בדצמבר.

57.1. כך בהצגת תמהיל הטיפול באפריל 2016 הציגו מערכת בעלת יתירות ושם החיבור היחיד של צנרת הקונדנסט היה אל צנרת הדלק כאמור בעמ' 16 מהמסמך המפורט שהועבר לחברי המועצה הארצית לפני הדיון, בסעיף 2.3.2, כאמור "מערכת הקונדנסט... משתלבת במערכות.. הארציות.. ומקנות גיבוי נוסף ביניהן":

2.3.2	יתירות מערכת פינוי הקונדנסט
כאמור, בכדי להבטיח את רציפות אספקת הגז הטבעי למערכת ההולכה, יש לשמור על רציפות הפרדת הקונדנסט ועל רציפות הוצאתו ממתקן הטיפול. כל הפסקה בפינוי הקונדנסט משביתה את הטיפול ואת אספקת הגז.	
מערכת הקונדנסט המתוארת במסמך זה לא רק מגדילה את היתירות בהיותה מערכת נוספת ובלתי תלויה במערכת הקונדנסט של תמר, אלא אף משתלבת במערכות צנרת הדלק והנפט הגולמי הארציות אשר קיימות ממילא ומקנות גיבוי נוסף ביניהן.	

57.2. ובעמ' 17 נכתב:

2.5.1	הובלת הקונדנסט למערכת דלקים קיימת
הקונדנסט כאמור יופרד ויטופל על גבי האסדה בים. מהאסדה יזרם הקונדנסט המטופל בצנרת ייעודית עד לנקודת חיבור למערכת צנרת דלקים קיימת באזור מחצבת עין איילה. הזרמת הקונדנסט ואחסונו יתבצעו תוך שימוש במערכות תשתית דלק קיימות או בצנרת ייעודית מקבילה לצנרת דלקים או גז טבעי קיימת או מאושרת.	

57.3. דווקא בדיון החוזר על תמהיל הטיפול בדצמבר 2016, מהרגע שדנים בשינוי- צריך לכל הפחות להציג מה הוצג בעבר ואת הסיבות שבעטיין שונתה ההמלצה המקצועית מהאישור הקודם – וזאת על מנת שהמועצה הארצית תוכל להחליט ולא להוות חותמת גומי בלבד.

57.4. סוגיה זו מתחברת לטענה של נציגת הגופים הירוקים בדיון (ענת הורוביץ הראל), כמפורט בעתירת העותרים, שם אומרת היא ליו"ר הועדה כי לא הועבר חומר מקדים ולא הסבר מפורט (גם לאור עמדת חב' נובל אנרג'י), וכמו כן לטענה של נציג המועצות האזוריות עמיר ריטוב שביקש שהות נוספת לבחון את הנושא ופותרונות אליו. בניגוד לכך החליט יו"ר המועצה הארצית להריץ החלטה בצורה כזו מהירה.

58. לא הוגש "תמהיל טיפול" חדש, שצריך להיות מוגש ומובל ע"י חב' נובל אנרגי, והוא נדרש להיות מפורט בעניין הסוגיות הפיזיות מול המועצה הארצית. מכיוון שנובל אנרגי כלל לא השתתפה בדיון לא ניתן היה אפילו לשאול ולבחון מולה מידע ושאלות רבות שעלו לגבי הנחיצות, פתרונות חלופיים ועוד.

59. הדיון הוכתב מ"הרגע להרגע" כ"מחטף" מבלי להעביר כל חומר מקדים לחברי המועצה הארצי על מנת שיוכלו להתכונן ולהבין על מה הדיון, מה הסוגיה העומד, מה הוחלט בעבר, מי רוצה לשנותה ומדוע.

60. **נציג המשרד להגנת הסביבה**, היועץ הסביבתי של המועצה הארצית, **לא הציג חוו"ד עדכנית ספציפית הממוקדת לסוגיה זו**, כולל בחינת התרחישים, הסיכונים לסביבה, לחזות ולנוף, האם יש צורך והצדקה, והאם יש חלופות מתאימות על בסיס עקרונות התמ"א שהותווה במועצה לעדיפות למתקנים ימיים ומזעור ההשפעה הסביבתית, וכך הלאה. וכל זאת לאחר שבג"ץ יוקנעם הוסבר והודגשה החלטת המשרד להגנ"ס לקבוע מנגנון ייחודי של תנ"ס, לאור הבעייתיות בחוות הדעת שלהם לאור חוסרי מידע ברורים לגבי מה יוקם במציאות, ומהן ההצדקות לתכנון זה, וזאת לאור העובדה:

"כאשר מספר מרכיבים חשובים אינם ידועים בשלב הזה ובהם הרכב החומר שיופק מקרקעית הים, **תכניות ההקמה** והטכנולוגיה שבה יעשה שימוש. הבחינה הסביבתית בתסקיר, כמו גם המלצותיו, הותאמו למידע הקיים בשלב זה ולמידת הפירוט של התכנית. **חוות דעת זו מתייחסת לפערי המידע** בין שלב התכנון לשלב הביצוע," (מתוך חוו"ד המשרד להגנת הסביבה, תמ"א 37/ח (מתקני טיפול בגז טבעי מתגליות) – חוות דעת

לתסקיר השפעה על הסביבה 3 (7.11.2013), - ראו פסקה 85-86 לבג"ץ יוקנעם) כלומר תחילה נדרש להסביר ולהוכיח לחברי המועצה הארצית מדוע נדרש מיכל גיבוי לקונדנסט כחלק מתוכנית פיתוח ספציפית זו, והאם יש אפשרות אחרת – לא הוצג מה יקרה אם לא יוקם מיכל גיבוי זה ("חלופת האפס") והאם קיימים פתרונות אחרים, ובדגש שמדובר בגיבוי לחירום, ובהתחשב בעקרונות התמ"א לעדיפות להקמת מתקנים בים, אישור המופע התכנוני מול המועצה הארצית, ומזעור ההשפעות הסביבתיות/תכנוניות.

61. לא הוצג (במסגרת ההצגה בדיון) כי כבר דנו באפריל 2016 בחלופת העברת קונדנסט בדרך ימית לאשדוד, ונקבע כי **אין צורך** בכך, שכן שינוע הקונדנסט והגיבוי על בסיס תשתיות ארציות וצינור יעודי מספק די צורכו. כמופיע במסמך אב הכרס שהועבר לקראת הדיון באפריל 2016:

2.3.2	יתירות מערכת פינני הקונדנסט
כאמור, בכדי להבטיח את רציפות אספקת הגז הטבעי למערכת ההולכה, יש לשמור על רציפות הפרדת הקונדנסט ועל רציפות הוצאתו ממתקן הטיפול. כל הפסקה בפינני הקונדנסט משביתה את הטיפול ואת אספקת הגז.	
מערכת הקונדנסט המתוארת במסמך זה לא רק מגדילה את היתירות בהיותה מערכת נוספת ובלתי תלויה במערכת הקונדנסט של תמר, אלא אף משתלבת במערכות צנרת הדלק והנפט הגולמי הארציות אשר קיימות ממילא ומקנות גיבוי נוסף ביניהן.	

על כן, ובניגוד להליך תכנוני מחייב, ובניגוד לשהוצג באותו העניין באפריל 2016, לא נבחנו הלכה למעשה חלופות ולא הוצגו חלופות אפשריות.

כך לדוגמא לעניין החלופות של שינוע קונדנסט לתמר, חלופה שכבר הוצגה ונדחתה בדיון באפריל 2016, בנימוקים ש"אין צורך" ו"קיימת יתירות וגיבוי לשינוע הקונדנסט" כאמור, ולכן לא היה צריך להציגה בשנית בדיון בדצמבר 2012, אלא להשוות מה הוצג והוחלט באפריל, ומדוע בדצמבר השתנה המצב.

62. וכך ההלכה הפסוקה מדגישה את החובה המוטלת על הרשות התכנונית לעגן את החלטותיה בנתונים מבוררים, ואת חובתה להפעיל שיקול דעת ולהתנהל בסבירות ובמידתיות בהפעלת סמכויותיה אלה (דפנה ברק ארז, משפט מנהלי כרך ראשון (2010), בעמ' 201; אליעד שרגא ורועי שחר, המשפט המנהלי כרך ראשון (2010), בעמ' 300-305; ברוך ברכה משפט מנהלי, כרך שני (תשנ"ו) בעמ' 275-283).

(ד) **לא התקיים ולא הוצג הליך תיאום מול מערכת הביטחון כמתחייב בהוראות התמ"א כאשר מדובר על מתחם חגית :**

63. נציין כי בפסקה 56 לבג"ץ יוקנעם צויין והודגש כי "הוכללו בהוראות התכנית מגוון הוראות שנועדו להבטיח תיאום מלא עם מערכת הביטחון", ונוסיף לציין לצורך טיעוננו כי נציג משרד הביטחון איננו חבר בוועדת רישוי הגז המחוזית חיפה שאמורה לאשר היתרים להקמת המתחמים בים וביבשה, כד בסעיף 4.2.2(ג) נדרש כי מיכלי האחסון באתר חגית ימוגנו או יוטמנו עפ"י הנחיות פיקוד העורף

ג. אחסון תוצרים נלווים המיועדים לפינוי, כדוגמת קונדנסייט, יהיה רק בתאי שטח 202 ו-205 ולא יותרו בהם השימושים האחרים המותרים בתחנת הקבלה. מיכלי האחסון ימוגנו או יוטמנו עפ"י הנחיות פיקוד העורף.

האם התייחסות כזו לא נדרשת לעניין ההחלטה בדבר אישור מיכל גיבוי לאיחסון קונדנסט בחגית, ובמסגרת תמהיל הטיפול ברמת המועצה הארצית כאשר מדובר בתכנית מפורטת ?? בסעיף 6.3 (ג) – (ד) נדרש אישור מערכת הביטחון במסגרת הבטחת התיאום עם מערכת הביטחון.

ג. בהיתר לתחנת קבלה יידרש בנוסף סקר סיכונים שאושר על ידי רשות הגז הטבעי ואישור מערכת הבטחון ביחס לתחנת "חגית".
ד. לתחנת הקבלה חגית ולמתקנים בים נדרש תיאום עם מערכת הבטחון.

האם באישור על תוספת מיכל גיבוי לקונדנסט באתר חגית לא נדרשת התייחסות מערכת הביטחון – ולאחר בדיקה, המוצגת במועצה הארצית כנדרש וכמקובל ?

66. הפכנו והפכנו בתמליל הדיון במועצה הארצית ולא מצאנו אפילו ברמז דיון בנושאים אלו, ו/או התייחסות של נציג משהב"ט למתחייב מהוראותיה של תמ"א 37' עצמה. ונזכיר כי יש בסוגיות התיאום, הנחיות מיגון של פיקוד העורף ועוד עניינים כדי להשפיע על המופע הפיזי של מיכל האיחסון וסוגיות תכנונית נוספות שיש להביא מול מוסד התכנון המאשר – המועצה הארצית.

(ה) **השתתפותו הפעילה של הממונה על ענייני הנפט במשרד התשתיות (אשר הביא את התיקון לתמהיל הטיפול לאישור המועצה הארצית) בדיון הפנימי של המועצה הארצית מיום 6.12.16, הינה בגדר השתתפות אסורה המצויה בגדר "ניגוד עניינים מוסדי" ו"הפרת חובת השמיעה ההוגנת", ונוגדת את ההלכה הפסוקה בעניין המסור ומוגדר לתפקידו בכובעו כממונה על ענייני הנפט, וכיוצא בהקשה לעניין מיכל הקונדנסט.**

67. בסעיף 6.2 בהוראות תמ"א 37' נקבע כי הממונה על ענייני הנפט, טרם קבלת החלטה, יעביר את התמהיל המוצע (ים-יבשה) לאישור המועצה הארצית, ויכלול את המיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים ואת ההצדקה לפריסתם. ובסעיף 6.2 (ג) נקבע כי גם שינוי לתמהיל הטיפול, כפי שנעשה בדיון המועצה מיום 6.12.16, יובא לאישור מול המועצה הארצית על ידי הממונה על ענייני הנפט.

68. לעניין ניגוד העניינים המובנה, בו נשאר הממונה על ענייני הנפט – **שהוא אשר הביא את הסוגיה לפתחה של המועצה הארצית כמתחייב מהוראות תמ"א 37ח'**, גם בדיון הפנימי ואף התבטא בו, מבקשות המשיבות 6,7 להפנות לבג"ץ 11745/04 **רמות למען הסביבה נ' המועצה הארצית לתכנון ולבניה** [פורסם בנבו] (להלן: **"עניין רמות"**) פסק הדין עוסק בעתירות שהוגשו כנגד החלטת המועצה הארצית לאשר את תמ"מ 47/1, אשר יזמה הוועדה המחוזית ירושלים. בין טענות המתנגדים, בחר בית המשפט לקבל את טענתם בדבר הפגם וניגוד העניינים שנוצר משיבתה של מתכנתת מחוז ירושלים, ובפועל, נציגת יוזמי התכנית, בדיוני מוסד התכנון. בית המשפט הנכבד קבע כי מעצם ישיבתם של נציגי יוזמי התכנית בישיבות לאישור התכנית קיים ניגוד עניינים אינהרנטי:

"יתרה מזו,..... אחת מהסיטואציות בתחום פעילותם של מוסדות התכנון בהן מתעוררת אפשרות ממשית לקיומו של ניגוד עניינים מוסדי מתרחשת כאשר נציג של גוף שיזם את התכנית משתתף בדיון שנערך בקשר להתנגדויות לאותה תכנית. בנסיבות מעין אלה ברי כי קיים חשש אינהרנטי להימצאותו של אותו נציג במצב של ניגוד עניינים מוסדי, שכן מחד יש לו אינטרס לקדם את אישור התכנית שיזם הגוף בו הוא חבר, ומנגד הוא נדרש לדון בצורה עניינית וללא משוא פנים בהתנגדויות לאותה תכנית עצמה. המחוקק צפה את הקושי הטמון בסיטואציה זו בכל הנוגע לחברים במוסדות תכנון הדנים בהתנגדויות או בעררים על תכניות שיזמו גופים אחרים שבהם הם חברים, ועל כן קבע את האיסור על ניגוד עניינים בסעיף 47 לחוק התכנון והבניה. המדינה לא הצביעה בטיעוניה על נימוק כלשהו שלא להחיל היגיון דומה על השתתפותם של חברים בגופים שיזמו תכניות שהן נשוא התנגדויות בישיבות מוסדות תכנון הדנים באותן התנגדויות, וזאת אף אם הללו אינם חברים בגוף שמקבל את החלטה בהתנגדויות אלא רק נוטלים חלק בדיוני הפנימיים (כפי שאירע במקרה דנן)". (הדגשות שלי ת.מ.)

69. אלא שברור לכל בר דעת כי במקרה דנן, בו הממונה על ענייני הנפט הוא גם אחד משלושה מנציגי שר התשתיות שהופיעו לדיון זה והשתתפו בו (כמוצג בפרוטוקול הישיבה), והוא אשר דרש את הקמת מיכל האיחסון לגיבוי חירום באתר היבשתי בחגית והביא את העניין לצורך אישור במועצה הארצית, הרי שנכון היה שהמועצה הארצית תנהג בזהירות מוגברת, ולא תאפשר לגורם זה, הממונה על ענייני הנפט (יוזם השינוי ומבקש האישור), להשתתף בדיון הפנימי בנושא זה, ולאחר ששמעה את הצדדים.

70. גם על כך עמד בית המשפט העליון בעניין רמות וקבע באופן חד משמעי כי מקום בו נשמעים יוזמי התכנית יש לאפשר גם למתנגדיה להשמיע את טענותיהם:

"כנקודת מוצא ניתן לקבוע שאם וכאשר יזמין אותו מוסד תכנון לדיון בפניו את אחד הצדדים שמיעת עמדתו של צד אחד על ידי הרשות המנהלית מבלי לשמוע את עמדת הצד שכנגד – "האיך גיסא" – מנוגדת לכללי הצדק הטבעי ולעקרונות העומדים בבסיס משפטנו המנהלי. שומה על רשות מנהלית, הנדרשת להכריע בסוגיה שלגביה יש מחלוקת בין שני צדדים ומאפשרת לאחד הצדדים להשמיע את טיעונו בפניה, ליתן הזדמנות דומה אף לצד האחר, שכן אלמלא כן מפרה הרשות את חובת השמיעה ההוגנת (ראו בג"ץ 387/76 בן ציון נ' שר המשטרה, פ"ד לא(1) 484, 489-490 (1976)). חובה זו היא חלק כחלק מחובת ההגינות המוטלת על הרשות המנהלית בכל פעולותיה, וזאת בין אם יסווג תפקידה של אותה רשות כתפקיד מעין-שיפוטי ובין אם לאו.

.....
קבלת החלטה על ידי רשות מנהלית, הנדרשת להכריע בטענותיהם המנוגדות של צדדים שונים, כאשר ניתנה זכות טיעון בפני הרשות לאחד הצדדים אך לא לצד שכנגד האחר מנוגדת, אפוא, לחובת ההגינות המוטלת על אותה רשות; בהתנהלות מעין זו טמון, אפוא, פגם שבנסיבות המתאימות עשוי להביא לבטלות אותה החלטה. " (הדגשות שלי ת.מ.)

71. כלומר, השתתפות הממונה על ענייני הנפט בדיון הפנימי, ובוודאי אמירותיו הקשות (כמתואר בסעיף 31 לעיל) כנגד דעתה המקצועית של המשיבה 4, חב' נובל אנרג'י, כפי שהושמעה ע"י אחרים (מכיוון שלא הופיעה לדיון או לא זומנה לדיון), יש בה כדי יצירת משקל יתר ולא מאוזן לעמדה אחת – עמדתו, וזאת בניגוד למתחייב בדיון בעת דיון פנימי של מוסד תיכנון בטרם קבלת החלטה.

72. ושוב נבהיר כי לו היו נמצאים נציגי המשיבה 4 בדיון והיו נאמרים דברים אלו, נוכל להניח כי לא היו נותנים לדברים לעבור ללא תשובה ותגובה מקצועית הולמת – כפי שהציגו באפריל 2016 במסגרת מסמך אב הכרס של תוכנית ותמהיל הטיפול.

(ו) **בעניין הליכי התכנון של תמ"א 37' לא אחת נסתרה חזקת תקינות המעשה המנהלי של המועצה הארצית לתכנון ובניה, ועל כן על המועצה הארצית נטל הראיה להוכיח כי דרך ההתנהלות לפני ובעת הדיון לאישור מיכל הקונדנסט לגיבוי איחסון בחגית נעשתה כדיון, וכי במידה ולא – משמעות העניין בטלות ההחלטה :**

73. כפי שהוצג בתחילה תגובת המשיבות 6 ו-7, עתירה זו הינה סיבוב שישי לגבי תמ"א 37 ח' על פני 7 שנים. כאשר בשני דיונים מכריעים בה נסתרה חזקת תקינות המעשה המנהלי ע"י המועצה הארצית, וכך בבג"ץ יקנעם בית המשפט בחן וניסה לאפשר למועצה הארצית לפעול בהתאם לנסיבותיה היחודיות של התמ"א, אך לא יכל שלא לקבל חלק מהעקרונות הברורים אותם טענו העותרות והמשיבות 6,7 לאורך כל הדרך.

74. כידוע, חזקת התקינות המינהלית, מקימה חזקה לפיה כל פעולה מינהלית נעשתה כדיון. על מי שמבקש לסתור או לסדוק הנחה זו מוטל הנטל לטעון ולהוכיח כי במקרה הנדון החזקה נסתרת על ידי עובדות (ראו למשל: ע"א 6066/97 עיריית תל אביב-יפו נ' אבן אור פסגת רוממה בע"מ, פ"ד נד(3) 749, 755 (2000); ע"פ 1088/86 מחמוד נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה הגליל המזרחי, פ"ד מד(2) 417, 419 (1990); יצחק זמיר "חזקת החוקיות במשפט המנהלי" ספר אור 741 (2013); אליעד שרגא ורועי שחר המשפט המינהלי כרך 5 סדרי הדיון והראיות בבג"צ 309-293 (2010)).

75. **חזקת התקינות היא אפוא חזקה הניתנת לסתירה, ואפילו בראיות נסיבתיות, חלקיות ומינימליות.** כפי שקבע כב' השופט י' זמיר:

"חזקת החוקיות אינה בעלת עוצמה רבה. אפשר להפריך אותה באמצעות ראיות נסיבתיות וראיות לכאוריות, ולעתים די אפילו בנסיבות המקרה כדי לערער את החזקה, ולהעביר את נטל הראיה אל הרשות המינהלית [...]. עוצמת הראיות או מהות הנסיבות הנדרשות כדי להפריך את חזקת החוקיות תלויות בכל מקרה בנסיבות המקרה". (בג"ץ 1227/98 מלבסקי נ' שר הפנים, פ"ד נב(4) 690 (1998)).

76. כך גם בבג"ץ 2731/11 עמותת אל סדק נ' הוועדה למינוי קאדים [פורסם בנבו] פס' 16 (14.6.2011):

"ככלל, מי שטוען נגד תקינות ההליך של רשות שלטונית צריך לבסס טענותיו בתשתית עובדתית, ולו מינימלית, כדי להעביר את הנטל לכתפיה של הרשות. [...] אין חובה להמציא ראיות חותכות וחד משמעיות, ודי ביצירת ספק מהותי כדי להעביר את הנטל לכתפיה של הוועדה" [הדגשה שלי ת.מ.]

77. את חזקת תקינות המעשה המנהלי ניתן, בין היתר, להפריך, באמצעות הצבעה על פגמים מהותיים שנפלו בהליך קבלת ההחלטות, בגינם לא ניתן לצאת מנקודת הנחה כי פעולת המינהל התבצעה כדין (ראו למשל: בג"ץ 3751/03 **אילן נ' עיריית תל-אביב-יפו**, פ"ד נט(3) 817, 842, 847 (2004)). וכך הוצג לאורך כל תגובת המשיבות 6,7.

78. כך גם בעע"מ 4072/11 **עיריית בת ים נ' ירדנה לוי** [פורסם בנבו] (6.11.12) הבהיר בית המשפט שעקרון חוקיות המנהל נועד לפטור את הרשות מהחובה להוכיח שכל פעולה שננקטה על ידה נעשתה כדין. על **האזרח המבקש לסתור את החזקה "לסדוק"** בהנחת התקינות על ידי כך **שיצביע על בעייתיות לכאורה בפעולתה של הרשות**. כלומר שכדי לסתור את החזקה אין צורך להוכיח באופן פוזיטיבי גרסה עובדתית המוכיחה את חוסר התקינות של הרשות המנהלית **אלא יש להצביע על בעייתיות לכאורה**.

79. **ובענייננו, נפלו שורה ארוכה של פגמים מינהליים ו/או "בעייתיות לכאורה" בפעולות המשיבה 1 בהליכי תמ"א 37ח', שבכל אחד מהם יש כדי סדיקת חזקת התקינות המנהלית של המועצה הארצית:**

79.1. החל בעובדה כי בשתי עתירות מתוך הארבע לגבי אותה התמ"א בענייננו, תמ"א 37ח', התקבלו העתירות בחלקן לגבי פגמים מינהליים במספר סוגיות שניתן היה לשנותם ללא הגעה להליך משפטי,

כפי שביקשו העותרות עובר להליכים (בבג"צ 2293/10 משנת 2010, ובבג"ץ יקנעם מיום 22.12.15)

79.2. הן בהסתכלות לגבי הדיון במועצה הארצית מיום 2.2.16 לשינוי הוראות התמ"א ודיון בפירוט

המתחמים הימיים, כמו גם בהמלצות בג"ץ לגבי הליך שיתוף הציבור לגבי תוכנית הניהול הסביבתית

(התנ"ס) וכל זאת בזמן שיא של קצת יותר מחודש מפרסום פסה"ד בעניין בג"ץ יוקנעם (מיום

2.12.15) המכיל מעל ל-100 עמ'. וכל זאת מבלי לקיים ו/או לשלוח לחברי המועצה הארצית חומר

מקדים לגבי הדיונים האמורים להיות בעלי משמעות ומהות, או לקיים דיון ועדת עורכים מקדימה

להכנת החומר וההמלצות אל מול המועצה הארצית. וראה לשם כך את מכתב "ארגון הגג" של הגופים

הירוקים מיום 20.04.16, המצורף **כנספח ת/4**.

79.3. הפגם בקיום דיון לאישור תוכנית הפיתוח של שדה לויתן כאשר הממשלה עדיין לא אישרה את

הוראותיה המתוקנות של תמ"א 37ח'. ראו בג"ץ יוקנעם פסקה 115, עמ' 89 בו נקבע בבירור ובמפורש

כי: "אין חולק כי **להוראות התכנית ולהן בלבד תוקף מחייב** כשל חיקוק. ", וכי "דרך המלך לעיגונה של

מדיניות זו הייתה אפוא **הכללת הוראה מתאימה** בהוראות התכנית שתתאשר על ידי הממשלה ותהיה

בעלת מעמד מחייב" (הדגשות שלי ת.מ). כל עוד לא אישרה הממשלה את תיקון הוראות התמ"א, לא

ניתן לקיים דיון בעל משמעות תיכנונית מהותית למימוש תמ"א בהליכי אישור, ובודאי כאשר ההליך

נוגע להוראות התמ"א שתוקנו.

79.4. הפגם שמתקן תשתית יבשתי גדול (מיכל קונדנסט בנפח 10,000 מ"ק) בעל מופע תכנוני נופי וסביבתי

גדול ומהותי לא הוצג כלל במסגרת אישור תוכנית הפיתוח במועצה הארצית באפריל 2016, ואח"כ

הוצג בדיון בזק המוכרז מהרגע להרגע מיום 16.12.16 בעקבות עתירתן הראשונה של העותרות.

79.5. הפגמים בהתנהלות בדיון בזק ללא חומר מקדים, ללא השוואה להחלטה הקודמת והצדקה לשינוי

וכפי שפורט בהרחבה בעתירת העותרות ובתגובת המשיבות 6,7 עד כה.

- 79.6. הפגם בהשתתפות הממונה על עניני הנפט במש' התשתיות בדיון הפנימי לאישור המלצותיו הוא.
- 79.7. הפגם באישור רשות רישוי הגז המחוזית חיפה את "המסמך העקרוני" לגבי מיכל הקונדנסט היבשתי , כאשר מיכל ותשתית זו לא קיבלו את הסכמת והסמכת המועצה הארצית בדיון האישור לתכנית הפיתוח ותמהיל הטיפול, כמו גם הפגם שלאחר אישור הבזק מדצמבר 2016 , לא נערך דיון חוזר לאישור "המסמך העקרוני" המכיל מיכל איחסון גיבוי קונדנסט זה .
- 79.8. המענים שניתנו למכתבי העותרות ע"י מוסדות התכנון כתשובות / הצדקות לפגם מינהלי זה.
80. על כן העובדות במקרה זה והראיות הרבות לפגמים מינהליים מלמדים כי נסתרה חזקת תקינות המעשה המנהלי הן של המועצה הארצית והן של רשות הרישוי המחוזית. ואם באופן בסיסי מבחינת המשפט המנהלי פעולה בחריגה מסמכות או בניגוד לחוק (ופעולה בניגוד לתמ"א שהיא בבחינת חוק) מחייבת את בטלות הפעולה , הרי כאן התבקש סעד מאוזן וממוקד, המתאים לפגם שנפל בו – בטלות ההחלטה על הקמת מיכל איחסון גיבוי באתר היבשתי בחגית, ועליו המשיבות 6,7 ממליצות.
81. כאן אף נציין כי מבחינה תכנונית אין כל ספק שקיימים פתרונות אחרים ונוספים לגיבוי בשינוע הקונדנסט אל בית הזיקוק כמצוות התמ"א מבלי להזיק להקמת מיכל קונדנסט גדול באתר חגית. שומה על המועצה הארצית, כמתחייב מתפקידה על פי תמ"א 37ח', לבחון את הצורך בגיבוי זה כלל ו/או לקבוע חלופות מתאימות יותר ופוגעניות פחות בסביבה היבשתי הייחודית, כמו גם להתייחס בכובד ראש לקביעת ואמירת יו"ר המועצה הארצית בדיון הפנימי , בעמ' 62 בדיון המכונן משנת 2014 , מיום 10.6.2014 :

"אני יכול לומר בצורה הפשוטה והברורה ביותר ככל שניתן לתת מענה במסגרת החלק הימי...החלק היבשתי נועד למקרה ויהיה בו צורך. זה יודגש כאן על ידינו שהחלק היבשתי הוא רק לתגליות החדשות, יודגש שזה רק למקרה ויהיה צורך בו."

- (ז) **הסעד שנדרש בעניין על ידי העותרות מאוזן ומתאים לפגם שנפל בו – או לבטל את הקמת מיכל האיחסון בחגית , או להחזיר אך ורק את סוגיית מיכל הקונדנסט היבשתי לדיון מקצועי במועצה הארצית מבלי לפגוע בשאר התהליכים :**
82. בקשת העותרות לסעד מבית המשפט מאוזנת, ממוקדת ומתאימה לפגם שנפל . אין הן מבקשות לעצור את מימוש התכנית שאושרה, אלא מבקשות הן לטפל נקודתית בפגם שנפל בעניין מיכל הקונדנסט היבשתי שהוא במסגרת המסמך העקרוני .
83. במסגרת זו תידרש המועצה הארצית לדון בבקשה על סמך חו"ד עדכניות מסודרות , ולבחון האם כלל נדרש מיכל קונדנסט יבשתי לתוכנית הפיתוח שהוצגה, האם ניתן למצוא חלופה פחות פוגענית סביבתית (בהתאם לדיון) , או האם מכיוון שמדובר בגיבוי שלישי לשינוע קונדנסט מטופל אל בית הזיקוק – ניתן להימנע מגיבוי זה ו/או להשתמש לעת מצוא בחלופה זמנית אחרת (כגון שינוע ימי ע"י ספינה לשם הדוגמא) . אולם כל אלא ידרשו להידון מול הסמכות המאשרת והקובעת לרשות רישוי הגז את גדר התכנית והמתקנים המותרים להקמה במסגרתה.

84. כמו כן יצויין כי האינטרס של שמירת הנוף כאינטרס נדרש וכשיקול חשוב וחיוני במסגרת אישור תוכנית מפורטת נקבע זה מכבר בפסיקה. לדוגמא ראו דברי השופט חשין ז"ל בעע"מ 10112/02 אדם טבע ודין נ' הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה מחוז ירושלים, פ"ד נח(2) 817 (2003). ולכן סוגיה זו צריכה היתה לעלות כנקודה לבחינה במסגרת הדיון במועצה הארצית – אך כך לא בוצע.

ועל כן בעניינו, הסעד המבוקש על ידי העותרות לעצור כל פעילות לגבי המשך תכנון ואישור הקמת מיכל יבשתי לאיחסון קונדנסט בחגית, יאפשר לבחון במוסד התכנון בעל הסמכות בהתאם לתמ"א – המועצה הארצית את כל השיקולים לעניין, כולל השקול הסביבתי החשוב ולמצוא את הפתרון שפגיעתו הסביבתית היא הקטנה ביותר.

85. כאשר מדובר בבקשת סעד מאוזנת וממוקדת, וכאשר נראה כי צד שלישי לא יפגע מתהליך בחינה מבוקש זה, מומלץ לאשר את הצוים שנתבקשו ע"י העותרות, ומדובר בבקשה מאוזנת המתאימה לפגמים המינהליים הרבים שנפלו בתהליך.

86. על כן, ולאור חשיבותה, מורכבותה וייחודיותה של תמ"א 37' כאמור בבג"ץ יקנעם, סבורה גם המשיבה 6 כי נדרש לבטל את ההחלטה בהקשר לאחסנת הקונדנסט ביבשה בלבד, ולהעלות נושא זה לדיון מסודר ולאישורה של המועצה הארצית, בהשתתפות כל הגורמים הרלבנטיים ולאחר חוות דעת מסודרות ועדכניות, שיוצגו גם לציבור, תוך שתדון במכלול השאלות הנלוות לגבי הצורך במיכל, בחלופות וכיו"ב כמתחייב. ועד אז לקבוע כי רשות רישוי הגז לא תעסוק, לא תדון ולא תאשר כל אחסנה יבשתית של קונדנסט.

87. כאמור, המשיבות 6,7 שומרות על זכותן להוסיף על טענותיהן בתגובה מקדמית זו, אם וככל שהעתירה לא תידחה בשלב מקדמי זה. כך גם, יוטעם כבר כאן כי אין בתגובה זו כדי לפגוע ו/או לגרוע מטענות המשיבות 6,7 ומתפיסתן העקרונית כי משעה שהוחלט שתוכנית פיתוח לווייתן תבוצע תוך טיפול מלא בים, אין להוסיף מתקנים יבשתיים בדרך כלל, ויש למצוא את החלופות הפחות פוגעניות לסביבה ולתושבים במסגרת זו.

תומר מירז, עו"ד (מ.ר-59441)

תומר מירז, משרד עורכי דין
ב"כ המשיבות 6,7

תצהיר

אני הח"מ, **מר כרמל סלע** ת.ז. 01969062 לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת שאם לא כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת כדלקמן:

1. הנני מכהן כראש המועצה האזורית חוף כרמל, אשר בתחומה אישרה הממשלה בהחלטתה מיום 22.10.2014 מתחם יבשתי לקבלה ולטיפול בגז טבעי ורצועת אספקה והולכה החוצה את המועצה האזורית במסגרת תמ"א 37 ח'- תכנית מתאר ארצית לקבלה וטיפול בגז טבעי מתגליות בים ועד מערכת ההולכה הארצית.
2. אני עושה תצהירי זה לתמיכה בתגובה לעתירה, בג"ץ 2974/17 **מועצת מגידו ואח' נ' המועצה הארצית ואח'**, אשר הוגשה ע"י מועצה אזורית מגידו, בת שלמה ועמותת כרמל-מנשה בבית המשפט העליון ביושבו כבית משפט הגבוה לצדק.
3. האמור בכתב התגובה לעתירה ידוע לי מידיעה אישית או נכון לפי מיטב ידיעתי ואמונתי. המקור לידיעתי ולאמונתי הוא ממידע ו/או ייעוץ משפטי שקיבלתי ומסמכים שהוצגו לי.
4. זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

כרמל סלע

אישור

אני החתום מטה, חגית מ. סלע, עו"ד, מאשר בזה כי ביום הופיע בפני **מר כרמל סלע**, בעל ת.ז. מס' 01969062, ולאחר שהוזהרתי כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

15.05.17

תאריך

תצהיר

אני הח"מ, **מר זיו דשא** ת.ז. **022951438** לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת שאם לא כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת כדלקמן:

5. הנני מכהן כראש המועצה המקומית זכרון יעקב, אשר בסמוך לתחומה אישרה הממשלה בהחלטתה מיום 22.10.2014 מתחם יבשתי לקבלה ולטיפול בגז טבעי ורצועת אספקה והולכה החוצה את שטחי המועצה האזורית כרמל במסגרת תמ"א 37ח'- תכנית מתאר ארצית לקבלה וטיפול בגז טבעי מתגליות בים ועד מערכת ההולכה הארצית.
6. אני עושה תצהירי זה לתמיכה בתגובה לעתירה, בג"ץ 2974/17 **מועצת מגידו ואח' נ' המועצה הארצית ואח'**, אשר הוגשה ע"י מועצה אזורית מגידו, בת שלמה ועמותת כרמל-מנשה בבית המשפט העליון ביושבו כבית משפט הגבוה לצדק.
7. האמור בכתב התגובה לעתירה ידוע לי מידיעה אישית או נכון לפי מיטב ידיעתי ואמונתי. המקור לידיעתי ולאמונתי הוא ממידע ו/או ייעוץ משפטי שקיבלתי ומסמכים שהוצגו לי.
8. זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

זיו דשא

אישור

אני החתום מטה, תאריך 14.5.17, עו"ד, מאשר בזה כי ביום הופיע בפני **מר זיו דשא**, בעל ת.ז. מס' **022951438**, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה.

14.5.17
תאריך

רשימת נספחים :

עמ'	כותרת הנספח	הנספח
33	העתק החלטת המועצה הארצית מדיון מיום 2.2.2016	נספח ת/1
35	עמ' 3 בתמליל הדיון של המועצה הארצית מיום 1.3.2016	נספח ת/2
36	העתק מכתב תשובה מהמועצה הארצית מיום 22.03.16 לבקשת מוא"ז חוף כרמל לקיום דיון נוסף מיום 28.02.16	נספח ת/3
37	העמ' הרלבנטים מהמסמך שהועלה לאישור המועצה הארצית "מאגר לויתן-הצגת תמהיל הפיתוח למועצה הארצית לתכנון ובניה" (עמ' 1, 2, 10, 17)	נספח ת/4
40	מכתב "ארגון הגג" ליו"ר המועצה הארצית מיום 20.04.16	נספח ת/5
45	העתק העמ' הרלבנטים ב"מסמך העקרוני- תחנות קבלה" שהוצג לאישור רשות רישוי הגז המחוזית חיפה (עמ' 6-7, 14, 24-26)	נספח ת/6
51	אישור הממשלה את התיקון לתמ"א 37' ח' מיום 14.04.16	נספח ת/7
52	העתק פרוטוקול הדיון במועצה הארצית מיום 6.12.16	נספח ת/8
57	<u>העתק דוגמאות איחסון קונדנסט בים שהוצגו ע"י המתכנן ומש' האנרגיה</u>	נספח ת/9
58	העתק עמ' 62 - דברי יו"ר המועצה בדיון הפנימי , מתמלול הדיון מיום <u>10.6.2014</u> ,	נספח ת/10
59	העתק פרק ה' מ"שטר חזקה לויתן צפון "	נספח ת/11

6. תמ"א 37/ח: קבלה וטיפול בגז הטבעי מהתגליות ועד למערכת ההולכה הארצית
מטרת הדיון: תיקונים בתכנית בהתאם להחלטת בג"צ

הוחלט:

המועצה הארצית, לאחר שהוצגו בפניה עיקרי החלטת בג"צ בעתירות שהוגשו כנגד אישור תמ"א 37/ח בדבר התיקונים שהורה בית המשפט לערוך והנושאים שביקש לקיים בהם דיון, מחליטה:

1. בהתאם להחלטת בית המשפט המועצה הארצית מורה על תיקון הוראות התכנית כדלקמן:
 - א. בסעיף 6.2 (תמהיל הפיתוח בים וביבשה) יתווסף: "תכנית הפיתוח תיתן עדיפות לטיפול מרבי בים".
 - ב. בסעיף 6.2 (א) במקום "להתייעצות עם המועצה הארצית" יכתב: "לאישור המועצה הארצית".
 - ג. בסעיף 6.2 (ב) יכתב: "שינוי לתכנית פיתוח שאושרה, באופן שמשנה את התמהיל שאושר על ידי המועצה הארצית והכולל מתקני טיפול נוספים ביבשה, יועבר אף הוא לאישור המועצה הארצית".
2. ביחס לנושאים שהמועצה התבקשה בהחלטת בית המשפט לקיים בהם דיון:

א. רמת הפרוט במתחמים הימיים הקבועים בתמ"א 37/ח (סעיף 72 בפס"ד, עמ' 55) – ציין בית המשפט בהחלטתו כי:

"אין ספק כי בין המרחב הימי לבין המרחב היבשתי ישנם הבדלים ניכרים ביחס להסדרת הקרקע, למאפייניה, להיקף הפעילות האנושית המתבצעת בה ולמידת ההגבלות התכנוניות החלות בה. אך מובן כי בכל אלה יש כדי להביא לשינוי מהותי בדרך תכנונה של סביבה ימית ולמידת הפרוט המתחייבת בהשוואה לסביבה היבשתית" (סעיף 74 בפס"ד, עמ' 55).

על כך מבקשת המועצה הארצית להוסיף כי במרחב הימי נדרש שטח נרחב לצורך יישום מטרותיה, בין היתר, משום שמדובר בתכנית ייחודית במאפייניה הטכנולוגיים וההנדסיים, כמו גם בהיקפים של המתקנים הימיים שניתן להקים מכוחה, הנחוצים למתן מענה לצרכים לאומיים ארוכי טווח של משק האנרגיה של ישראל, ובצורך במתן מענה כולל למגוון אפשרויות עתידיות, למיקום המתקנים, פריסתם בשטח, ותחומי המגבלות הנובעות מהם.

עם זאת, ולאחר שבחנה המועצה כיצד ניתן להבהיר יותר את החלוקה הפנימית של חשטח הימי למתקנים האמורים, ככוונת בית המשפט, מורה המועצה על תיקונים אלו בתכנית:

1. למסמכי התכנית יצורף נספח מנחה שיציג באופן סכמטי את אפשרות חלוקת המתחמים הימיים ויכלול דוגמאות לפריסת האסדות בתחנת קבלה ימית.
2. בסעיף 4.9.2 (א) 2. יתווסף (המודגש): "המסמך העקרוני בכל אחד מהמתחמים הימיים יקצה שטחים עבור כלל המתקנים הדרושים לשימוש על ידי 4 בעלי רישיונות לאספקת גז בהספק שעתי כולל של כ- שני מיליון מ"ק בכל מתחם...".
3. בסעיף 4.9.2 (א) 3 יתווסף (המודגש): " מיקום המתקנים הימיים יהיה בסמוך ככל הניתן לגבול המערבי של תא השטח, תוך הצגת אפשרות להקמת תחנות הקבלה בפריסת מערך של 4 אסדות על ידי כל בעל רישיון.
4. יתווסף תת סעיף בסעיף 4.9.2: "יוצגו מרחקי בטיחות של כ- 1500 מ' בין המתקנים של בעלי הרישיונות השונים כחלק מהמסמך העקרוני. שינוי ממרחקים אלו יהיה באישור משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, ורספ"ן."

ב. באשר לצורך בשיתוף ציבור בשלב אישור תכנית הניתור הסביבתית (תני"ס), סעיף 91 בפס"ד, עמ' 67:

- 1) המועצה מבחירה כי מטרת התני"ס היא הבטחת יישום התכנית בהתאם להוראותיה, תוך פירוט האמצעים הטכניים שיבטיחו עמידה במסגרת הסביבתית שנקבעה בתסקיר ההשפעה על הסביבה, בתכנית, בחוקים ובתקנות. התני"ס הוא כלי תכנוני משלים שיאפשר לצקת תוכן נקודתי ומדויק יותר באשר לאמצעים סביבתיים שיש לנקוט בקשר למתקן נתון, לאחר

שיודעו נתוניו המדויקים. דומה הדבר לבקשה להיתר, המפרטת את האמצעים ליישום התכנית ונבדקת על ידי גורמי מקצוע ספציפיים, כגון רשות הרישוי ומכון בקרה.

(2) המועצה סבורה כי הואיל ובשלבים השונים של קידום התכנית נערך שיתוף של הציבור, אשר כלל את ההנחיות להכנת התנ"ס והתנ"ס הינו המשך ישיר ומקצועי להנחיות אלו, אין ערך מוסף להליך נוסף של שיתוף ציבור כחלק מתהליך אישור התנ"ס. המנגנון לאישור התנ"ס הינו הליך מקצועי גרידא ובשל כך נקבע בתכנית באופן ייחודי וייעודי הליך, אשר במסגרתו ייבחנו מסמכי התנ"ס ע"י צוות מקצועי בו חברים נציגי מנהל התכנון, משרד התשתיות הלאומיות, המשרד להגנת הסביבה, משרד אוצר ומשרד הבריאות.

אישור מסמכים ע"י גורמים מקצועיים ומוסמכים לאחר אישור התכנית נהוג בהליכי התכנון בתכניות מתאר ארציות שונות (תכנית ניהול סביבתית בתמ"א/13, ב/1, 2 - להקמת נמל המפרץ ונמל הדלק. מסמכים הנדסיים מפורטים לביצוע בתמ"א/31, א - כביש 6 ותמ"א/23, 16/2 - הרכבת לירושלים), וחברי הצוות המקצועי חופשיים להתייעץ עם כל גורם רלבנטי.

נוכח העובדה כי מדובר על הליך מקצועי אשר הנתונים הקבועים בו הינם מקצועיים ביותר, ומבוססים על תסקיר השפעה על הסביבה וההנחיות להכנת התנ"ס, אשר כאמור כבר עברו הליך של שיתוף ציבור כפי שאף מציין בית המשפט בהחלטתו (סעיפים 88, 90 בפס"ד עמ' 64 - 66), המועצה אינה רואה צורך בקיום הליך נוסף של שיתוף ציבור, ומורה כי מסמכי התנ"ס יפורסמו בדרך בה מתפרסמות תכניות, לרבות באתר מינהל התכנון.

(3) בהתאם לכך יתוקן סעיף 6.6: " . . . ויפורסמו ע"י בעל הרשיון לידיעת הציבור בדרך בה מתפרסמות תכניות, לרבות באתר מינהל התכנון".

(4) עם זאת, במטרה להבטיח מעורבותה של המועצה בפיתוח המתקנים בים, קובעת המועצה כי תכנית פיתוח (לא רק כזו הכוללת מתקנים יבשתיים) תובא לאישורה של המועצה בהיבטי בניה וסביבה, והיא תהיה רשאית באותו דיון לקבוע גם הנחיות נוספות לתנ"ס לאתר הספציפי, שילווה את הבקשה להיתר לאותו מתקן. סעיף 6.2 יתוקן בהתאם.

3. מסמכי התכנית המתוקנים כאמור והנספחים שהוחלט על הוספתם יועברו לאישור הממשלה.

טל רוש
מזכיר המועצה הארצית לתכנון ולבניה

אביגור יצחקי
יו"ר המועצה הארצית לתכנון ולבניה

3

מועצה ארצית
תמלול ישיבה מתאריך 1/3/16
הודעות היו"ר בהקשר לתמ"א 37.

מר אמיר :

יש הערה של עמק חפר?

מר אביגדור יצחקי - יושב ראש הוועדה :
לא.

מר איתמר בן דוד :

לא כולם קיבלו את המכתב.

מר אביגדור יצחקי - יושב ראש הוועדה :
האם הדברים ברורים ?

גב' בינת שוורץ :

לא.

מר אביגדור יצחקי - יושב ראש הוועדה :
הדברים לא ברורים.

גב' בינת שוורץ :

בדיון שעבר כשדנו בתמ"א 37 בעקבות פסיקת בג"ץ, קבע שתכנית הפיתוח תבוא לאישור המועצה הארצית ללא התייעצות. ואז פנה משרד התשתיות ואמר חברים, יש לכם מושג מה זו תכנית פיתוח? ודנו במועצה, מינוי וחלוקה ים - יבשה, מתקנים עיקריים. ומסתבר שתכנית פיתוח זה פרטי פרטים טכניים גם נופיים וגם הידרולוגיים וגיאולוגיים וכו'. ורצינו עכשיו מה שיושב הראש הקריא, הבהרה לגבי ההחלטה הראשונה שלנו, שאומרת שכאשר אנחנו קבעו, המועצה קבעה שתכנית לפיתוח תבוא לאישור המועצה היח התכונה לשני היבטים שלה – להיבטי תמהיל ים – יבשה ולהיבטי המיני העיקריים. ההיבטים הפיזיים של המתקנים, כן? ההיבטים הפיזיים של המתקנים. אני רק אסביר ואציין שערכנו התייעצות עם משרד המשפטים וקיבלנו פרשנות ברורה כתובה של אנשי היועץ המשפטי לממשלה והוא הבהיר שאישור המועצה איננו לתכנית פיתוח כמשמעותה בתשתיות, על כל מכלול הוראותיה אלא להיבטים התכנוניים הפיזיים של המתקנים.

גב' אפרת דון יחיא :

בעצם מה שהמועצה החליטה זה שאותו תהליך במנגנון של התייעצות במקור שאנחנו בעקבות פסיקה העברנו אותה לאישור, שמופיע בסעיף 6.2 התכנית שאושרה על ידי הממשלה, לא יחול רק על המתקנים ביבשה, מתקני טיפול ביבשה, אלא גם על מתקני טיפול בים. כשסעיף 6.2 מאוד ברור ומבהיר מה היא תכנית הפיתוח. כלומר לפני אישור תכנית הפיתוח מה יבוא לאישור המועצה הארצית. המיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים, ההצדקה לפריסתם בים וביבשה. תוך התייחסות בין היתר לנושאים הבאים שזה אמינות, אקולוגיה והיקף תשתיות. אותו הסדר, אותו נוהל שחל ביחס למתקנים ביקשה צריכה המועצה הארצית לאמץ לא התייעצות אלא אישור, שיחול גם ביחס למתקנים בים. זהו.

מר אביגדור יצחקי - יושב ראש הוועדה :
רגע. זה (לא ברור). יש הבהרה?

גב' אפרת דון יחיא :

בנוסף לזה המועצה הארצית אומרת שבמסגרת אותו דיון נוכל לתת הנחיות (לא ברור). וגם הוספנו על פסיקת בג"ץ הוראה מפורשת שתחול על טיפול מרבי בים. אין חידוש, אותה הוראה בדיוק חלה היום בתמ"א שאישרה ביחס למתקני טיפול ביבשה. הרחבנו והחלנו את אותו הנוהל של המועצה הארצית לעשות גם טיפול במתקני טיפול בים.

מר איתמר בן דוד :

רק שאלה. אני (לא ברור)

"חבר" - למען הרישום הטוב

תמליל זה נערך על ידי חברה חיצונית ולא עבר בדיקה או הגהה של גורם מקצועי במשרד הפנים

נספח ת/3 – העתק תשובת נציג המועצה הארצית למכתב מוא"ז חוף כרמל מיום

לשכת ראש המועצה
22-03-2016
לטיפול:
לעיתים:

י"א באדר ב' התשע"ו
21 במרץ 2016
משת: 2016-382

לכבוד
עו"ד תומר מי רו - פקס 048136349
שלום רב,

ב"כ מועצה איזורית חוף כרמל

הנדון: בקשה לקיום דיון חוזר ושינוי החלטות בנוגע לתמא 37
סימוכין:

אבקש להשיב לפנייתך שבנדון ליו"ר המועצה הארצית ומנהלת מנהל התכנון.

הדיון במועצה ארצית היה בהתאם לפסיקת בג"צ ואין כל פגם בדיון זה. לשם ההבהרה, נציין כי המועצה הארצית לא שינתה את תמ"א 37. החלטת המועצה נועדה להבהרת החלוקה הפנימית של השטח הימי למתקנים היא אינה מוסיפה בעלי רישיונות, אסדות וכמובן לא אחווי בניה.

התיקונים האמורים הינם בהתאם לתסקיר שבוצע לתכנית ואושר על ידי המועצה הארצית. החלטת המועצה ניתנה בתמיכת המשרד להגנת הסביבה.

האמירות כלפי חברי המועצה, אשר כביכול לא קראו את החומר אשר הועבר אליהם לקראת הדיון במועצה אינן ראויות.

נוכח כל האמור, לא ראה יו"ר המועצה להענות לבקשתך שבנדון.

בכבוד רב,
דרורי שפירא, עו"ד
ממונה (תכנון)

העתק:
ר"ח אביגדור יצחקי - יו"ר המועצה ארצית
גבי בינת שוורץ - מנהלת מינהל התכנון, מינהל התכנון
עו"ד אפרת דון יחיאל-סטולמן - יועצת משפטית מינהל התכנון

רקע

בחודש פברואר 2016 הוגשה תכנית הפיתוח לשדה לויתן לממונה על הנפט במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים. בהתאם לסעיף 6.2 בתמ"א 37/ת, הממונה על ענייני הנפט, טרם קבלת החלטה, יעביר את התמהיל המוצע (ים-יבשה) לאישור המועצה הארצית, ויכלול את המיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים וההצדקה למריסתם בים וביבשה, תוך התייחסות בין היתר לטשאים הבאים:

- זמינות ואספקה
- אקולוגיה וסביבה
- היקף התגליות והרכב הגז

מצורף בואת מסמך המציג את הדרך בה יועבר הגז מקידוחי ההפקה המרוחקים כ- 125 ק"מ מקו החוף, דרך אסדת טיפול והפקה ימית אל מערכת ההולכה הארצית, תוך התייחסות להוראות התמ"א. אסדת הטיפול וההפקה תמוקם כ- 10 ק"מ מקו החוף ובעומק ים של כ- 86 מ', בחלקו המערבי של המוליגון הצפוני שהוגדר כמתחם ימי לתחנות קבלה וטיפול בגז טבעי בתמ"א 37/ת.

משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים, רואה בתוכנית המוצעת את היתרונות הבאים:

- ✓ התוכנית כוללת טיפול בגז הטבעי בים כפי שהנחתה התמ"א.
- ✓ טיפול בכל הנוזלים המופרדים של הגז בים.
- ✓ העברת הגז הטבעי לתחנה קיימת של נג'יו - תחנת דור הסמוכה למטייש מעיין צבי.
- ✓ מתן מענה לתרחישי מנעד (swing) ביקושי הגז הטבעי בישראל.
- ✓ שימוש ככל הניתן בצינורות קיימים לצורך העברת הקונדנסאט.
- ✓ ככל ויש להוסיף צנרת היא בהתאם לתוכניות מאושרות ובצמוד ובמקביל לצנרת קיימת.

תכנית הפיתוח המוצעת תגדיל את העצמאות האנרגטית, את יתירות אספקת הגז הטבעי למדינה באמצעות חיבור צפוני למערכת ההולכה על ידי תוספת מרכיבים בלתי תלויים במערכת ההפקה הקיימת ממאגר תמר, בהם צינורות אספקה ואסדת טיפול והפקה עצמאיות.

מסמך זה מובא לאישור המועצה לעניין תמהיל מתקני הטיפול ומיקומם העקרוני.

2.2.4 מערך הפקה וטיפול

המערכת כוללת ראשי באר ורשת צנרת איסוף (Infield Flowlines) המחברת כל ראש באר לסעפת הראשית. מהסעפת הראשית מתוכננים שלושה צינורות הפקה המובילים את כלל תוצרי ההפקה (גז, קונדנסט, מים וגליקול) אל האסדה להמשך הפרדה וטיפול. על גבי האסדה מופרד הגז מהנוזלים ועובר טיפול, בקרת זרימה ולחץ ומנייה טרם הזרמתו ליבשה. פרקציית הנוזלים שהופרדה מהגז עוברת למערך טיפול ייעודי מקביל בו מתבצעות הפעולות העיקריות הבאות:

- הפרדת הקונדנסט מהמים והגליקול, וטיפול וייצוב הקונדנסט טרם הזרמתו ליבשה;
- הפרדת הגליקול (Mono Ethylene Glycol – MEG) מהמים ומחזורם (במערכת סגורה) טרם השבתם למערכת. ה- MEG מוזרם באופן רציף מהאסדה לראש כל באר ולסעפת הצנרת הימית למניעת (הידרציה) קפיאה של המים המופקים תוך כדי הזרימה.
- מערכת טיפול במים טרם הזרמתם לים;

2.2.5 מערכות פיקוד ושליטה

מערכת הפיקוד תאפשר שליטה ובקרה רציפים על כלל מערך ההפקה. המערכת כוללת כבלי פיקוד, חשמל ובקרה, כבלי תקשורת וכימיקלים בין מרכיבי המערכת הימית השונים לאסדת ההפקה וכן מחשבים ובקרים ייעודיים לצד ציוד תקשורת ומערך ניתוח נתונים ופיקוד. מרכז השליטה והבקרה ימוקם על גבי האסדה.

2.2.6 אסדת טיפול והפקה – תחנת קבלה ימית

אסדת טיפול והפקה תמוקם כ- 10 ק"מ מקו החוף ובעומק ים של כ- 86 מ'.

חלקה העליון של האסדה יותקן על גבי קונסטרוקציית פלדה שתעוגן לקרקעית הים. האסדה בנויה משלושה מפלסים עיקריים באורך ורוחב של כ- 96 מ' וגובה של כ- 57 מ'. פרטים נוספים בעניין ממדי האסדה והנצפות מוצגים בפרק הסביבתי של מסמך זה.

יצוין כי ממדי האסדה נקבעו כך שתתאפשר התקנת כלל מערכות הטיפול בגז ובקונדנסט ללא צורך במתקני טיפול יבשתיים.

האסדה תכלול שתי מערכות נפרדות לטיפול בגז - מערכת (DSM (Domestic Supply Module עבור הגז שמיועד להיות מוזרם למערכת ההולכה הארצית ומערכת (REM (Regional Export Module עבור הגז אשר יוזרם ישירות לשווקי ייצוא. אספקת הגז לחופי ישראל תעשה באמצעות חיבור צנרת ישירות מאסדת ההפקה לתחנת המגופים הקיימת של חברת נתיבי הגז הטבעי (נתג"ז) תחנת דור.

ייצוא גז טבעי יוכל להתבצע ליעדים יבשתיים דרך מערכת ההולכה הארצית (המופעלת ע"י חברת נתג"ז), לרבות למדינות עמן יש גבול יבשתי (דוגמת ירדן), או באמצעות חיבור צנרת תת ימית נוספת מאסדת ההפקה אל שווקי הייצוא, או באמצעות חיבור ישיר של בארות ההפקה בשדה לווייתן למתקן טיפול במים הכלכליים של קפריסין (אפרודיטה).

הקונדנסט הנלווה להפקת הגז מהמאגר, ייוצב על האסדה באופן העונה על דרישות מפרטי האספקה ויוזרם לבית הזיקוק באמצעות צנרת ייעודית ותוך ניצול מרבי של צנרת הולכת הדלקים הקיימת.

מערכי הטיפול בגז יאפשרו התמודדות עם מנעד (swing) אספקה גבוה לאורך תקופת ההפקה משדה לווייתן וזאת באופן התואם את פרופיל הצריכה במשק הישראלי, המאופיין בתנודתיות יומית ועונתית גבוהה.

אסדת ההפקה כוללת מתקני טיפול בגז ובקונדנסט וכל מערכות השירותים והתשתיות הנדרשות ובכללן: מגורים עבור צוותי העבודה, מתקני ייצור חשמל, מערכות דחיסה, מערכות בטיחות ואבטחה, מערכות חימום וקירור, מערכות מים, מערכות שפכים, מערכות אוויר מכשירים ושירותים.

נדחסים בחזרה למערכת הגז הטבעי) הנו בעל לחץ אדים נמוך מזה הידוע לבניין ומוצרים תיקניים קלים אחרים.

- הקונדנסט המופק ממאגר תמר מוזרם כיום להמשך טיפול בתחנת הקבלה אשדוד ומשם לבתי הזיקוק באשדוד בו הוא מעורבב עם הנפט הגולמי לייצור תזקיקים שונים (נפטא, בניין, סולר, ועוד). יצויין כי מרכיבי הקונדנסט מתמר והמאפיינים העיקריים שלו נשארו ללא שינוי במהלך שלוש השנים האחרונות מתחילת ההפקה.
- כמות הקונדנסט המופקת ממאגר תמר וזו העתידה להיות מופקת ממאגר לויתן יהוו יחדיו כ 1% בלבד מסך כמות חומרי הזינה של שני בתי הזיקוק בישראל (חיפה ואשדוד). משכך, כמות הקונדנסט אשר תהיה זמינה לבתי הזיקוק בישראל, תחליף כמות דומה של נפט גולמי מיובא. כלומר סה"כ כמות הפחמימנים המאוחסנים ומעובדים בבתי הזיקוק לא צפויה להשתנות.

2.5.1 הובלת הקונדנסט למערכת דלקים קיימת

הקונדנסט כאמור יופרד ויטופל על גבי האסדה בים. מהאסדה יוזרם הקונדנסט המטופל בצנרת ייעודית עד לנקודת חיבור למערכת צנרת דלקים קיימת באזור מחצבת עין איילה. הזרמת הקונדנסט ואחסונו יתבצעו תוך שימוש במערכות תשתית דלק קיימות או בצנרת ייעודית מקבילה לצנרת דלקים או גז טבעי קיימת או מאושרת.

אף לא מילה על מיכל יבשתי
לאחסון קונדנסט, אלא שימוש
"במערכות תשתית דלק
קיימות או בצנרת יעודית
מקבילה"

תאריך: 20 אפריל, 2016

לכבוד
אביגדור יצחקי, יושב-ראש
המועצה הארצית לתכנון ולבנייה

שלום רב,

הנדון: תמא/ח37 – דרישה לקיים דיון חוזר בתכנית הפיתוח ל"לויתן"

אנו, נציגי ארגון-הגג במועצה הארצית לתכנון ולבנייה, נתכבד לפנות אליך בזאת, כדלקמן:
ארגון-הגג, נקדים ונאמר מיד, תומך באופן ברור וחד-משמעי בקידום אספקתו למשק הישראלי של הגז הטבעי ממאגרים מקומיים ורואה חשיבות רבה ביצירתם של תנאים מתאימים להגברת זמינותו של הגז הטבעי והשימוש בו.

דווקא משום כך ולנוכח החשיבות שאנחנו רואים לפיתוחה של תשתית מתאימה לקליטת הגז הטבעי בצפון המדינה – תוך, כמובן, שמירה קפדנית על העניין הציבורי שבשטחים הפתוחים והסביבה היבשתית והימית – אנחנו רואים בדאגה את הדרך בה פועלת המועצה הארצית ליישום החלטתו של בית המשפט העליון בבג"צ 8077/14 עיריית יוקנעם ואח' נ' המועצה הארצית לתכנון ולבנייה (פסק-דין מיום 22/12/2015; פורסם במאגר המשפטי "נבו"). בפנייתנו זו נפרט את הפגמים היסודיים שנפלו לגישתנו בהתנהלותה ובהחלטותיה האחרונות של המועצה הארצית בעניין זה ונבקש אותך לפעול לתיקונם; הכל, כדי להשיג יחדיו את המטרות החשובות לכולנו של תמא/ח37.

ביום 2/2/2016 דנה המועצה הארצית לתכנון ולבנייה, על-פי הוראת בית המשפט הגבוה לצדק בבג"צ 8077/14 עיריית יוקנעם ואח' נ' המועצה הארצית לתכנון ולבנייה (פסק-דין מיום 22/12/2015; פורסם במאגר המשפטי "נבו"), במספר תיקונים נדרשים בתכנית המתאר הארצית לקבלה וטיפול בגז הטבעי מתגליות בים ועד למערכת ההולכה הארצית – מס' תמא/ח37. בנוסף, נדרשה המועצה הארצית באותו דיון גם לשאלת הפירוט הנדרש מתמא/ח37 בקשר עם המתחמים הימיים.

כזכור, בג"צ קבע, כי "במצב הקיים – שבו מתייחסת התכנית למתחמים הימיים בצורה כללית בלבד (כאמור בפסקה 72 לעיל) ומגבילה למעשה רק את היקף הבינוי – כ-600,000 מ"ר מותרים לבניה בכל אחד מהמתחמים הימיים, הצפוני והדרומי – ואת גובה הבניה המותרים" אין בכך את מידת הפירוט הנדרשת מתכנית שמכוחה ניתן להוציא היתרי בנייה (פסק-דין, בפסקה 81). בנסיבות פסק-הדין, בהן נקבע כי תמא/ח37 תחזור לשולחנה של המועצה הארצית בגין נושאים אחרים שהועלו באותן עתירות, נמנע בג"צ "מקביעת מסמרות באשר למידת הפירוט הנדרשת בהתייחס למתחמים הימיים" (שם, שם) והסתפק בהוראה כי המועצה הארצית "תשוב ותידרש גם לכך, בשים לב לאמור בפסק דינו זה" (שם, שם).

בהחלטתה של המועצה הארצית באותו דיון נקבע לעניין זה כי :

- 1" למסמכי התכנית יצורף נספח מנחה שיציג באופן סכמטי את אפשרות חלוקת המתחמים הימיים ויכלול דוגמאות לפריסת האסדות בתחנת קבלה ימית.
- 2 בסעיף 4.9.2(א)2. יתווסף (המודגש): "המסמך העקרוני בכל אחד מהמתחמים הימיים יקצה שטחים עבור כלל המתקנים הדרושים לשימוש על ידי 4 בעלי רישיונות לאספקת גז בהספק שעתי כולל של כ- שני מיליון מ"ק בכל מתחם."
- 3 בסעיף 4.9.2(א)3 יתווסף המודגש: "מיקום המתקנים הימיים יהיה בסמוך ככל הניתן לגבול המערבי של תא השטח, תוך הצגת אפשרות להקמת תחנות הקבלה בפריסת מערך של 4 אסדות על ידי כל בעל רישיון."
- 4 יתווסף תת סעיף בסעיף 4.9.2: "יוצגו מרחקי בטיחות של כ-1500 מ' בין המתקנים של בעלי הרישיונות השונים כחלק מהמסמך העקרוני. שינוי ממרחקים אלו יהיה באישור משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, ורספ"ן." (בעמ' 9-10 לפרוטוקול).

עוד נקבע, כי: "מסמכי התכנית המתוקנים כאמור והנספחים שהוחלט על הוספתם יועברו לאישור הממשלה".

נציין, כי נציג ארגון-הגג של הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה (החבר במועצה הארצית בהתאם להוראת סעיף 2(ב)(13) לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965) הציע באותו דיון הצעת החלטה נגדית – הצעה שנדחתה – ולפיה:

"לקבל את הצעת היו"ר פרט לנושא ההסדרה של המתחמים הימיים – מדובר בשטחים גדולים מאד ובהיקפי בנייה עצומים, שיכולות להיות להם השפעות סביבתיות ניכרות, ... הצעת התיקון לנוסח התכנית בעניין זה של מינהל התכנון הינה סכמטית, כוללנית ולא מחייבת ... היות וכיום עדיין לא ידוע מה יוקם במתקנים אלו, נכון לקבוע כי הקמתם תתבצע על סמך תכנון מפורט ...".

(בעמ' 11 לפרוטוקול)

בג"צ עצמו בדונו במתחמים הימיים עמד על כך ש"מיקומן המדויק של תחנות הקבלה בתוך מרחבים אלה, צפוי להיקבע רק כחלק מהמסמך העקרוני ואין בהקשר זה מגבלה בהוראות התכנית עצמה. להבדיל מתחנות הקבלה היבשתיות, התכנית אינה קובעת חלוקה פנימית כלשהי של תחנות הקבלה הימיות. בנוסף, התכנית אינה מפרטת את ייעודי הקרקע השונים בים, את קווי הבניין לתחנת הקבלה שניתן להקים בו, את מרחקי הבטיחות הנדרשים ועוד. יוצא כי המגבלות היחידות המופיעה בתכנית לגבי המתחמים הימיים הן היקף הבניה המותרת והגבלת הבניה לגובה" (פסק-דין, בפסקה 72). דומה שבדברים אלה – המתייחסים לפגמיה של תמא/37 כתכנית המתיימרת לכלול הוראות מפורטות – יש גם כדי לכוון את המועצה הארצית באשר למידת הפירוט המזערית הנדרשת להתקיים בתמא/37 בקשר עם המתחמים הימיים.

אלא שבג"צ לא הסתפק בקביעות מפורטות-טכניות אלו והוסיף וקבע כי "השאלה מהי מידת הפירוט המתחייבת כדי לקבוע שתכנונו של תא שטח ימי הוא מפורט דיו לצורך מתן היתר בניה היא מורכבת וטרם

זכתה לדיון מפורט בפסיקתנו. אף על פי כן, **גם המרחב הימי מחייב תכנון סדור שבגדרו תתקבל הכרעה מוסרית שיטתית בין אינטרסים ציבוריים מתחרים ומתוך ראייה ארוכת טווח**" (פסק-דין, בפיסקה 74. ההדגשה הוספה). לצורך זה סקר בג"צ בהרחבה מגוון גישות ושיטות שהתפתחו בעולם להתמודדות עם ריבוי השימושים בשטחים הימיים ועם הצורך בניהול ותכנון מרחבי כולל שלהם (פסק-דין, בפיסקאות 75-79) וכן עמד על ניצני ההתמודדות עם אתגר זה המצויים בישראל (פסק-דין, בפיסקה 80).

במלים אחרות: בג"צ עמד על כך שהתכנון המפורט למתחמים הימיים הנכללים בתמא/37 צריך ל"היגזר" מ- ולעקוב אחרי תכנון מתארי-כוללני שלהם.

נוסיף מצידנו, כי התכנון המפורט למתחמים הימיים צריך היה להתחשב גם במסקנות תסקיר ההשפעה על הסביבה שנערך (כמוסבר לדוגמה, על דרך ההשוואה ובשינויים המחוייבים, בפסק-הדין, בפיסקה 87).

בנסיבות אלו עמדנו של ארגון-הגג היא שהצעת החלטה האמורה שבאה בפני המועצה הארצית (ושהתקבלה בסופו של יום) אינה מקיימת את הוראת בית המשפט הגבוה לצדק – אינה תוצר של הליך חשיבה ותכנון כולל של המרחב הימי (על מאפייניו המיוחדים והעניינים המתחרים שבו) ואינה מפרטת מספיק את המתחמים הימיים כנדרש.

אף על פי כן, ביום 5/4/2016 דנה המועצה הארצית ב"תמהיל פיתוח מאגר לווייתן". בדיון זה הוצגו בפניה "תמהיל הטיפול בגז טבעי, ומיקום מתקני הטיפול העיקריים עפ"י תכנית הפיתוח לשדה לווייתן" והיא "אישרה את התמהיל המוצע לטיפול מלא בים ואת מיקום המתקנים כפי שהוצגו לה".

גם בדיון זה הציע נציג ארגון-הגג הצעת החלטה נגדית. לפי הצעתו:

"לאור העובדה שהתכנית לא תואמת באופן מלא את התמ"א שאושרה רק לפני כחודש במועצה הארצית, הן בהיבטים הקשורים בהיקף ההפקה והן בהיבטים הקשורים ביצירת התנאים לתחרות, לאור העובדה שלא הוצגו בפני המועצה הארצית מסמכים מפורטים בהיבטים האקולוגיים בכל הקשור למיקום האסדה ובכל הקשור להשלכות של הובלת ואחסון הקונדנסיט, ולאור העובדה שאין הצגת חלופות מיקרו למיקום האסדה בהתייחס להיבטים אלה, הועדה מבקשת ממשרד האנרגיה להשלים את הנתונים ולהציגם בפני המועצה הארצית כתנאי לאישור התכנית".

כאמור, גם הצעה זו נדחתה ברוב קולות.

אנו פונים אליך בזאת לקיומו של דיון חוזר במליאת המועצה הארצית לאחר שאנו סבורים כי נפלו בהחלטותיה אלו פגמים מהותיים; הכל כמפורט להלן.

ראשית, במועד החלטתה של המועצה הארצית לאשר את תכנית הפיתוח ל"לווייתן" – יום 5/4/2016 – טרם דנה הממשלה וטרם אישרה את השינויים אותם המליצה לה המועצה הארצית

להכניס בתמא/ח37 בעקבות בג"צ 8077/14 האמור (לרבות, לדוגמה, הנספח המנחה בדבר חלוקת המתחמים הימיים ופריסת האסדות בתחנת קבלה ימית, שגם טרם פורסם באתר מינהל התכנון).

שנית, בניגוד להחלטותיה על תיקונו של סעיף 4.9.2 לתמא/ח37 – שינויים שהובאו לעיל – לא היה בפני המועצה הארצית נספח מנחה בדבר חלוקת המתחמים הימיים ופריסת האסדות בתחנת קבלה ימית ולא נבחנה התאמתה של תכנית הפיתוח המוצעת ל"לויתן" לנספח זה. במקום זאת, המסמך שהונח בפני המועצה הארצית התייחס למתחם הימי כ"לוח ריק".

שלישית, בניגוד להחלטותיה על תיקונו של סעיף 4.9.2 לתמא/ח37 – שינויים שהובאו לעיל – לא היה בפני המועצה הארצית מסמך המקצה שטחים עבור כלל המתקנים הדרושים לשימוש על-ידי 4 בעלי רישיונות. במקום זאת, המסמך שהונח בפני המועצה הארצית התייחס למתקנים הנדרשים לצורכי פיתוחו של מאגר "לויתן" בלבד.

בנוסף, אותם 4 בעלי רישיונות אמורים לחלוק ביניהם מכסה של אספקת גז לפי הספק שעתי כולל של כ-2 מיליון מ"ק/שעה. אלא שתכנית הפיתוח ל"לויתן" שהמועצה הארצית התיימרה לאשר עתידה לנצל 1.4 מיליון מ"ק/שעה (ומאוחר יותר, בשלב הפיתוח הבא, 2.4 מיליון מ"ק/שעה) מתוך מכסה כוללת זו; תוך שלבעלי רישיונות אחרים לא נשאר.

לעניין זה יש להוסיף גם את ההסתייגות הבאה: תמא/ח37 מדברת על הספק שעתי של "כ-2" מיליון מ"ק. לגישתו של ארגון-הגג תכנית הפיתוח חורגת ממידת הגמישות שמקנה התיבה "כ-2" בהוראה האמורה – התיבה "כ-" אינה יכולה לסבול סטייה של 20% מההספק השעתי המירבי המותר לפיה.

רביעית, בניגוד להחלטותיה על תיקונו של סעיף 4.9.2 לתמא/ח37 – שינויים שהובאו לעיל – לא הוצגה בפני המועצה הארצית האפשרות להקמתן של תחנות קבלה או לפריסת מערך של 4 אסדות (אחת לכל בעל רישיון).

בהקשר זה גם לא הוצגו למועצה הארצית – ושוב, בניגוד להחלטתה המפורשת הקודמת לעניין זה – מרחקי הבטיחות בין המתקנים של בעלי הרישיונות השונים.

בנסיבות אלו עמדתו של ארגון-הגג היא שאפילו אותם מרכיבים תכנוניים שנקבעו בהחלטתה של המועצה הארצית מיום 2/2/2016 ושנועדו להבטיח מידה מזערית של פירוט בתכנונם של המתחמים הימיים – לא יושמו על-ידיה בדיונה מיום 5/4/2016.

נוסיף ונציין לעניין זה, כי המסמך שהוכתר כ"מאגר לויתן" – הצגת תמהיל הפיתוח למועצה הארצית לתכנון ולבניה" שהגיש המשרד לתשתיות לאומיות, האנרגיה והמים, למועצה הארצית לקראת דיונה ביום 5/4/2016 הוא מסמך חלקי וחסר מאד. כך, לדוגמה, מרכיב הרעש נבחן בהתייחס לקולטנים בחוף (מרחק של כ-10 ק"מ) אך לא נבדקה השפעתו על בעלי-חיים ימיים¹. כך הוא גם בהתייחס לאיכות אוויר שהמסמך מציין את ההשפעות הצפויות על בני-אדם אך לא על הסביבה הימית.

¹ נציין את המובן מאליו והוא שרעש מתפשט באופן שונה בתווך אווירי ובתווך מימי. המסמך מתייחס אך ורק לתווך האווירי.

ארגון-הגג סבור כי המועצה הארצית פעלה בניגוד להחלטתו של בג"צ וכי מדובר בעניינינו בפגמים מהותיים היורדים לשורשי שיקול דעתה של המועצה הארצית.

עניין שני שעמד על-פי החלטת בג"צ לבחינתה המחודשת של המועצה הארצית הוא עניין שיתוף הציבור בשלב אישור תכנית הניהול הסביבתי (התנ"ס). בעניין זה החליטה המועצה הארצית (כאמור, כנגד עמדתו החולקת של נציג ארגון-הגג) כך :

"המועצה סבורה כי ... אין ערך מוסף להליך נוסף של שיתוף ציבור כחלק מתהליך אישור התנ"ס. ...

המועצה אינה רואה צורך בקיום הליך נוסף של שיתוף ציבור, ומורה כי מסמכי התנ"ס יפורסמו בדרך בה מתפרסמות תכניות, לרבות באתר מינהל התכנון. בהתאם לכך יתוקן סעיף 6.6 : "... ויפורסמו ע"י בעל הרישיון לידיעת הציבור בדרך בה מתפרסמות תכניות, לרבות באתר מינהל התכנון." (בעמ' 10-11 לפרוטוקול)

ארגון-הגג סבור כי גם החלטה זו אינה עולה בקנה אחד עם פסק-הדין בבג"צ 8077/14 : בג"צ היה מודע לכך ש"על פי התכנית, עם אישורה תהפוך התנ"ס לחלק מחייב מהיתר הבניה ויהיה על היזם להעמידה לעיון הציבור" (פסק-דין, בפיסקה 91). אף על פי כן, "מצאנו לנכון להציע כי המועצה הארצית תשקול את האפשרות להרחיב את מנגנון שיתוף הציבור גם להליך אישור התנ"ס" (שם, שם) וזאת כיוון ש"עיון הציבור לחוד ושיתוף הציבור לחוד" (שם, שם). אכן "בעת שתיערך התנ"ס יצטבר מידע איכותי ומדויק יותר על השלכותיה, בין היתר עקב חלוף הזמן והתפתחויות טכנולוגיות שתחולנה בינתיים. מידע זה בכללותו ישפר את מידת הדיוק של אמצעי ההגנה הסביבתיים שיינקטו, אשר על חשיבותם המיוחדת במקרה זה אין צורך להכביר מילים. לפיכך, ראוי שתישקל האפשרות כי בשלב התנ"ס תינתן לציבור הזדמנות נוספת, מוגבלת בזמן, להגיב להסדרים המוצעים בתנ"ס במסגרת זמן מוגדרת, זאת בשלב שבו תועבר התנ"ס לבחינת הצוות המקצועי (ראו להלן בפסקה 106) ובלא שהדבר יחייב חריגה ממסגרת הזמן שתקבע לבדיקת צוות זה" (שם, שם).

דברים אלה אמורים במיוחד בהקשרם של המתחמים הימיים, שהם גדולים במיוחד, מחד גיסא, אך שמידת הפירוט של תכנונם היא נמוכה במיוחד (כמוסבר לעיל), מאידך גיסא (השוו : פסק-הדין, בפיסקאות 72 ו-87) וכשגם תסקיר ההשפעה על הסביבה שנערך למתחמים הימיים לא סיפק מידע בעניינים חשובים שונים, שכן נקבעו בהתייחס למתחמים היבשתיים (שם, שם).

הנה כי כן, ארגון-הגג סבור כי טעתה המועצה הארצית כאשר התעלמה מ"המלצה חמה" של בג"צ ודחתה אותה כשהיא מנמקת זאת באותם הטעמים ממש שכבר נדחו בפסק-הדין בבג"צ 8077/14 (השוו : פסק-הדין, בפיסקה 83).

אשר על כן, יבקש ארגון-הגג כי תורה על קיומו של דיון חוזר / נוסף במועצה הארצית הן בשאלת מידת הפירוט הנדרשת בתמא/37 בהתייחס למתחמים הימיים ולהתאמתה של תכנית הפיתוח

ל"לוויתן" לכך, הן לפגמים שתכנית הפיתוח ל"לוויתן" שהוצגה למועצה הארצית, והן לשאלת שיתוף הציבור בהליכי אישורה של התנ"ס.

להתייחסותך הדחופה נודה.

בברכה,

נציגי ארגון-הגג במועצה הארצית לתכנון ולבנייה

העתקים : חברי המועצה הארצית לתכנון ולבנייה
היועץ המשפטי לממשלה

noble energy
mediterranean ltd.
a subsidiary of noble energy, inc.

פרוייקט לווייתן

תחנות קבלה

"המסמך העקרוני"
ע"פ תמ"א ח/37

מוגש לאישור רשות רישוי המחוזית חיפה ומשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים

מאי 2016

2.1 מרכיבי המערכת העיקריים

להלן מרכיבים העיקריים של תכנית הפיתוח:

- מערכות תת ימיות להפקה והולכה של גז משדה לווייתן אל אסדת הפקה ימית;
- אסדת הפקה ימית ומערכות הטיפול המותקנות בה;
- מערכת צנרת להולכת גז מטופל;
- מערכת צנרת להולכת קונדנסט מטופל;

Page 6 of 43

<p>noble energy mediterranean ltd. a subsidiary of noble energy, inc.</p>	"המסמך העקרוני" – תחנות קבלה			
	Doc. No.	LPP-PM-NEM-REG-PLN-0004	Rev.	

- תחנת הגפה חופית (CVS);
- תחנת הגפה וחיבור למערכת ההולכה הארצית (DVS);
- מיכל גיבוי לאחסון קונדנסט במתחם תחנת הקבלה בחגית;

הפעם הראשונה שמוצג מיכל יבשתי לאחסון קונדנסט בחגית

3.2 מכלול יבשתי

תוכנית הפיתוח של לווייתן כוללת שימוש מצומצם במתחם תחנת הקבלה היבשתית בחגית. שימוש זה הנו במסגרת מערכת פינוי הקונדנסט. מדובר במתחם של כ- 10 דונם שישמשו לצורכי אחסון קונדנסט כחלק ממערך הגיבוי לשמירת רציפות ההזרמה של הקונדנסט מהאסדה. פרטים בעניין מערכת הקונדנסט ומאפייניה מופיעים בפרק תאור המערכת של מסמך זה.

3.2.1 הקצאת שטחים

בעניין הקצאת שטחים, המתקן המוצע מתוכנן בפינה הצפון מזרחית של המתחם ומאחר ששטחו הוא כ- 10% מסה"כ השטח שיועד בתמ"א 37' לתחנה, לא צפויה הגבלה בהקמת מערכות עבור שני בעלי רשיון. ראה תרשים סכמטי בהמשך.

3.2.1 תשתיות שרות ומרכיבי המתקן המוצע

המתקן המוצע יכלול את המרכיבים העיקריים הבאים:

- מכל אחסון בנפח של כ- 10,000 מ"ק (התמ"א הגדירה למתחם נפח אחסון של כ- 20,000 מ"ק).
- מתקני צנרת ומשאבות
- מתקן מילוי מכליות כביש (לפינוי בעיתות חירום)
- מערכות שירותים:
 - מערכות פיקוד ובקרה
 - מערכות כיבוי אש
 - מערכות בטיחות
 - מערכות בטחון (כולל גידור)
 - פיתוח שטח ודרכי גישה
 - מערכת חשמל, מים ותקשורת.

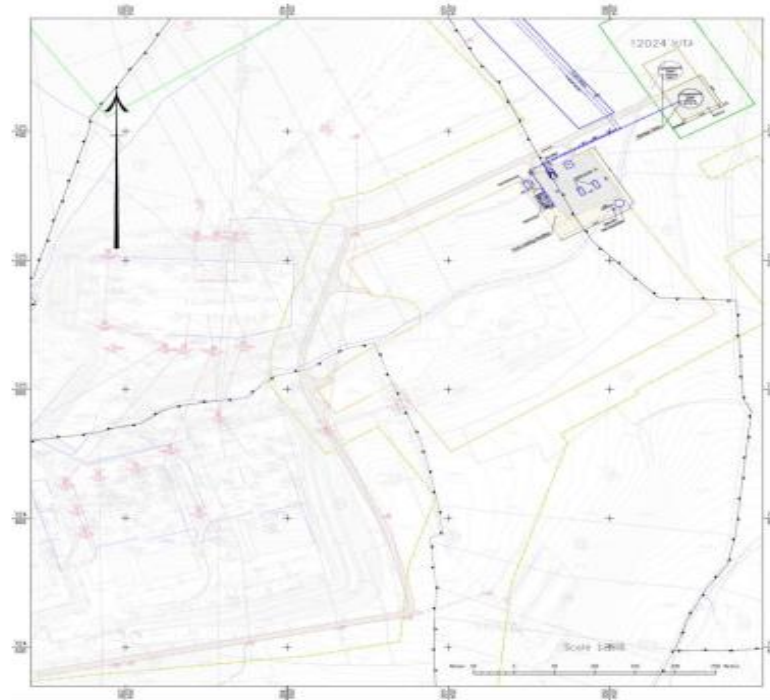
3.2.2 שלוב תשתיות ומרכיבים משותפים עם בעלי רשיונות אחרים

בעניין שלוב תשתיות ומרכיבים משותפים של שני בעלי הרשיון, בשלב התכנון המפורט ייבחן שילוב זה לגבי תשתיות שירות ומערכות נלוות דוגמת, הזנת מים וחשמל. באופן כללי, מתקני התהליך, וכן, המיכל, צנרת, משאבות וכיו"ב ייבנו בהתאם למפרטי נובל ולמפרט הקונדנסט של לווייתן ויהיו ייעודיים למטרה זו. בעניין תנועת עובדים ומרחקי הפרדה, לא צפויה כל מגבלה על השטח שמחוץ לגבולות המתקן המוצע. דרכי הגישה שיבוצעו כחלק מפיתוח השטח של המתקן המוצע ישמשו גם בעתיד את שני בעלי הרשיון.

3.2.1 שלבי הקמה

הקמת המתקן המוצע תבצע ע"פ לוח הזמנים הפרוייקטלי של פיתוח לווייתן. שלבי הביצוע והרישוי יפורטו בפרק תוכנית הרישוי של מסמך זה.

אין בפיתוח הנוכחי כדי להגביל פיתוח האתר לשימוש שני בעלי רשיון. להלן מספר תרשימים של המתקן המוצע לאחסון קונדנסט בחגית.

28 תרשים תחנת קבלה הגית והמתקן המוצע לאחסון קונדנסט – מסת מזידה

29 תרשים תחנת קבלה הגית – תרשים כללי וקו כחול תמ"א 37/ח'

משרד ראש הממשלה [מזכירות הממשלה](#) [החלטות הממשלה](#) 2016

תכנית מתאר ארצית ברמה מפורטת - קבלה וטיפול בגז טבעי מתגליות בים ועד מערכת ההולכה הארצית - תמ"א 37/ח

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 69/דר של ועדת שרים לענייני תכנון, בנייה מקרקעין ודירור ("קבינט הדירור") מיום 27.03.2016 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 14.04.2016 ומספרה הוא 1406(דר/69) הממשלה ה- 34 בנימין נתניהו

נושא ההחלטה

תכנית מתאר ארצית ברמה מפורטת - קבלה וטיפול בגז טבעי מתגליות בים ועד מערכת ההולכה הארצית - תמ"א 37/ח

מחליטים

בתוקף סמכות הממשלה לפי סעיף 53 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, לאשר את התיקונים בתמ"א/37/ח: קבלה וטיפול בגז טבעי - מתגליות בים ועד מערכת ההולכה הארצית, שאושרה על ידי הממשלה ביום כ"ט בתשרי התשע"ה (23.10.2014).

הנוסח המחייב של החלטות הממשלה הינו הנוסח השמור במזכירות הממשלה.
הנוסח המחייב של הצעות חוק ודברי חקיקה הנזכרים בהחלטות הינו הנוסח המתפרסם ברשומות.
החלטות תקציביות כפופות לחוק התקציב השנתי.

נספח ת/8 – העתק פרוטוקול הדיון במועצה הארצית מיום 6.12.16

2. תמ"א 37/ ח: קבלה וטיפול בגז הטבעי מהתגליות ועד מערכת ההולכה הארצית מטרת הדיון: עדכון תמהיל הפיתוח לפי סעיף 6.2 בהוראות התמ"א

נוכחים נוספים:	חברי מועצה נוכחים:
שאול מרידור, מנכ"ל משרד האנרגיה	מר אביגדור יצחקי, יו"ר המועצה הארצית
אלי בודמן, אפרת קוזמבר, מטה תושבים כרמל מנשה	גב' שירה ברנד, גב' רונית מזר, מ"מ מנהלת מינהל התכנון
ברוך שמיר, מהנדס המועצה האזורית מגידו	מר עדי רויכמן, מ"מ נציג שר האוצר
עמי מלנוף, מטה תושבים מנשה	מר שחר סולר, מר בני פירסט, מ"מ נציג השר להגנת הסביבה
אמשילי שלמה, מטה כרמל מנשה	גב' דורית הוכנר, מר יוסי וירצבורגר, מר אריאל פרינץ, נציגי שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים
עירית טלמור, מהנדסת העיר יקנעם	מר ראם חממי, נציג שר הביטחון
צביה דולב, יועצת משפטית עיריית יקנעם עילית	מר דוד ויינברג, נציג שר הבריאות
זוהרה אמשילי, מטה כרמל מנשה	מר אבנר סעדון, מ"מ נציג ראש הממשלה
כרמל סלע, ראש מועצת חוף הכרמל	מר רענן אמואל, מ"מ נציגת שר החקלאות
ענבל רייסנר, אפרת גלוריה, איגוד ערים חדרה	גב' אורית נבון, מ"מ נציגת שר התחבורה
איציק חולבסקי, ראש מועצה אזורית מגידו	גב' ליאורה זיידמן, גב' שולמית גרטל, מ"מ נציג שר הבינוי והשיכון
חן בר יוסף, משרד התשתיות	גב' כרמית פינץ, נציגת שר התיירות
חנה קופרמן, הפורום הישראלי לשמירה על החופים.	מר יובל פלד, מר הלל זוסמן, מ"מ נציג מנהל רשות הטבע והגנים
עינב סירקיס, נועה נאור, מינהל התכנון	מר עידו שמשון, מ"מ ראש העיר חיפה
אפרת דון יחיא, יועצת משפטית למועצה הארצית	מר דוד אריאלי, מ"מ ראש מועצה מקומית קרית-טבעון
חן ויצמן, מזכירות המועצה ארצית	מר וג'יה כיוף, מר ג'אבר חמוד, ראש מועצה מקומית עוספיה/ ראש מועצה מקומית סאג'ור
	מר עמיר ריטוב, ראש מועצה אזורית לב השרון
	מר שלמה אלימלך, ראש מועצה אזורית גן רווה
	מר ברוך יוסקוביץ', מר משה מרגלית, נציגים הרשומים בפנקס המהנדסים והאדריכלים
	מר אמנון פרנקל, נציג הטכניון
	גב' ענת הורוביץ-הראל, מ"מ חבר ארגון הגג של הגופים הציבוריים שעניינם שמירת איכות הסביבה

רקע:

סעיף 6.2 בהוראות תמ"א 37/ ח נקבע כי בתכנית פיתוח הכוללת מתקני טיפול בטרם קבלת החלטה הממונה על ענייני הנפט יעביר את התמהיל המוצע (ים-יבשה) לאישור המועצה הארצית, ויכלול את המיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים ואת ההצדקה לפריסתם בים וביבשה. בהתאם לכך אושר בישיבת המועצה הארצית מתאריך 5.4.16 תמהיל הפיתוח של מאגר לווייתן. בהמשך לאישור המועצה הארצית כאמור, הוגשה עתירה (בג"צ 8365/16) כנגד אי אישור אחסון הקונדנסייט במסגרת התמהיל. לאור זאת מבקש משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים להציג עדכון של תמהיל הפיתוח שאושר על ידי המועצה הארצית.

התמהיל המעודכן מציע כי בתא שטח 202 בגיליון 4 של תמ"א 37/ ח יוקם מיכל אחסון לגיבוי במקרה חירום של קונדנסייט לדרישת הממונה על ענייני הנפט במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים והצנרת אליו. מיכל האחסון הינו לצורך אחסון במקרה בו לא ניתן יהיה להעביר את הקונדנסייט בצנרת הייעודית לבתי הזיקוק. אי אפשרות העברת הקונדנסייט באופן רציף מאסדת הטיפול בים תוביל להפסקת אספקת הגז הטבעי למערכת הארצית לפגיעה בזמינות האספקה. בעת פעילות סדירה של המערכת מיכל האחסון יהיה ריק ולא יתבצע בו אחסון. היקף האחסון במיכל לשעת חירום הינו כ-10,000 קוב קונדנסייט, אשר מהווה גיבוי לכ-30 ימי פעילות של המערכת.

ישיבת המועצה הארצית מס' 602 מיום 6.12.16 אכסניית בית וגן- ירושלים (1518-2016)
החלטות פורסמו בתאריך 7.12.16, ככל שיש אי התאמות הנוסח שפורסם הוא הגובר
הפרוטוקול אושר בישיבת המועצה הארצית מס' 603 בתאריך 17.1.17

מהלך הדיון:

היועצת המשפטית למועצה הציגה את הרקע המשפטי לדיון – עתירה לבג"צ שהגישו המועצה האזורית מגידו, בת שלמה והעמותה להגנת הסביבה כרמל-מנשה. מנהל התכנון לא ראה את מתקני האחסון כחלק ממתקני הטיפול ביחס אליהם סעיף 6.2 מחייב אישורם במועצה. נושא זה הוצג בפני המועצה הארצית אגב הדיון בתמהיל, אולם משהוגשה העתירה ולמען הסר ספק, מובא העניין לאישור המועצה הארצית לפי סעיף 6.2 לתמ"א 37/ח. במסגרת העתירה עולה טענה נוספת לפיה גם ביחס לאחסון הקונדנסייט יש לתת עדיפות לחלופה ימית כפי שנדרש בהוראות התמ"א. במסגרת הדיון היום במועצה נבקש שינתן גם לעיקרון זה שנקבע בתמ"א התייחסות גורמי המקצוע.

מנכ"ל משרד התשתיות האנרגיה והמים הציג באמצעות מצגת, להלן עיקריה:

- בהוראות תמ"א 37/ח נקבע כי הממונה על ענייני הנפט יעביר לאישור המועצה הארצית את התמהיל הפיתוח המוצע (ים-יבשה) בתכנית פיתוח הכוללת מתקני טיפול טרם קבלת החלטה ויכלול את המיקום העקרוני של מתקני הטיפול העיקריים ואת ההצדקה לפריסתם בים וביבשה.
- תמהיל הפיתוח של מאגר לווייתן, כפי שהוצג והוגש ע"י משרד התשתיות - הממונה על ענייני הנפט אושר בישיבת המועצה הארצית, בתאריך 5.4.2016. לפי התמהיל שאושר, מתקני הטיפול בגז הטבעי ימוקמו בים תוך ניצול מירבי של תשתיות ותכניות קיימות.
- קונדנסייט הוא תוצר לוואי של תהליך הטיפול בגז טבעי, הוא סוג של נפט 'קל' שפחות מזהם מנפט וקל יותר לעיבוד בבית זיקוק. כאשר לא ניתן לשנע את הקונדנסייט לא ניתן להמשיך בטיפול בגז הטבעי.
- לאור זאת יש חשיבות ביצירת יתירות במערכת שתאפשר במקרה של תקלה בצנרת, בבתי הזיקוק או מקרה חירום אחר להמשיך לטפל בגז טבעי עבור המשק. הדרך לייצר את היתירות הזו היא באמצעות הקמת מיכל אחסון לחירום, בהתאם למה שמאושר בתמ"א 37/ח בנוסף לשני תוואיים לצנרת קונדנסייט.
- הוצגו חלופות שונות לאחסון הקונדנסייט, ביבשה, בים וחיבור לצנרת הקונדנסייט של תמר. החלופה הימית נפסלה היות ולא ניתן לעגון ליד האסדה בים סוער, חשש לדליפות בעת ההעברה למיכליות והיעדר האפשרות להסתמך על פעילות המיכליות בעיתות חירום. חלופת ההתחברות לצנרת הקונדנסייט של תמר נפסלה מאחר שהיא לא מייצרת יתירות, עלולה לייצר בעיות תפעוליות ודורשת השקעה תקציבית עצומה בצנרת ימית. החלופה שהומלצה היא של אחסון ביבשה בסמוך לאתר "חגית".
- המיכל המוצע לאחסון זמני בעת מקרה חירום או תקלה ומיועד להכיל נפח של 10,000 קוב שמאפשר המשך אספקת גז טבעי למשך כ-30 יום. מיקום המיכל נקבע בתמ"א 37/ח ובהתאם לתקנים לעניין מרחקי בטיחות.

תושבי הסביבה נשמעו בפני המועצה הארצית, להלן עיקרי הדברים: **אלי בודמן** סבר שהחלופה המוצעת היא באמצע שטח רגיש ולא מופר שיפגע בשטחים הפתוחים, מיקום המיכל במיקום המוצע עשוי להוביל לפיתוח של מתקנים נוספים במקום כגון תעשייה פטרוכימית. הציג בהרחבה חלופה של אחסון בים והדגיש את קיומה באסדות רבות ברחבי העולם. טען כי תרחיש הדליפה של קונדנסייט מהאסדה לא באמת נבדק

על ידי המשרד להגנת הסביבה.

יתרת התושבים, **עמי מלינוף, שלמה אמשילי וזוהרה אמשילי** שיתפו סיפורים אישיים ודיברו כולם כנגד אישור מיכל האחסון בכלל זה טענו: לא נבחן תרחיש של תקלה בצנרת בין האסדה ליבשה והחלופה המועדפת אינה נותנת לכך פתרון; בבתי הזיקוק בחיפה ישנם מיכלים ריקים שניתן למלא אותם בהתאם לצורך; יש למקם את מיכל האחסון בים; קונדנסייט הוא חומר מסוכן ואין למקם אותו בקירבת תושבים.

בא כוח העותרים סבר שצריך לשקול את הבקשה הזאת בשלושה שלבים: האם נחוץ מיכל אחסון לקונדנסייט בחירום, היכן למקמו ולבסוף לבדוק חלופות אחרות לכך. טען שלא הוצגו חלופות ושחוות הדעת של המשרד להגנת הסביבה איננה מעודכנת ויש להכין אחת חדשה.

ראש המועצה האזורית חוף הכרמל בירך אודות ההחלטה לפיה הטיפול בגז הטבעי יהיה בים, טען שלא מסוכן להחזיק מיכל אחסון קונדנסייט בחירום בים ושגם חברת נובל אנרג'י סוברת שזו חלופה אפשרית.

ראש מועצה אזורית מגידו טען שלא סביר למקם את מיכל האחסון בקירבה לאוכלוסיה במרחק של כ- 700 מטר. אחסון הקונדנסייט ביבשה הוא עקיפה של החלטת בג"ץ לעניין העדפת הטיפול בים. ציין כי ביקש לדחות את הדיון על מנת להיערך אליו יותר טוב. ביקש מהמועצה לשקול חלופות אחרות, סבר שמיכל האחסון בחירום במיקום הזה יהווה פתח להקמת תעשייה פטרוכימית במקום.

מהנדס המועצה האזורית מגידו ציין כי בהחלטת בג"ץ נקבע שיש להעדיף את הטיפול בים. טען שנובל אנרג'י אומרים שאינם צריכים את מיכל האחסון ושניתן בעת חירום לאחסן בצנרת.

מהנדסת עיריית יקנעם ציינה כי הצינור מתוכנן לעבור בשטח השיפוט של יקנעם בקירבה לאזור תעשייה, דבר שימנע מימוש זכויות בנייה, יהווה סכנה למפעלים הקיימים. כמו כן הם עוברים בקירבה לשלושה קידוחי מים.

הובהר למהנדסת כי הצנרת המדוברת אינה נושא הדיון ולא נמצא בתחום תמ"א 37/ ח.

נציגת איגוד ערים לסביבה חדרה סברה כי ניתן להשיג את מטרות היתירות ללא צורך בקטיעה של שטחים פתוחים, ניתן למקם את מיכל האחסון באזור תעשייה קיים. סברה כי החלופה המועדפת לא נותנת פיתרון למקרה של תקלה בצנרת בין אסדת הטיפול למיכל האחסון.

נציגת הפורום הישראלי להגנה על החופים ציינה כי הגוף אותו היא מייצגת הגיש תסקיר סביבתי חלופי ובו חלופות לטיפול בגז הטבעי בפי הבאר. טענה שמשרד הבריאות הוציא דוח שלפיו צריך לעשות סקר סיכונים לקונדנסייט מאחר שיש לו תכונות שונות מנפט, עוד טענה כי הדוח מציין כי הפליטות מהמיכלים הן מסוכנות לבריאות.

נציג שר הבריאות ציין כי משרד הבריאות רואה חשיבות רבה באספקה סדירה של הגז הטבעי ויש לכך היבטים של בריאות הציבור, המאבק על מיקום הטיפול הסתיים בכך שהטיפול יתקיים בים. להערכתו פוטנציאל הזיהום ממיכל האחסון בחירום ביבשה הוא קטן לאין שיעור מהטיפול בגז טבעי ביבשה. מיכל

האחסון בחירום ייבדק בשלב תכנית ניהול סביבתי. ביקש לוודא שלא תתאפשר הקמת תעשייה פטרוכימית בסמוך למיכל האחסון.

נציגי השר להגנת הסביבה ציינו כי תמהיל הטיפול בין הים ליבשה שנבחן בתסקיר ההשפעה על הסביבה כלל התייחסות לאפשרות לאחסון קונדנסייט ביבשה. התסקיר בדק תרחישי קיצון וגם נערך סקר סיכונים שקבע מרחקי הפרדה של 650 מטר מהגדר של המיכל במקרה הכי קיצוני. במקרה של דליפה עדיף שהמיכל יהיה ביבשה מאשר בים, טיפול בדליפה ביבשה הינו פשוט יותר בעוד שדליפה בים עשויה לזהם את כלל חופי הארץ. סברו כי הנוק הכי גדול לסביבה הוא מעיכוב בקבלת הגז הטבעי.

נציגת 'ארגון הגג' סברה שחומר הרקע שנשלח טרם הדיון היה מצומצם. ציינה כי יש לברר את הצורך במיכל האחסון למקרה חירום לאור חוסר הסכמה בין נובל אנרג'י לבין משרד האנרגיה.

נציג רט"ג סבר שהחלופה היבשתית עדיפה, ציין כי יש חוסר אמון של הציבור במועצה הארצית ושיש סברה רווחת שמתקיים פה הליך תכנון זוחל למטרות אינטרסנטיות. ביקש להבין מדוע המיכל אינו צמוד לחגית ונמצא בשטח הפתוח.

היועצת המשפטית למועצה ציינה כי הדיון מתמקד בחלופת מיקום למתקני האחסון מתוך האפשרויות שנקבעו בתמ"א, שכן האפשרות למיקום מתקני האחסון נקבעו בתמ"א 37/ ח ואף בהוראות התכנית מצוין באילו תאי שטח ניתן להקים את מיכלי האחסון לקונדנסייט.

נציג הטכניון סבר שאם החלופה הימית היא אכן יותר מסוכנת מהחלופה היבשתית אז יש לבחור בחלופה היבשתית.

ראש המועצה המקומית קריית טבעון טען שחלופת האחסון בים היא החלופה המיטבית, סבר שההערכה הסביבתית של המשרד להגנת הסביבה היא שגויה. צריך ללמוד ממקומות אחרים בעולם שבו יש אחסון ושינוע הקונדנסייט מהים וליישם את זה במקרה הזה.

ראש המועצה המקומית עוספיא טען שתושבי הישוב שאותו הוא מייצג סופגים גם את הפליטות ממפרץ חיפה וגם את הפליטות מאתר חגית. נפגש עם מומחים שהבהירו לו שקונדנסייט הוא מסוכן לבריאות, לכן יש להרחיק את מיכל האחסון.

נציג המועצה האזורית לב השרון ביקש לדחות את ההכרעה בנושא על מנת לנסות להגיע להסכמות עם הרשויות המקומיות.

נציגת שר התשתיות האנרגיה והמים ציינה כי תמ"א 37/ ח המאושרת בדקה את האפשרות של טיפול בגז טבעי ביבשה ובחנה את מיקום מיכלי אחסון לקונדנסייט בהתאם לממצאי סקר סיכונים שנערך להם. בהמשך ההליך תוגש בקשה להיתר להקמת מיכל האחסון בחירום שאליה תתלווה תכנית ניהול סביבתי, בלעדיה לא ניתן לאשר את הבקשה להיתר. ציינה כי כיום כבר קיימת צנרת של גז טבעי ודלק בסמוך

ליקנעם, הצינור הנוסף יקודם בתיאום עם העירייה ויעשה מאמץ לא לפגוע באזור התעשייה. הוצג לתושבים ולמועצות המקומיות המידע לעניין מיכל האחסון בחירום, ההתנגדויות לתכנית הן בלתי נמרות, אין סיבה לדחות את ההחלטה.

הממונה על ענייני הנפט במשרד האנרגיה ציין כי נובל אנרג'י היא חברה עסקית, לנגד עיניה עומדים שיקולים עסקיים ועלויות ההקמה של המיכל בעוד שלעניי משרד האנרגיה עומדים שיקולים של יתירות והבטחת אספקת הגז הטבעי לישראל. אין אפשרות אחסון בצנרת, כאשר אין זרימה בצנרת בגלל תקלה כלשהי בבתי הזיקוק לא ניתן להמשיך לטפל בגז הטבעי. מתנגד לדחייה של ההחלטה בחודש נוסף.

יו"ר המועצה הסיכוי והנוק מדליפה גדול יותר בים מאשר במתקן יבשתי. מדובר במיכל לאחסון בחירום עבור תרחישי קיצון והוא בקירבה למיכלי דלק קיימים. סבר כי אין לדחות את קבלת ההחלטה.

הוחלט:

המועצה הארצית קיימה הצבעה בשתי הצעות החלטה, להלן:

הצעת היו"ר (פורסם במסמך ההחלטות מתאריך 7.12.16):

המועצה הארצית, לאחר שקיימה דיון בהתאם לסעיף 6.2 בהוראות תמ"א 37/ח, בו הוצג הצורך וההצדקה שבהקמת מתקן אחסון בחירום של קונדנסייט בתא שטח 202 המופיע בגיליון 4 של התמ"א ואופן העברת הקונדנסייט אל מתקן אחסון החירום על פי תכנית הפיתוח לשדה לווייתן, ולאחר שנשמעו בפניה המוזמנים, מאשרת את העדכון לתמהיל הפיתוח הכולל את המיקום היבשתי של מתקן אחסון הקונדנסייט באתר "חגית".

בהתאם לנתונים שהוצגו בפניה, מיתקן אחסון החירום נועד לצורך אחסון זמני, למקרה שלא ניתן להעביר את הקונדנסייט בצנרת הייעודית או במקרה ויש בעיה בקליטתו. הצורך ביתירות ביחס לצנרת לקונדנסייט ובאחסון הזמני הנלווה לכך, הינו אינהרנטי ליצירת מערכת גז עם זמינות אספקה, כאשר העדר פתרון כאמור יחייב עצירת הזרמת ואספקת הגז.

מיקומו של מתקן האחסון הזמני באתר 'חגית' נמצא באזור הצפוני של תמ"א 37/ח בהתאם למיקום מתקני הטיפול, בחלקו הצפוני של הפוליגון הימי, כפי שאושר בתמהיל הפיתוח בדיון המועצה הארצית באפריל 2016. מובהר כי השימושים המותרים באזור זה הם אך ורק אלו המפורטים בסעיף 4.2 בהוראות התמ"א. זאת ועוד, מתוך מחויבות לשמור על העיקרון של טיפול מירבי בים נערכה בחינה ביחס למיקום מיתקן אחסון החירום, ונמצא שמיקומו ביבשה הינו בהלימה לחוות הדעת של המשרד להגנת הסביבה לתסקיר ההשפעה על הסביבה של התכנית, בדבר מתן עדיפות לאחסון קונדנסייט ביבשה, זאת תוך שמירה על עיקרון של טיפול מירבי בים.

הצעת ראש המועצה האזורית לב השרון:

לאור העובדה כי קיימת חוסר הסכמה לדחייה של חודש בדיון כדי למצות את ההליכים מול הרשויות המקומיות, המועצה הארצית מחליטה להורות על אחסון הקונדנסייטים בים, ועל הכנתה של שינוי לתמ"א המאושרת במידה וזה נדרש לשם כך.

ישיבת המועצה הארצית מס' 602 מיום 6.12.16 אכסניית בית וגן- ירושלים (1518-2016)
ההחלטות פורסמו בתאריך 7.12.16, ככל שיש אי התאמות הנוסח שפורסם הוא הגובר
הפרוטוקול אושר בישיבת המועצה הארצית מס' 603 בתאריך 17.1.17

בעד הצעת היו"ר: 16 חברים

בעד הצעת ראש מועצת לב השרון: 5 חברים

נמנעים: 0

התקבלה הצעת היו"ר.

נספח ת/9 – העתק דוגמאות איחסון קונדנסט בים שהוצגו ע"י המתכנן ומש' האנרגיה:
 א. מתוך תסקיר הסביבתי הימי מיוני 2013 פרקים ג-ה, עמ' 48

ב. מתוך מצגת מתכנן התמ"א שהוצגה בדיון המועצה הארצית ביום 12.11.13 :

מתקן חיבור מכלית אגירת Condensate (מערב אפריקה)

+

19

תמ"א זכתה למתקני טיפול בנו סבני מתגליות לרמן אורזכלים ומתכנני ערים בע"מ משורד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים רשות הגז המכועי

מר אלי בן ארי:

כן, הנושא שעומד פה על הפרק הוא כמובן נושא מאוד רציני ויש לזה השלכות מאוד משמעותיות כמו שאנחנו שומעים גם מבחוץ. עכשיו, אנחנו יודעים שבתקופה האחרונה יש קידום של מתקן טיפול ימי שאתמול בכנסת היה דיון בנושא וזה הוזכר, מדובר עליו. אנחנו יודעים שהוגשה איזשהי תכנית בעניין הזה למשרד האנרגיה, היה על זה פרסום בעיתון. אני חושב שחברי הוועדה שאמורים לקבל החלטה בסוף הדיון הזה צריכים לדעת על זה גם כן. והשאלה אם אפשר לקבל את המידע בנוגע לקידום, נניח שעוד לא קיים ואני לא יודע בדיוק את הפרטים אבל אם אפשר לקבל את המידע בנוגע לקידום של מתקן ימי שנעשה ממש באזור של הבאר במים הכלכליים כפי שדובר עליו אתמול בכנסת. יש לזה כמו שאמרתי חשיבות מאוד גדולה במיוחד בנוגע לכמות שאמורה להיות מטופל שם משום שיכולה להיות לזה השלכה, אני אתן רק דוגמה אחת. הוזכר כאן שבנוגע לשני האתרים שנבחרו יש הרבה מאוד הסתייגויות, יכול להיות שאם באמת הולך להיות מתקן ימי קודם ניתן אולי לדחות מעט את ההכרעה בעניין הזה, אולי לחשוב מחדש על שני האתרים שנבחרו, אולי אחד מהם אולי להקטין את הכמות. כל מיני שיקולים מהסוג הזה שהשלמת המידע המבוקשת יכולה להשפיע עליה. לכן אני מבקש את האינפורמציה הזאת אם אפשר.

מר שוקי עמרני, נציג משרד הפנים, יושב ראש המועצה הארצית:

אני יכול לומר בצורה הפשוטה והברורה ביותר שכל שניתן לתת מענה במסגרת החלק הימי... החלק היבשתי נועד למקרה ויהיה צורך. זה יודגש כאן על ידינו שהחלק היבשתי הוא רק לתגליות החדשות, יודגש שזה רק למקרה ויהיה צורך בו. לכן אני חושב לשאלתך ברור הדבר שכל שניתן... בחלק הימי זה מה שייעשה אבל אני לא חושב שראוי לדחות את ההחלטות בגלל שהנושא הזה של הגז אני חושב שזה ברור לכולנו שהוא נושא בעל משמעות רבה מאוד למדינה ברמות... ואני לא חושב שיש צורך לדחות את זה כאשר אנחנו מדגישים את הנקודות,

פרק ה': תכנית פיתוח

12 מטרתיה של תכנית פיתוח

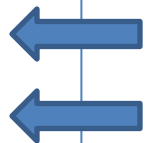
- 12.1 בעל החזקה יכין ויגיש לאישור הממונה את תכנית הפיתוח שהוא מציע לשדה לויתן.
- 12.2 תכנית הפיתוח תהיה מיועדת להביא לניצול מיטבי של שדה לויתן ולהשגת היעדים האמורים בסעיפים 9.1 ו-10.1.

13 מרכיבי תכנית פיתוח

- 13.1 תכנית הפיתוח תכלול את כל הפעולות והתהליכים הנדרשים לפיתוח שדה לויתן, ובכללם אלה הנוגעים להנדסת מאגרים והנדסת הפקה, הקמת תשתיות, תכנון וביצוע קידוחים והשלמתם, הקמת מערכת ההפקה ומערכת ההולכה לספק, בים וביבשה, הגנה על הסביבה, ניתוח נתוני הגיאולוגיה והגיאופיסיקה של השדה, ונתונים כלכליים הקשורים לפיתוח ולהפקה.
- 13.2 תכנית הפיתוח תלווה במפות, חתכים, טבלאות, תרשימים ומפות הנדרשים לתיאור גיאולוגי, גיאופיסי והנדסי של השדה והמתקנים הקשורים לו אשר יכללו לפחות את אלה:
 - 13.2.1 פענוח סיסמי אשר יתאר את שכבות השדה והמבנים והשברים אשר נמצאים בו ; נתוני הפענוח יוגשו בעותק נייר ובפורמט דיגיטלי אשר ייקבע בתיאום עם הממונה ;
 - 13.2.2 מפות מבנה של כל אחת משכבות המאגרים ;
 - 13.2.3 חתך גיאולוגי מייצג של שדה לויתן ;

- 13.2.4 ניתוח גיאולוגי וסטרטיגרפי של שכבות המאגרים, אשר יכלול בין השאר את הגיל, השינויים הפאציאלים, הקורלציה הגיאולוגית בין שכבות שונות ופרמטרים אחרים המשפיעים על תכונות המאגרים ורציפותם;
- 13.2.5 תיאור של הפרמטרים הפטרופיסיים העיקריים של שדה לויתן בעזרת נתוני לוגים, נתוני גלעינים ובדיקות לחצי השכבה והרכב הנוזלים והגזים;
- 13.2.6 מודל גיאולוגי מפורט של המאגרים אשר נבנה לצורך ביצוע סימולציה של נתוני ההפקה, הכולל תיאור ההנחות אשר נלקחו בבניית המודל וניתוח רגישויות שלהם; המודל יוגש בעותק נייר ובפורמט דיגיטלי אשר ייקבע בתיאום עם הממונה;
- 13.2.7 דוח הערכת משאבים אשר יוכן על פי הכללים שנקבעו במערכת לניהול משאבי פטרוליום (SPE-PRMS);
- 13.2.8 תחזית הפקה המבוססת על סימולציה של מודל המאגרים וקידוחי ההפקה אשר תכלול תחזיות להפקה של גז, קונדנסט ומים בשלבים השונים של פיתוח המאגרים; תוצאות הסימולציה יוגשו בעותק נייר ובפורמט דיגיטלי אשר ייקבע בתיאום עם הממונה;
- 13.2.9 תחזית למספר קידוחי הפקה על פי שלבי הפיתוח, מיקומם ועומקם;
- 13.2.10 תכנית הנדסית של קידוחי ההפקה;
- 13.2.11 תכנית הנדסית של מערכת ההפקה ומערכת ההולכה לספק הכוללת מיתקנים תת-ימיים, אסדות ומתקנים צפים, צנרת, מיתקנים יבשתיים, וכל מיתקן אחר אשר יוקם במהלך פיתוח השדה;
- 13.2.12 פירוט התחשיבים וההערכות הכלכליות של עלויות תכנית הפיתוח ובכלל זה:
א. פירוט עלויות הפיתוח של שדה לויתן הן לצרכי המשק המקומי והן לצרכי ייצוא, בחלוקה בין הרכיבים העיקריים של מערכת ההפקה ומערכת ההולכה לספק והתייחסות לכל רכיב בהן;
- ב. טווחים של מחירי המכירה הצפויים ללקוחות, הן למשק המקומי והן לפי תרחישים אפשריים שונים לייצוא;
- 13.2.13 היבטי הגנה על הסביבה, כמפורט בסעיפים 29.1 עד 29.5;
- 13.2.14 תכנית מגירה (Contingency Plan) אשר תיתן מענה לתרחישים של תקלות במערכת ופתרונות מוצעים להבטחת המשך אספקת הגז מהשדה;
- 13.2.15 לוח זמנים מפורט כאמור בסעיף 17.

14 הליך ההגשה והאישור של תכנית הפיתוח

- 14.1 בעל החזקה יגיש לממונה, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מחודשיים מיום מתן החזקה, ויתאם עימו מסמך המפרט את התמהיל הראשוני הצפוי של המיתקנים בים וביבשה, הכולל את המיקום העקרוני של המיתקנים העיקריים ואת הסיבות לפריסה זו, בהתייחס, בין היתר, לזמינות אספקה, לאקולוגיה וסביבה, להיקף התגלית ולהרכב הגז.
- 14.2 בעל החזקה יגיש לממונה את תכנית הפיתוח לגבי מערכת ההפקה הנוגעת למשק המקומי, לרבות קידוחים, בתוך 6 חודשים מיום מתן החזקה.
- 14.3 הממונה יודיע לבעל החזקה בתוך 45 ימים מסבלת תוכנית הפיתוח אם הוא מאשר אותה או אם

- 14.4 דרש הממונה הבהרות, בדיקות נוספות, או תיקונים כאמור בסעיף 14.3, ישוב בעל החזקה ויגיש את תכנית הפיתוח עם התיקונים, ההבהרות והבדיקות הנדרשות, בתוך 45 ימים מדרישת הממונה.
- 14.5 אישר הממונה את תכנית הפיתוח, ייתן על כך אישור בכתב, והוא רשאי להתנות בו תנאים; הממונה יקבע באישור מיתקנים אשר להקמתם ולהפעלתם יידרשו אישורים של הממונה מראש ובכתב או מתן הודעות מראש ובכתב לממונה, וכן רשאי הוא לקבוע כי לגבי מיתקנים מסוימים יידרשו אימותים של חברת פיקוח לתכנון, לייצור ולהתקנה שלהם.

15 עדכון ושינוי של תכנית הפיתוח

- 15.1 בעל החזקה יכין ויגיש לממונה עדכונים לתכנית הפיתוח לפי התקדמות הביצוע.
- 15.2 בעל החזקה רשאי להגיש לממונה בקשות לשינוי תכנית הפיתוח ולתוספות והרחבות שלה.
- 15.3 על עדכונים ובקשות לשינויים, לתוספות ולהרחבות של תכנית הפיתוח יחולו הוראות סעיפים 14.3, 14.4 ו-14.5, בשינויים המחויבים.

16 אמות מידה לתכנון ולהקמה של המיתקנים, ואישור קידוח

- 16.1 תכנון והקמת מערכת ההפקה ומערכת ההולכה לספק תיעשה בהתאם לתקנים בין-לאומיים כפי שיאשר הממונה או המנהל לפי העניין, במועד אישור תכנית הפיתוח, ובהתאם ל- good oilfield practice.
- 16.2 בעל החזקה לא יתקין מיתקן שבאישור תכנית הפיתוח הותנה כי התקנתו טעונה אישור מראש של הממונה או הודעה מראש לממונה, אלא לאחר שהגיש לממונה בקשה לאישור או הודעה שתכלול את תיאור המיתקן, והמיקום והמועד המתוכננים להתקנתו, בצירוף אישורים של חברות פיקוח לתכנון, לייצור ולאופן ההתקנה המתוכנן; במקרה שהותנה כי נדרשת הודעה, הממונה רשאי להעיר הערות ולדרוש שינויים בתוך 30 ימים מיום הגשת ההודעה.
- 16.3 בעל החזקה יודיע לפחות חודשיים מראש לפני תחילת ביצוע כל קידוח ויגיש הסבר על הצורך בקידוח, על תוכנית הקידוח ועל השפעתו על ניצול המאגרים, וכן אישור של חברת פיקוח לגבי תכנון הקידוח; ביצוע של קידוח מחייב אישור בכתב ומראש של הממונה.

17 לוח זמנים

- 17.1 בעל החזקה יכלול בתכנית הפיתוח לוח זמנים מפורט לביצוע תכנית הפיתוח לגבי מערכת ההפקה הנוגעת למשק המקומי כאמור בסעיף 9.1 שלפיו ההפקה המסחרית והזרמת גז למערכת ההולכה לספק תחל 48 חודשים ממועד מתן שטר החזקה.
- 17.2 בעל החזקה רשאי להגיש לממונה בקשה מנומקת ומפורטת לדחות או לעדכן את לוח הזמנים שנקבע בתכנית הפיתוח כאמור בסעיף 13.2.15; הממונה ידחה או יעדכן את לוח הזמנים, לפי המבוקש או בהיקף אחר, הכל כפי שיראה לנכון בנסיבות העניין, אם שוכנע כי בעל החזקה פעל בשקידה ראויה בכל הדרוש לצורך עמידה בלוחות הזמנים, לרבות לעניין קבלת האישורים התכנוניים, ביצוע כל התיאומים הנדרשים לצורך התחברות למערכת ההולכה הארצית, והשגת כל היתר, רישיון או זכות אחרת הנדרשים לשם הקמת המיתקנים והפעלתם, וחתימה על חוזה אספקה של גז לשוק המקומי ולייצוא (ובמקרה של חוזה לייצוא, קיבל את כל הרישיונות הנדרשים לשם כך), בהיקף אשר מאפשר סגירה פיננסית של מימון ההוצאות הכרוכות בתוכנית הפיתוח, וכי העיכוב בעמידה בלוחות הזמנים, אינו נובע ממעשה או מחדל של בעל החזקה, או מאירוע שבעל החזקה יכול היה, אילו פעל בשקידה ראויה, למנעו או להגביל או להקטין את תוצאותיו.

- 17.3 נוסף על האמור לעיל, במקרה של עיכוב מעבר לזמן סביר בנסיבות העניין במתן החלטה, או כל אישור או היתר הדרוש או הקשור להקמת המיתקנים, על ידי רשות מוסמכת על פי דין, והכול מסיבות שאינן קשורות בבעל החזקה או מי מטעמו ואינן בשליטתו, יקבע הממונה דחייה של המועדים הרלוונטיים בלוחות הזמנים בהתחשב, בין היתר, בפרק הזמן שנמשך העיכוב האמור.
- 17.4 נדחו או עודכנו לוחות הזמנים על ידי הממונה כאמור בסעיף זה, יהיה רשאי הממונה לדרוש מבעל החזקה להגיש לאישורו תכנית פיתוח מעודכנת, על מנת שיוכל לעמוד בחובותיו על-פי שטר החזקה.
- 17.5 אין באמור בסעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 29(ג) לחוק.

אני ה"ר, בניו המועצה האזורית חוף כרמל, מיישם בה את עיקר הדין המוסד סדר (מ.ג. 59441) לחיוב בא כוח המוא"ז חוף כרמל בבית המשפט במיזם מלוכני ממשלתי הממונה בבנין וריאציה מוא"ז חוף כרמל נבו המועצה האזורית לחנוכה ובניה.

מבלי לפגוע בכלליהם המינימליים ה"ר יורה בא הכוח רשאי לעשות ולפעול בשם המועצה האזורית חוף כרמל ובמקומה בכל הפעולות הנבואות, כולן או מקצתן, הכל בקשר לעניין ה"ר ולכל הנוגע מסמך כדלקמן:

1. לחתום על ולהגיש כל תגובה, וראו כל בקשה, הגנה, התנגדות, בקשה למתן רשות ערעור, ערעור, דיון נוסף, הודעה, סענה, השגה, ערר, תובענה או הליך אחר הנוגע או הנובע מההליך ה"ר ללא יוצא מן הכלל.
 2. להזמין עדים, למנות מומחים, ולעשות כל הפעולות לפי תקנות סדרי הדין הקיימים כיום ושהיו קיימים בעתיד, או לבצע כל פעולות בתוקף כל חוק או פרוצדורה אחרת שחלה או שתחול על התביעה או על המשפט ה"ר.
 3. לחתום ולשלוח התראות מכל סוג שהוא ולעשות את כל הפעולות הקשורות והנובעות מהעניין ה"ר.
 4. לבקש ולקבל חוות דעת מכל סוג שהוא הנוגעת לעניין ה"ר.
 5. להופיע ולייצג בקשר לכל אחת מהפעולות ה"ר בפני כל בתי המשפט, בתי דין למיניהם או רשויות ומוסדות אחרים הנ ממשלתיים והן אחרים, עד לדרגתם האחרונה.
 6. למסור כל עניין הנוגע או הנובע מהעניין האמור לעיל לבוררות ולחתום על שטר בוררין כפי שבא כוחי ימצא לנכון ולמועיל.
 7. להתפשר בכל עניין הנוגע או הנובע מהעניינים האמורים לעיל לפי שקול דעתו של בא כוחי ולחתום על פשרה כזו בבית המשפט או מחוצה לו.
 8. לגבות את סכום התביעה או כל סכום אחר בכל עניין מהעניינים ה"ר לרבות הוצאות בית משפט ושכר טרחת ע"ד.
 9. לקבל בשמי ובמקומי כל מסמך וחפץ ולתת קבלות ושחרורים כפי שבא כוחי ימצא לנכון ולמתאים.
 10. להוציא לפועל כל פס"ד או החלטה או צו, ולעשות כל הפעולות המותרות על פי חוק ההוצאה לפועל ו/או התקנות על פיו.
 11. לנקוט בכל הפעולות ולחתום על כל מסמך או כתב בלי יוצא מן הכלל כפי שבא כוחי ימצא לנכון בכל עניין הנוגע מהעניין ה"ר.
 12. להופיע בשם מוא"ז חוף כרמל ולייצגה בעניין ה"ר בפני כל מוסד וגוף משפטי, לחתום בשמה ובמקומה על כל בקשה, הצהרה, ומסמכים אחרים למיניהם וליתן הצהרות, קבלות ואישורים ולקבל בשמה ובמקומה כל מסמך שהיא רשאי לקבלו על פי דין.
 13. לחתום על קובלנות למיניהן וכן על דרישות עפ"י חוק אסור לשון הרע, תשכ"ה - 1965.
 14. להופיע ולייצגה בכל תביעה (כולל תביעה ייצוגית) על פי תקנות סדר הדין ועל פי כל חוק.
 15. לחתום בשמה על יפויי כח בלתי חוזרים.
 16. למנות כל עורך דין לשמש במקומו בכל משא ומתן משפטי לפי יפוי כח זה.
 17. להעביר את הסמכויות שבייפוי כח זה, כולן או מקצתן, לעו"ד אחר עם זכות העברה לאחרים. למנות ולפטר עו"ד ולמנות אחרים במקומם.
 18. לנהל את עניני המוא"ז חוף כרמל ה"ר לפי ראות עיניו ובאופן שימצא לנכון ולמועיל בקשר עם העניין שבנדון.
- הנני פוטר את בא כוח המוא"ז חוף כרמל מכל אחריות לנזק או הפסד שיגרם עקב או בקשר לאי-ידיעה, טעות, רשלנות, או הזנחה מצדו או מטעם עובדיו או נציגיו, אלא עד כמה שהוא מבוטח נגדו בביטוח צד שלישי, באם אמנם יהיו מבוטחים בכך. כן הנני מאשר את מעשי בא כוחי או מעשי ממלאי מקומו בתוקף יפוי כח זה מראש.

הכתוב דלעיל ביחיד יכלול את הרבים ולהפך.

ולראיה באתי על החתום, היום, 15 אפריל, 2017.

חתימה - ראש המועצה
חתימה - גזבר המועצה

הנני מאשר את חתימת מרשי ה"ר.

אנג הח"מ מורשי החתימה של המועצה המקומית זכרון יעקב, מומנים בזה את עוה"ד תומר מירו להיות בא כחי בכל עניין הקשור לניהול ההליכים המשפטיים בעתירה לבג"צ 2974/17. מבלי לפגוע בכלליות המינוי הנ"ל יהיה בא-כחי רשאי לעשות ולפעול בשמי ובמקומי בכל הפעולות הבאות, כולן או מקצתן, הכל בקשר לענין הנ"ל והנובע ממנו כדלקמן:

- (1) לחתום על ולהגיש כל תביעה או תביעה שכנגד, ו/או כל בקשה, הגנה, התנגדות, בקשה למתן רשות לערער, ערעור, דיון נוסף, הודעה, טענה, תובענה או כל הליך אחר הנובע מהליך הנ"ל ללא יוצא מן הכלל.
- (2) להזמין עדים, למנות מומחים ולעשות כל הפעולות לפי תקנות סדרי הדין הקיימים היום ושיהיו קיימים בעתיד, או פעולות בתוקף כל חוק או פרוצדורה אחת שחלה או שתחול על התביעה או על המשפט הנ"ל.
- (3) לחתום ולשלוח התראות נוטריוניות או אחרות, לדרוש הכרזת פשיטת רגל, או פירוק גוף משפטי ולעשות את כל הפעולות הקשורות והנובעות מהענין הנ"ל.
- (5) להופיע בקשר לכל אחת מהפעולות הנ"ל בפני כל בתי המשפט, בתי דין למיניהם או מוסדות אחרים הן ממשלתיים והן אחרים.
- (6) למסור כל ענין הנוגע או הנובע מהענין האמור לעיל לבוררות ולחתום על שטר בוררין כפי שבא כחי ימצא לנכון ולמועיל.
- (7) להתפשר בכל ענין הנוגע או הנובע מהענינים האמורים לעיל לפי שיקול דעתו של בא-כחי ולחתום על פשרה כזו בביהמ"ש או מחוצה לה.
- (8) לגבות את סכום התביעה או כל סכום אחר בכל ענין מהענינים הנ"ל לרבות הוצאות ביהמ"ש ושכר טרחת עו"ד. לקבל בשמי כל מסמך וחפץ ולתת קבלות ושחרורים כפי שבא כחי ימצא ולנכון ולמותאים.
- (9) להוציא לפועל כל פס"ד או החלטה או צו, לדרוש צווי מכירה או פקודות מאסר ולעשות כל הפעולות המותרות עפ"י חוק ההוצאה לפועל.
- (10) לנקוט בכל הפעולות ולחתום על כל מסמך או כתב ללא יוצא מן הכלל אשר בא כחי ימצא לנכון בכל ענין הנובע מהענין הנ"ל.

המילים דלעיל ביחיד תכלולנה את הרבים ולהיפך.

ולראיה באתי על החתום היום 2 באפריל, 2017.

מועצה מקומית
זכרון יעקב

המועצה המקומית זכרון יעקב

הריני מאשר/ת חתימת מרשתי הנ"ל